

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ČESKO-NĚMECKÝCH AREÁLOVÝCH STUDIÍ A GERMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

NA VLNĚ POPULISMU.
AKTUÁLNÍ VÝVOJ SVOBODY A PŘÍMÉ DEMOKRACIE

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Šepták, PhD.

Autor práce: Nikola Nusková, DiS.

Studijní obor: Česko-německá areálová studia

Ročník: 3.

Prohlašuji,

že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích dne 10. května 2021

.....
Nikola Nusková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu PhDr. Miroslavu Šeptákovi, PhD., za jeho odborný dohled, ochotu a čas, který mé práci věnoval.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá tématem populismu v České republice, a to konkrétně na příkladech Úsvitu přímé demokracie a Svobody a přímé demokracie. V první části práce je nastíněna teorie populismu, po níž následuje přiblížení podnikatelské minulosti zakladatele a lídra obou politických subjektů Tomia Okamury. Dále je zkoumán vznik a vývoj hnutí Úsvit a příčiny odchodu jeho předsedy. Třetí kapitola mapuje cestu Svobody a přímé demokracie od jejího založení až po současnost. Zmíněna je vnitřní organizace a programové cíle strany, opomenut není ani politický marketing. V neposlední řadě se práce zaměřuje na analýzu voleb, které hnutí za dobu své existence absolvovalo.

Klíčová slova: populismus; euroskepticismus; islamofobie; Svoboda a přímá demokracie; Úsvit přímé demokracie; Tomio Okamura

Abstract

This bachelor thesis deals with populism in the Czech Republic, specifically on the examples of the Dawn of Direct Democracy and Freedom and Direct Democracy. The first part of this thesis outlines the theory of populism, followed by an approach to the business past of the founder and leader of both political subjects, Tomio Okamura. The next chapter explores the creation and development of the Dawn, and the reasons for the departure of its chairman are examined. The third chapter maps the approach of Freedom and Direct Democracy from its foundation to the present. Besides other things, there is space for the internal party organisation and the programme goals; even the political marketing is not left out. Last but not least, the thesis focuses on analysing the elections in which the party during its existence participated.

Key words: populism; euroscepticism; islamophobia; Freedom and Direct Democracy; Dawn of Direct Democracy; Tomio Okamura

Obsah

Úvod.....	7
Seznam použitých zkratk	9
1. Populismus.....	10
1.1 Typologie populismu	10
1.2 Znaky populismu.....	12
1.3 Prostředky populismu.....	14
1.4 Pravicový populismus	15
1.5 Historie českého populismu	16
2. Vstup Tomia Okamury do politiky a Úsvit přímé demokracie	22
2.1 Nárůst popularity Tomia Okamury a jeho politické vize.....	22
2.2 Politické začátky Tomia Okamury.....	23
2.3 Úsvit přímé demokracie a jeho vývoj	24
2.4 Propojení Úsvitu s Věcmi veřejnými	25
2.5 Cesta Úsvitu do Poslanecké sněmovny.....	27
2.6 Silné postavení lídra.....	29
2.7 Hlavní příčiny rozpadu strany	29
3. Svoboda a přímá demokracie.....	33
3.1 Vznik hnutí SPD	33
3.2 Politika nenávisti jako prostředek k získání voličských hlasů.....	34
3.3 Poučení z Úsvitu?.....	37
3.3.1 Desatero hnutí SPD.....	38
3.3.2 Stanovy hnutí	39
3.3.3 Organizační jednotky	41
3.3.4 Cesta ke členství	42
3.4 Politický marketing	44
4. Volby	47

4.1	Krajské volby 2016	47
4.2	Opakovaný senátní neúspěch	49
4.3	Volby do Poslanecké sněmovny 2017	51
4.3.1	Program a kampaň	52
4.3.2	Kdo jsou voliči SPD?.....	55
4.3.3	Povolební období	56
4.4	Volby do Evropského parlamentu.....	58
4.5	Krajské volby 2020	61
4.6	Volby do Poslanecké sněmovny 2021	62
5.	Pod drobnohledem Ministerstva vnitra.....	64
	Závěr	69
	Seznam použité literatury a zdrojů	72
	Seznam příloh	88

Úvod

Populistické politické subjekty tvoří nedílnou součást evropského stranického spektra. Nejinak je tomu i v České republice. Od roku 2013 se mezi úspěšné šířitele populistických myšlenek řadí Tomio Okamura, kterému se za tuto krátkou dobu podařilo už podruhé dosáhnout parlamentní relevance, přičemž pokaždé s jiným politickým projektem. Cílem mé práce je prozkoumat vstup Tomia Okamury do politiky a následný vznik a vývoj obou jím založených hnutí. Důraz bude kladen na Okamurův druhý politický počín s názvem Svoboda a přímá demokracie, především pak na vnitřní uspořádání této strany, komunikaci s elektorátem a volební výsledky.

V první části této práci přibližuji problematiku populismu obecně. Představuji rozličné typologie, definuji základní znaky populismu a uvádím způsob komunikace s voliči. Po seznámení s relevantními populistickými uskupeními v historii České republiky, je pozornost zaměřena na zakladatele a šéfa obou zkoumaných subjektů - Tomia Okamuru. V práci se věnuji i jeho mediálnímu vzestupu, který mu následně pomohl získat velkou voličskou podporu. Už v době zisku mandátu v Senátu a neúspěšné kandidatury na prezidenta České republiky se Okamura profiloval jako zastánce radikálních myšlenek. V dubnu 2013 dochází k založení Úsvitu přímé demokracie, jehož hlavním programovým bodem je od začátku zavedení prvků přímé demokracie, které by společně s dalšími ústavními změnami měly vyřešit problémy stávajícího politického uspořádání. Hnutí od založení proslulo svými euroskeptickými myšlenkami a razantnímu postoji vůči „nepřizpůsobivým“ občanům. Správně zvolená taktika dovedla Úsvit v roce 2013 do Poslanecké sněmovny. Od roku 2014 se však potýká s problémy a po rozkolu v hnutí v následujícím roce se Okamura společně se svým blízkým kolegou Radimem Fialou ubírá vstříc novému politickému projektu. V kapitole s názvem Svoboda a přímá demokracie se věnuji vzniku tohoto hnutí, radikálním postojům vůči imigrantům a muslimům a zkoumám, zdali a případně v čem se SPD odlišuje od Úsvitu. Zmiňuji vnitřní organizaci strany, způsob získání členství či velmi zdařilé užívání sociálních sítí ze strany lídra SPD. V další části analyzuji úspěchy a neúspěchy hnutí ve volbách. V neposlední řadě se věnuji závěrům Ministerstva vnitra, které do svých souhrnných situačních zpráv o extremismu nejednou zahrnulo výroky a aktivity hnutí SPD.

V práci je uplatňována diachronní a synchronní metoda. Pro vznik první teoretické části sehrály významnou roli dvě publikace od politologa Jana Charváta. Z jeho knihy *Současný politický extremismus a radikalismus* jsem využila kapitoly věnující se prvnímu

významnému populistickému subjektu na poli české politiky, SPR-RSČ, jehož minulost představuji v kapitole o historii českého populismu. Pro definování znaků populismu měla nemalý význam publikace s názvem *Křehkost demokracie*. Frank Decker a Marcel Lewandowsky jsou autory textu o příčinách, znacích a prostředcích populismu. Jejich publikace *Rechtspopulismus: Erscheinungsformen, Ursachen und Gegenstrategien* mi rovněž byla nápomocná při zpracování teoretické části.

Stěžejním zdrojem pro vznik mé práce byla publikace čtyř předních českých politologů - Lubomíra Kopečka, Víta Hlouška, Romana Chytilka a Petry Svačinové - s názvem *Já platím, já rozhoduji!*. Tato kniha mimo jiné poskytuje detailní analýzu stran Víta Bárty, Andreje Babiše a Tomia Okamury. Právě kapitoly *Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie* a *Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie*, jejichž autorkou je Petra Svačinová, mi významně napomohly zorientovat se v minulosti obou těchto hnutí a prostupují celou touto prací.

Vzhledem k tomu, že v současné době už nejsou webové stránky ani stanovy hnutí Úsvit dostupné, musela jsem se při zpracovávání kapitoly týkající se tohoto subjektu spoléhat na již dříve vzniklé mediální zprávy a publikace. Stranický web Svobody a přímé demokracie je bohatý na výběr aktuálního dění z pohledu hnutí, pro mou práci byla ale v první řadě podstatná možnost nahlédnutí do stanov SPD, jež v nedávné době prošly změnami a které v jejich nové podobě právě tento web zprostředkovává. Pro zjištění podrobnějších informací, než které poskytuje relevantní odborná literatura, ve své práci čerpám ze zdrojů názorové a kritické žurnalistiky. Z veřejnoprávních médií využívám především příspěvky *Českého rozhlasu* a zpravodajského webu *ČT24*. Ze soukromoprávních médií ke vzniku mé práce nejvíce napomohla *Mladá fronta DNES*, *Deník* a *Aktuálně.cz*, jejichž příspěvky mi poskytovaly aktuální a podrobný vhled do daného tématu. Pro zhotovení analýzy voleb byla klíčová data poskytnutá Českým statistickým úřadem. Přínosem mi byly i sociální sítě, zvláště pak facebookový profil lídra hnutí Tomia Okamury.

Důvodem, proč jsem si vybrala toto téma, byl můj zájem hlouběji poznat fungování těchto stran, prozkoumat příčiny úspěchu obou polarizujících subjektů a přispět tak k poznání o nich samotných, jelikož jim v odborné literatuře není věnováno příliš mnoho prostoru.

Seznam použitých zkratk

AfD – Alternative für Deutschland = Alternativa pro Německo

ČR – Česká republika

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

DAÖ – Die Allianz für Österreich = Aliance pro Rakousko

ENF – Europe of Nations and Freedom = Evropa národů a svobody

EP – Evropský parlament

EU – Evropská unie

FPÖ – Freiheitliche Partei Österreichs = Svobodná strana Rakouska

KDU-ČSL – Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová

KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy

NATO – North Atlantic Treaty Organisation = Severoatlantická aliance

ND – Národní demokracie

ODS – Občanská demokratická strana

RMS – Republikáni Miroslava Sládka

SPD – Svoboda a přímá demokracie

SPO – Strana práv občanů

SPR-RSČ – Sdružení pro republiku - Republikánská strana Československa

TI – Transparency International

ÚNK – Úsvit - Národní koalice

USA – United States of America = Spojené státy americké

Úsvit – Úsvit přímé demokracie

VV – Věci veřejné

1. Populismus

Fenomén zvaný populismus je odborníky zkoumán už po desetiletí, avšak přesto je stále velmi obtížně definovatelný. Navzdory nejasnostem, jež se pod tímto označením skrývají, si dnes nálepku „populisty“ mezi sebou političtí aktéři nezdědka udělují. Toto pojmenování jim totiž může posloužit jako velmi šikovný nástroj, jak efektivně zkritizovat svého oponenta.¹ Vzhledem k šíři tohoto tématu, existenci mnoha přístupů a rozdílného nahlížení na tuto problematiku v následující kapitole představím alespoň několik typologií, základní znaky a prostředky, jichž populismus využívá ke komunikaci s veřejností. Vzhledem k následujícím kapitolám mé práce bude pozornost soustředěna především na pravicový populismus.

1.1 Typologie populismu

S ohledem na historický vývoj je nejčastěji odkazováno na dělení populismu mezi klasickým a soudobým. Klasický, agrární, populismus má své kořeny v 19. století v Severní Americe a Rusku. Soudobý populismus je otázkou druhé poloviny 20. století „a je spjat především s Latinskou Amerikou a tzv. rozvojovými zeměmi po pádu kolonialismu.“²

Právě z této zjednodušující, základní typologie vycházela Margaret Canovanová. Canovanová agrární populismus rozčlenila na tři podkategorie, přičemž první z nich představuje farmářský radikalismus v USA, druhý typ je reprezentován agrárními stranami situovanými ve východní Evropě a třetí kategorii ztvárňuje ruský socialistický agrarismus. Za druhý, více nadčasový typ, považuje populismus politický. Ten zahrnuje čtyři podtypy: populistickou diktaturu, kterou bylo možné sledovat v Argentině za vlády Juana Dominga Peróna, populistickou demokracii (běžně prosazující přímou demokracii), reakční populismus, jehož představitelem byl americký politik George Wallace a populismus politiků, jenž usiluje o získání nižší vrstvy.

Francouzský filozof Pierre-André Taguieff rozlišuje mezi populismem protestu a populismem totožnosti. Populismus protestu opovrhne elitami, ať politickými, ekonomickými, sociálními či kulturními, pro jejich zkorumpovanost. Nadvládu elit, schovávající se za zastupitelskou demokracii, by měla se zavedením prvků přímé

¹ MUSIL, Jiří. Reflections on Czech Populism. In: NEKVAPIL, Václav V. a Maria STASZKIEWICZ, ed. Populism in Central Europe. Praha: AMO - Association for International Affairs, 2007, s. 76. ISBN 978-80-87092-02-6.

² KUBÁT, Michal, Martin MEJSTŘÍK a Jiří KOCIAN, ed. Populismus v časech krize. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016, s. 16. ISBN 978-80-246-3439-5.

demokracie utlumit větší politická participace morálně čistého lidu. Populismus totožnosti zase silně apeluje na úlohu národa, jehož kultura, bohatství a životní styl musí být ubráněn před vlivem cizinců. Za jejich přisun jsou zodpovědné elity, které se svým jednáním dopustily zrady vůči svému lidu-národu.

V typologii Antona Pelinky dochází ke zkřížení aspektů politické mobilizace a politické orientace. Výsledkem prvního typu tzv. „*horního*“ populismu jsou elitami zmanipulované či přímo ovládané masy. Oproti tomu „*spodní*“ populismus vychází z nespokojených mas nebo z postojů politických hnutí reprezentujících tyto masy.

Světově uznávaný odborník na populismus Cas Mudde, v jehož typologii se mísí prvky politické orientace, politického apelu a historicko-územního vývoje, rozděluje populismus na agrární, ekonomický a politický.³ Agrární populismus cílil na ekonomickou nespokojenost obyvatel venkova. Jako „*extrémní forma venkovského politického radikalismu*“ měla mnoho podob, od Lidové strany v USA, vyjadřující nespokojenost farmářů v devadesátých letech 19. století, přes ruské národnictví až po radikální rolnická hnutí, vzniklá po 1. světové válce ve východní Evropě. Všechny tyto subjekty spojoval strach z kapitalismu a zániku tradičního zemědělství, úsilí o zachování tradiční zemědělské společnosti či dokonce o plné využití všech kolektivizačních prvků pro vytvoření agrárního socialismu.⁴

Ekonomický populismus je spojený v první řadě s Latinskou Amerikou, koncem 20. století se ale vyskytoval i ve středovýchodní Evropě. Jeho smyslem bylo hledání „*třetích cest mezi kapitalismem a socialismem*.“⁵

Politický populismus, poslední typ Muddeovy typologie, postihuje extrémně pravicové politické strany. Ty se snaží chránit svrchovanost svého národa před nebezpečím přicházejícím z vnější (nejčastěji EU) i zevnitř (menšinami). Charakter tohoto populismu je zároveň antipolitický, poněvadž instituce a nástroje zastupitelské demokracie představují ohrožení pro suverenitu lidu.

Čeští politologové Vlastimil Havlík a Aneta Pinková rozlišují mezi výlučně

³ KUBÁT, Michal, Martin MEJSTŘÍK a Jiří KOCIAN, ed. Populismus v časech krize. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016, s. 16-17. ISBN 978-80-246-3439-5.

⁴ Politický a sociálně-hospodářský myšlenkový koncept, ve kterém je základem hospodaření a společnosti půda a zemědělství.

⁵ KUBÁT, Michal, Martin MEJSTŘÍK a Jiří KOCIAN, ed. Populismus v časech krize. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016, s. 18. ISBN 978-80-246-3439-5.

populistickými stranami, které jsou postaveny čistě na populistické rétorice, zatímco nevylučně populistické strany kombinují populistický apel s jiným.⁶

1.2 Znaky populismu

Původem uruguayský politolog Francisco Panizza určil takzvané analytické jádro populismu, které spočívá na třech úzce propojených bodech. První charakteristický rys je založen na vnímání lidu a elity jako stejnorodé entity. Druhým aspektem je důraz na konflikt mezi lidem a elitou. Pohlížení na lid jako na morálně čistý subjekt představuje třetí bod.⁷

Na základě studií Margaret Canovanové a ukazatelů populismu dle Petera Wilese vytvořil sociolog Jiří Musil prototyp evropského populismu. Tato ideologie se dle Musila silně opírá o prvky nacionalismu, rasové nenávisti a xenofobie. Dalšími znaky populistických stran je zaujetí kritického postoje vůči vědě, technice a technokracii. Jelikož je populismus od základu postaven na anti-establishmentové rétorice, hraje významnou roli motiv zrady, který bývá uplatňován ze strany populistů na adresu opozičních politických aktérů s cílem ovlivnit občana. Moralizující charakter populismu se neztotožňuje se zastupitelskou demokracií, nýbrž za ideální náhradu považuje nastolení přímé demokracie. V rámci kolektivismu se populisté snaží ovládnout veřejný prostor a prostřednictvím různých aktivit, mítinků či symbolů se co nejvíce zviditelnit.⁸

Jan Werner Müller nahlíží na populistické tendence jako na protidemokratické. Ve své knize „*Co je to populismus?*“ definuje tři znaky, kterými se populismus vyznačuje. Prvním z nich je „*kritika elit*“, přičemž upozorňuje na fakt, že ne vždy se musí jednat o kritiku neoprávněnou. Zároveň za populistu nelze označit každého, kdo se nelibě vyjadřuje k současnému stavu v zemi a nesouhlasí s počiny mocných. Za druhý znak považuje antipluralistický postoj, jelikož populisté vidí jako zástupce lidu jen a pouze sami sebe. Svou politickou konkurenci označují jako „*nemorální, zkorumpovanou elitu*“, naproti níž stojí „*počestný a morálně čistý*“ lid.⁹ Právě politika identity, která zapříčiňuje chybějící rozmanitost a nerespektování oponentů vedoucí k absenci politického

⁶ Tamtéž, s. 18

⁷ HAVLÍK, Vlastimil a Aneta PINKOVÁ. Populist Political Parties in East-Central Europe. Brno, Masarykova univerzita, 2012, s. 20. ISBN 978-80-210-6105-7.

⁸ MUSIL, Jiří. Reflections on Czech Populism. In: NEKVAPIL, Václav V. a Maria STASZKIEWICZ, ed. Populism in Central Europe. Praha: AMO - Association for International Affairs, 2007, s. 78. ISBN 978-80-87092-02-6.

⁹ MÜLLER, Jan-Werner. Co je to populismus? Přeložil Markéta HOFMEISTEROVÁ. Praha: Dybbuk, 2017, s. 16-32. ISBN 978-80-7438-183-6.

pluralismu představuje ohrožení demokracie, založené na svobodném a rovnocenném soužití a rozdělení moci.¹⁰

Typickým příjemcem této politické propagandy je „obyčejný člověk“. Populisté cílí na lidské emoce, zejména se snaží v lidech vzbudit pocit strachu. Terčem hrozby pro občany se stávají různé skupiny společnosti, ať už na základě jejich kulturní, náboženské, politické či etnické příslušnosti. Pro zavedení pořádku a dosažení spravedlnosti se nevyhýbají razantním a silovým řešením.¹¹ Vzniká zde tak rozporuplné chápání rovnosti, jelikož na jednu stranu staví lid proti elitě, jež ho zrazuje, na druhé straně ovšem stojí příslušníci jiných kultur a národů, kteří se odlišují od „místního“ lidu.¹² Další znak populistického jednání spočívá v konfrontaci s politickými protivníky s cílem vyvolat konflikt, přičemž prezentované extrémní názory zcela postrádají jakoukoliv věcnou argumentaci, fakta či další souvislosti. Smysl tohoto jednání spočívá v emocionální logice, čili snaze vystihnout aktuální náladu veřejnosti a získat ji tak na svou stranu. Během komunikace s opozicí netvoří výjimku slovní útoky, používání vulgarismů či výhrůžek.¹³ Zcela zásadní postavení zaujímá v současné době politický marketing. Není produkován stranický tisk, politickým programům, pro něž je typická jejich jednoduchá forma, na rozdíl od hesel vzniklých na základě průzkumů veřejnosti, také nikdo nevěnuje pozornost.¹⁴ Volba slov a dikce pomáhá emocionálně podnítit náladu veřejnosti. Populista se ve svých výstupech nebrání předsudkům a pocitům křivdy, které jsou ostře namířeny proti jeho nepříteli. Vzniklý pocit nejistoty není argumentačně vyvrácen z toho důvodu, aby měl na příjemce tohoto populistického sdělení co největší dopad.¹⁵

Jelikož se populisté snaží být do co největší míry nezávislími a udržovat co nejbližší přímý styk s občany, vysluhují si od nich média často nařčení

¹⁰ Tamtéž, s. 17.

¹¹ CHARVÁT, Jan a Adéla LÁBUSOVÁ. Křehkost demokracie. Praha, 2019, s. 18. ISBN 978-80-7591-019-6. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/1267/file/krehkost-demokracie.pdf>.

¹² DECKER, Frank a Marcel LEWANDOWSKY. Rechtspopulismus: Erscheinungsformen, Ursachen und Gegenstrategien. In: Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 10. 1. 2017 [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/politik/extremismus/rechtspopulismus/240089/rechtspopulismus-erscheinungsformen-ursachen-und-gegenstrategien>.

¹³ CHARVÁT, Jan a Adéla LÁBUSOVÁ. Křehkost demokracie. Praha, 2019, s. 31. ISBN 978-80-7591-019-6. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/1267/file/krehkost-demokracie.pdf>.

¹⁴ ZENKNER, Petr. O populismu a lidu. In: Demokratický střed [online]. © 2012-2021, 5. 6. 2013 [2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.demokratickystred.cz/o-populismu-a-lidu/>.

¹⁵ DECKER, Frank a Marcel LEWANDOWSKY. Rechtspopulismus: Erscheinungsformen, Ursachen und Gegenstrategien. In: Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 10. 1. 2017 [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/politik/extremismus/rechtspopulismus/240089/rechtspopulismus-erscheinungsformen-ursachen-und-gegenstrategien>.

ze zprostředkovávání zkreslené, pokřivené reality.¹⁶ Média plní roli „hlídacích psů demokracie“, zveřejňující odhalení veškerých skandálů a upozorňující na nedodržené sliby mohou právě tím, že plní svoji práci, vzbudit v lidech namísto pocitu důvěry v nastolený fungující systém opačný pocit – že jsou všichni politici stejní. Právě tato relativizace představuje největší ohrožení pro demokracii, jelikož umožňuje populistickému vůdci úspěšně prosazovat svá sdělení.¹⁷

I přes ústavou stanovené demokratické rozhodování uvnitř strany, tíhnou populistické subjekty k vnitřnímu autoritářství. Vnitrostranické uspořádání bývá zpravidla monolitické, přičemž vůdce (výjimečně skupina vůdců) je nadřazen a v podstatě ovládá všechny ostatní, řadové členy.¹⁸

1.3 Prostředky populismu

Způsob vystupování politika a jeho komunikace s voliči lze označit jako politický styl, jehož nedílnou součástí jsou i řečnické schopnosti daného aktéra. Neodmyslitelnou postavu každého populistického subjektu tvoří lídr strany.¹⁹ Tím je obvykle charismatická osobnost, která je jakýmsi ztělesněním vůle lidu a jejímž úkolem je onen lid zastupovat. Celá populistická komunikace je zasažena personalizací²⁰ a postavena na silné emoční rovině mezi lidem a lídrem.²¹ Hlavní úkol populisty tkví v navázání vztahu a pocitu identifikace ve směru k voličům.²²

Populisté si libují v radikálních řešeních, což ve výsledku znamená upřednostňování velkých, odvážných činů namísto postupných a drobných kroků. Nepřístupování na kompromisy pro ně principiálně znamená ocitnutí v opoziční politice. Z toho důvodu, pokud nedisponují plnou mocí, je pro ně obtížné převzít odpovědnost a bez většího odporu podnikat radikální kroky.

¹⁶ MÜLLER, Jan-Werner. Co je to populismus? Přeložil Markéta HOFMEISTEROVÁ. Praha: Dybbuk, 2017, s. 44-45. ISBN 978-80-7438-183-6.

¹⁷ ZENKNER, Petr. O populismu a lidu. In: Demokratický střed [online]. © 2012-2021, 5. 6. 2013 [2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.demokratickystred.cz/o-populismu-a-lidu/>.

¹⁸ MÜLLER, Jan-Werner. Co je to populismus? Přeložil Markéta HOFMEISTEROVÁ. Praha: Dybbuk, 2017, s. 45. ISBN 978-80-7438-183-6.

¹⁹ MUSIL, Jiří. Reflections on Czech Populism. In: NEKVAPIL, Václav V. a Maria STASZKIEWICZ, ed. Populism in Central Europe. Praha: AMO - Association for International Affairs, 2007, s. 78-79. ISBN 978-80-87092-02-6.

²⁰ Personalizaci politiky je rozuměna narůstající role politických aktérů na úkor politických stran a jiných institucí.

²¹ DIEHL, Paula. Populismus und Massenmedien. In: Aus Politik und Zeitgeschichte, 5-6/2012. Bundeszentrale für politische Bildung [online], s. 17. Dostupné z: <https://m.bpb.de/system/files/pdf/GXU360.pdf>.

²² MÜLLER, Jan-Werner. Co je to populismus? Přeložil Markéta HOFMEISTEROVÁ. Praha: Dybbuk, 2017, s. 44. ISBN 978-80-7438-183-6.

Dalším klasickým znakem je vytváření konspiračních teorií a zvolení si obětních beránků. Mezi lidem a jeho zastáncem se nachází striktně opovrhovaný nepřítel, který je součástí určité skupiny lidí. Ta je následně vybrána za viníka společenských problémů, přičemž strana sebe sama označuje za oběť. Aby vážnost této nepřátelské situace působila co nejdůvěryhodněji, dochází k uplatnění drsných formulací, je odkazováno na násilí a válečnou dobu a vykreslován obraz společnosti ohrožené rozvratem. Populistická politika neznámá pouze prosazování populárních názorů, ale vyžaduje distanc od vládnoucích stran a dotýkání se určitých tabu, čímž vzbuzuje provokativní dojem.²³

1.4 Pravicový populismus

S populismem se setkáváme na obou koncích politického spektra, častější výskyt je ale spojen s pravicově orientovanými stranami.²⁴ Z formálního hlediska se pravicové populistické subjekty snaží utvořit obraz sebe sama jako společenského hnutí, které je opřeno o charismatického vůdce, k čemuž mohou využívat například spolupráci s mimoparlamentními protestními organizacemi. Konflikty uvnitř strany nebývají řešeny demokraticky, nýbrž jsou závislé na autoritářském rozhodnutí vedení strany.²⁵ Pro ultrapravicové populisty je typická důrazná protiimigrační rétorika, jelikož právě přítomnost těchto „nepřizpůsobivých etnik“ na území státu je příčinou „nezaměstnanosti, zločinnosti a kulturní dezintegrity národa“.²⁶ Z toho důvodu strany apelují na přísnou imigrační politiku či požadují uzavření hranic. Jan Charvát ve své publikaci uvádí i další nepřátele ultrapravicových populistů, které představují „politické skupiny, jako jsou komunisté, anarchisté, socialisté, liberálové a humanisté, kterým populisté vyčítají rozklad sociální soudržnosti národa.“²⁷ S postupující globalizací je akcent kladen rovněž na nacionalismus. Mezi další nežádoucí subjekty jsou tak řazeny veškeré nadnárodní organizace, které svým politickým či ekonomickým vlivem údajně nabourávají národní suverenitu. Z toho důvodu populisté nesympatizují se zahraničními investicemi

²³ DECKER, Frank a Marcel LEWANDOWSKY. Rechtspopulismus: Erscheinungsformen, Ursachen und Gegenstrategien. In: Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 10. 1. 2017 [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/politik/extremismus/rechtspopulismus/240089/rechtspopulismus-erscheinungsformen-ursachen-und-gegenstrategien>.

²⁴ CHARVÁT, Jan a Adéla LÁBUSOVÁ. Křehkost demokracie. Praha, 2019, s. 18. ISBN 978-80-7591-019-6. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/1267/file/krehkost-demokracie.pdf>.

²⁵ DECKER, Frank a Marcel LEWANDOWSKY. Rechtspopulismus: Erscheinungsformen, Ursachen und Gegenstrategien. In: Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 10. 1. 2017 [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/politik/extremismus/rechtspopulismus/240089/rechtspopulismus-erscheinungsformen-ursachen-und-gegenstrategien>.

²⁶ CHARVÁT, Jan a Adéla LÁBUSOVÁ. Křehkost demokracie. Praha, 2019, s. 19. ISBN 978-80-7591-019-6. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/1267/file/krehkost-demokracie.pdf>.

²⁷ Tamtéž, s. 19.

a narůstajícím objemem mezinárodního obchodu, nýbrž se kloní spíše k malým výrobcům a spotřebitelským družstvům.²⁸ Pro pravicově populistickou politiku je typické usilování o hospodářskou spolupráci založenou na volném trhu se zachováním národní suverenity tak, jak tomu bylo v období Římských smluv. Tyto strany se netají svým skeptickým postojem ohledně evropské integrace a varují před zásadním ohrožením národní identity a suverenity skrz bruselské instituce.

Jelikož se populistické formace často pohybují na hraně zákona, zajišťují si sice na jedné straně pozornost médií, při překročení určité hranice se ovšem vystavují nežádoucímu zaškatulkování mezi strany extremistické.²⁹ V neposlední řadě patří mezi další ultrapravicová populistická témata minoritní skupiny společnosti, jako například homosexuálové, kteří jsou řazeni do skupin „*odpovědných za morální úpadek národa*“.³⁰ Společně s dalšími menšinami jsou pro populisty viníkem nejrůznějších problémů, protože je s nimi zacházeno jako s méněcennými.³¹ Populisté tak získávají pocit nutnosti ochrany svrchovanosti lidu v reakci na ohrožení z vnější (Evropskou unií) i zevnitř (menšinami).

Naproti tomu levicovní populisté jsou orientováni hlavně na sociálně-ekonomické otázky, cílí především na sociální spravedlnost a rovnostářské ideály.³² Obě křídla ale spojuje prosazování zájmů jejich voličů, jakožto pravdivého a jediného projevu vůle lidu.³³

1.5 Historie českého populismu

Významné populistické uskupení ve stranickém systému České republiky v minulosti představovala strana Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa, která byla od roku 1992 do roku 1998 zastoupena v Poslanecké sněmovně. Hlavní znak,

²⁸ MUSIL, Jiří. Reflections on Czech Populism. In: NEKVAPIL, Václav V. a Maria STASZKIEWICZ, ed. Populism in Central Europe. Praha: AMO - Association for International Affairs, 2007, s. 78. ISBN 978-80-87092-02-6.

²⁹ HARTLEB, Florian. Nach ihrer Etablierung – Rechtspopulistische Parteien in Europa. © 2011, Konrad-Adenauer-Stiftung e. V., s. 19-32. ISBN 978-3-942775-24-3. Dostupné z: https://www.kas.de/documents/252038/253252/7_dokument_dok_pdf_22741_1.pdf/56cf7dee-2d95-1894-2771-968c61edebeef?version=1.0&t=1539659761174.

³⁰ CHARVÁT, Jan a Adéla LÁBUSOVÁ. Křehkost demokracie. Praha, 2019, s. 19. ISBN 978-80-7591-019-6. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/1267/file/krehkost-demokracie.pdf>.

³¹ Tamtéž, s. 31.

³² KUBÁT, Michal, Martin MEJSTRÍK a Jiří KOCIAN, ed. Populismus v časech krize. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016, s. 17-18. ISBN 978-80-246-3439-5.

³³ DECKER, Frank a Marcel LEWANDOWSKÝ. Rechtspopulismus: Erscheinungsformen, Ursachen und Gegenstrategien. In: Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 10. 1. 2017 [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/politik/extremismus/rechtspopulismus/240089/rechtspopulismus-erscheinungsformen-ursachen-und-gegenstrategien>.

této v tu dobu jediné relevantní³⁴ krajně pravicové strany, jenž SPR-RSČ činil odlišným v porovnání s ostatními stranami, spočíval v jejím politickém aktivismu. Sama strana od svého počátku netajila svou ultrapravicovou orientaci, rasistickými výroky se vyhrazovala vůči Romům, verbálně útočila na Němce a ostře kritizovala politickou elitu. V oblasti bezpečnosti bylo cílem této formace posílit pravomoci policie, zvýšit trestní sazby či obnovit trest smrti. Izolacionistická politika zapříčinila důrazné protesty tohoto uskupení proti vstupu do EU a NATO.³⁵ Rovněž ke vzniku Senátu zaujalo SPR-RSČ jasně odmítavý postoj a první volby konané v roce 1996 bojkotovalo.³⁶ Strana nechvalně proslula i svými obstrukcemi ve Sněmovně, pálením německé vlajky či napadením účastníků česko-německého pietního aktu v Terezíně dvěma poslanci SPR-RSČ.³⁷ Formální demokratické mechanismy strany byly potlačeny ve prospěch vedení, především pak ve prospěch jejího lídra Miroslava Sládka,³⁸ který kupříkladu zakazoval svým straníkům účastnit se výborů Poslanecké sněmovny. Namísto toho je pověřoval organizací mítinků či vylepováním plakátů. Přestože v poslancích své strany Sládek vyvolával pocit výjimečnosti a označoval je jako elitu národa, ve skutečnosti mu posloužili jako neplacená pracovní síla, již v soukromí označoval za hlupáky.³⁹ Jeho autoritativní styl sice způsobil rozpory uvnitř strany, hlavní problém, kterému stranu čelila a s nímž si nedokázala poradit, byl však odliv voličů. Ti se začali odklánět směrem k levé části politického spektra, jež nabízela lepší program především v sociálních otázkách.⁴⁰ Výsledkem úbytku voličů v předčasných volbách roku 1998 byl zisk 3,9 %

³⁴ Giovanni Sartori definoval dvě pravidla pro možnost označení strany za relevantní. Podle prvního pravidla může být strana považována za relevantní tehdy, pokud po nějakou dobu určuje vládní většinu. Vzhledem k tomu, že pod toto pravidlo spadají pouze pro koaliční partnery ideologicky přijatelné strany, stanovil druhé pravidlo. Podle něj jsou relevantními stranami rovněž subjekty s tzv. vyděračským potenciálem, čili zpravidla opozičně orientované, antisystémové strany, které svou existencí ovlivňují taktiku stranické soutěže. SARTORI, Giovanni. Strany a stranické soutěže. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005, s. 125-128. ISBN 80-7325-062-4.

³⁵ CHARVÁT, Jan. Současný politický extremismus a radikalismus. Praha: Portál, 2007, s. 144-145. ISBN 978-80-7367-098-6.

³⁶ PINK, Michal. Teritoriální homogenita a heterogenita českých senátních voleb 1996-2016. Brno, 2018. Habilitační práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie, s. 24. Dostupné z: <https://www.muni.cz/inet-doc/952629>.

³⁷ FIALA, Petr, ed. Politický extremismus a radikalismus v České republice. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 220. ISBN 80-210-1798-8.

³⁸ CHARVÁT, Jan. Současný politický extremismus a radikalismus. Praha: Portál, 2007, s. 145. ISBN 978-80-7367-098-6.

³⁹ ZENKNER, Petr. On byl první. Populista i politický podnikatel. In: Demokratický střed [online]. © 2012-2021, 5. 6. 2013 [2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.demokratickystred.cz/on-byl-prvni-populista-i-politicky-podnikatel/>.

⁴⁰ HLOUŠEK, Vít a Lubomír KOPEČEK. Politické strany: původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě. Praha: Grada, 2010, s. 229. ISBN 978-80-247-3192-6.

hlasů a ocitnutí SPR-RSČ mimo parlament.⁴¹ Následovaly finanční potíže, které vyvrcholily v roce 2001, kdy byl na stranu uvalen konkurz. Aktivní členové se poté přeskupili do nové strany s názvem Republikáni Miroslava Sládka. V roce 2008 ovšem Nejvyšší správní soud rozhodl o pozastavení činnosti RMS, což následně vedlo k obnovení SPR-RSČ. Tomu byla ovšem v roce 2010 taktéž pozastavena činnost.⁴² Na návrh vlády bylo SPR-RSČ v roce 2013 Nejvyšším správním soudem rozpuštěno.⁴³ O tři roky později Sládek založil nový politický subjekt s názvem Sdružení pro republiku - Republikánská strana Československa 2016, který zanedlouho upravil své jméno na Sdružení pro republiku - Republikánská strana Československa Miroslava Sládka.⁴⁴ Pod tímto názvem působí strana dodnes, na předchozí úspěchy nedokázala ale ani z daleka navázat. Důkazem jsou výsledky ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017, kdy strana získala 0,19 % hlasů a o dva roky později ve volbách do Evropského parlamentu ještě o setinu procenta méně.

Mezi lety 1996 a 2010 se stranický systém České republiky zakládal na čtyřech stranách (ČSSD, ODS, KSČM, KDU-ČSL), které byly doplňovány menšími, ve velké míře liberálně orientovanými formacemi. Změny v Poslanecké sněmovně se udály po volbách v letech 2010 a 2013, jež přinesly úspěch liberálně – konzervativní TOP 09 a třem populistickým subjektům: Věcem veřejným, ANO 2011 a Úsvitu přímé demokracie Tomia Okamury.⁴⁵

Tabulka č. 1: Vývoj HDP v letech 2007-2015⁴⁶

Vývoj HDP za rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Meziroční srovnání v %	6,5	3,1	-4,1	2,2	1,7	-1,2	-0,9	2	4,3

⁴¹ CHARVÁT, Jan. Současný politický extremismus a radikalismus. Praha: Portál, 2007, s. 149. ISBN 978-80-7367-098-6.

⁴² Nejvyšší správní soud pozastavil činnost SPR-RSČ. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 7. 12. 2010 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/nejvyssi-spravni-soud-pozastavil-cinnost-spr-rsc/r~i:article:684993/>.

⁴³ Soud rozpustil republikány, které Sládek dovedl do Sněmovny. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 15. 5. 2013 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/soud-rozpustil-republikany-ktere-sladek-dovedl-do-snemovny-190972>.

⁴⁴ VELART, Adam. Miroslav Sládek. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 1. 9. 2017 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/specialy/tema/clanek/miroslav-sladek-40096646>.

⁴⁵ HAVLÍK, Vlastimil. The Economic Crisis in the Shadow of Political Crisis: The Rise of Party Populism in the Czech Republic. In: Kriesi, Hanspeter a Pappas, Takis S. (eds.): European Populism in the Shadow of the Great Recession. Colchester: ECPR Press, 2015, s. 199.

⁴⁶ Vlastní zpracování na základě dat publikovaných Českým statistickým úřadem. In: Český statistický úřad [online], [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/katalog-produktu>.

Jak ukazuje tabulka číslo 1, po letech růstu začala v roce 2008 česká ekonomika upadat do recese. V důsledku toho se staly ekonomické otázky stěžejním tématem pro volby v roce 2010 i 2013. Pro vzestup populistických stran však sehrála o něco významnější roli krize politická, jejíž kořeny lze vysledovat ještě před vypuknutím krize hospodářské a jejíž podstatou byla ztráta důvěry v politické instituce a strany. Prudký nárůst nedůvěřujících vznikl v období po volbách 2006, které bylo doprovázeno komplikovaným procesem formování vlády, její následnou nestabilitou a častými obviněními z korupce. Celou krizi ještě umocnil pád vlády v roce 2009.⁴⁷ Spokojenost s politickou situací se pohybovala po několik let na velmi nízké úrovni. Čísla klesala až do prosince roku 2012, kdy důvěra v Poslaneckou sněmovnu spadla na pouhých 10 %, ve vládu ČR na 13 % a kdy se pro nespokojenost s politickou situací vyslovilo 79 % dotázaných.⁴⁸ Nahromaděná nespokojenost a nedůvěra voličů se odrazila v prvním volebním zemětřesení v roce 2010, jehož výsledkem byl vstup Věcí veřejných do parlamentní politiky.⁴⁹ Situace ve společnosti dokázaly využít i dvě nová anti-establishmentová hnutí ANO a Úsvit, která v předčasných volbách v roce 2013 při premiérové účasti ve volbách uspěla.⁵⁰

Právě působení Věcí veřejných můžeme považovat za další významný projev populismu v českém stranickém spektru před příchodem Tomia Okamury. Jejich vznik je datován k roku 2001. Z původně občanské iniciativy se VV v roce 2002 přeměnily na politickou stranu a v několika následujících letech se podílely na utváření pražské komunální politiky. Věci veřejné se stylizovaly do podoby protestní strany bojující proti stávajícímu establishmentu, a zároveň jako první v České republice lákaly voliče na posílení prvků přímé demokracie. Do čela volební kampaně pro rok 2010, tvořené populistickými hesly slibujícími „jednoduché recepty na složité problémy“, bojujícími proti „loupeživým baronům“ a „politickým dinosaurům“, byl postaven populární novinář

⁴⁷ HAVLÍK, Vlastimil. The Economic Crisis in the Shadow of Political Crisis: The Rise of Party Populism in the Czech Republic. In: Kriesi, Hanspeter a Pappas, Takis S. (eds.): European Populism in the Shadow of the Great Recession. Colchester: ECPR Press, 2015, s. 200-205.

⁴⁸ KUNŠTÁT, Daniel. Důvěra ústavním institucím v prosinci 2012. Centrum pro výzkum veřejného mínění. Tisková zpráva [online], Praha 3. 1. 2012 [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a1482/f9/pi130103.pdf.

⁴⁹ HLOUŠEK, Vít a Lubomír KOPEČEK. Podhoubí pro vzestup politických podnikatelů v Česku. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVÁČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 53. ISBN 978-80-210-9078-1.

⁵⁰ Zákon č. 424/1991 Sb., který hovoří o politických stranách a politických hnutích umožňuje fungování obou těchto forem za totožných podmínek. Vzhledem k antistranickému apelu obou subjektů je zvolená forma hnutí logická.

Radek John.⁵¹ Ony politické dinosaury představovala ODS a ČSSD, které byly navíc ze strany VV osočovány z korupce. Komiksová podoba programu a billboardy s mladými političkami v plavkách, slibujícími vlití nové krve do žil české politiky, dopomohly Věcem veřejným ve volbách do Poslanecké sněmovny získat 11 % hlasů a obsadit 24 křesel. Nehledě na své předchozí výroky o politických dinosaurech strana utvořila společně s ODS a TOP 09 vládní koalici, přičemž VV připadlo i řízení čtyř ministerstev. O tom, zda tito ministři disponovali dostatečnými kompetencemi pro výkon své funkce, pochybovali i samotní politici VV.⁵² Působení tohoto politicky nezkušeného subjektu ve vládě Petra Nečase bylo doprovázeno řadou jak koaličních, tak vnitrostranických krizí. Jeden z problémů souvisel s Vítem Bártou, který byl nejprve prezentován jako sponzor hnutí, postupně však začalo vycházet najevo, že právě on stranu po celou dobu fakticky řídí.⁵³ Věci veřejné měly být pouze nástrojem jak rozšířit Bártovy ekonomické aktivity a z jeho firmy ABL udělat největší soukromou bezpečnostní agenturu v zemi.⁵⁴ Po odhalení této koncepce s názvem Strategie 2009-2014 nastala vládní krize a rezignace Barty na post ministra dopravy. Ještě větší rozruch ale vyvolalo upozornění bývalého předsedy VV Jaroslava Škárky na diktátorské metody Víta Barty a konstatování o uplácení spolustraníků za účelem jejich mlčenlivosti a loajálnosti ke straně.⁵⁵ V návaznosti na jeho výrok se začali ozývat i další poslanci, mezi nimi například Kristýna Kočí.⁵⁶ V dubnu 2012 se část straníků přeskupila do nové strany s názvem LIDEM, v jejímž čele stála Karolína Peake.⁵⁷ Odchod poloviny poslanců z VV zapříčil rozpad vládní koalice a přesun populistického subjektu do opozice. V roce 2013 byl předsedou

⁵¹ HLOUŠEK, Vít. Příliš soukromé Věci veřejné. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 61-63. ISBN 978-80-210-9078-1.

⁵² Srov. VIKTORA, Antonín. Ministr John: Řídit vnitro se musím teprve naučit. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 24. 8. 2010 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ministr-john-ridit-vnitro-se-musim-teprve-naucit.A100823_223742_domaci_iky.

⁵³ HLOUŠEK, Vít. Příliš soukromé Věci veřejné. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 61-68. ISBN 978-80-210-9078-1.

⁵⁴ KMENTA, Jaroslav a Václav DOLEJŠÍ. Bárta šel do politiky kvůli zakázkám, vyplývá z jeho tajného plánu. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 7. 4. 2011 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/barta-byznys-politika-veci-verejne.A110407_194147_domaci_cem.

⁵⁵ KUNDRA, Ondřej a Ivana Svobodová. Strach a úplatky nad VV. In: Respekt [online]. Economia, 7. 3. 2012 [2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2011/14/strach-a-uplatky-nad-vv>.

⁵⁶ Věci veřejné. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 8. 7. 2010 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/politika/politicke-strany/veci-verejne/r-i:wiki:631/>.

⁵⁷ Věci veřejné. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 29. 9. 2013 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/wiki/politika/veci-verejne.K455069>.

strany zvolen Vít Bárta, v tu dobu už ale Věci veřejné disponovaly pouze mizivou voličskou podporou, a tak strana v tomto roce ani nekandidovala v předčasných volbách do Poslanecké sněmovny. Došlo však k určitému propojení mezi Věci veřejnými a Úsvitem Tomia Okamury, což bude podrobněji zkoumáno v dalších kapitolách této práce. V roce 2015 se VV transformovaly na spolek a tím byly jejich politické aktivity definitivně ukončeny.⁵⁸

⁵⁸ HLOUŠEK, Vít. Příliš soukromé Věci veřejné. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 72-73. ISBN 978-80-210-9078-1.

2. Vstup Tomia Okamury do politiky a Úsvit přímé demokracie

V této kapitole nastíním život Tomia Okamury před vstupem do politiky, jeho cestu k zisku senátorského křesla a politické koncepce. Podrobněji se budu věnovat jeho prvnímu parlamentnímu hnutí Úsvit. Vzhledem k tomu, že v současné době již nejsou stanovy hnutí Úsvit ani jeho webové stránky dostupné, jsem nucena čerpat z již dříve vzniklých mediálních zpráv či publikací.

2.1 Nárůst popularity Tomia Okamury a jeho politické vize

Před vstupem do politiky se Tomio Okamura věnoval podnikání. Mimo jiné působil jako spoluvlastník společnosti dovážející potraviny z Japonska a jako jednatel mezinárodní cestovní kanceláře. Od roku 1997 vykonával post mluvčího Asociace českých cestovních kancelářů a agentur, kde následně mezi lety 2009-2014 plnil roli viceprezidenta. Tyto funkce mu zajistily častou mediální prezentaci, díky níž se jeho tvář postupně dostala do povědomí diváků. K nárůstu popularity mu značně pomohlo účinkování v reality show *Den D*, které upevnilo náhled širší veřejnosti na Okamuru jako na úspěšného podnikatele.⁵⁹ Od roku 2007 se začal na svém blogu vyjadřovat k aktuálním politickým událostem. Ještě v knize *Český sen*⁶⁰, ve které se prezentuje jako úspěšný podnikatel, se v kapitole *Politika* vstupu do politiky brání. Knihou *Umění vládnout*⁶¹, vydanou o rok později, navazuje na politicky laděné texty na svém blogu a představuje vize, kam by se měla naše společnost ubírat.⁶²

V knize *Umění přímé demokracie* nepohlíží Okamura s Novákem Večerníčkem na Českou republiku jako na plně demokratický systém, nýbrž jako na oligarchii. Za největšího nepřítele demokracie považují elity „*přisáté na dnešní moc a na veřejné peníze*.“⁶³ Pod pojmem politické elity chápou všechny, kdo ovlivňují a vedou veřejné dění, tzn. nejen politiky, ale i vysoké státní úředníky, justici či média.⁶⁴ Negativní

⁵⁹ V tomto pořadu soutěžící porotcům prezentovali své podnikatelské plány a ti se poté rozhodovali, zda do projektu zainvestují.

⁶⁰ NOVÁK VEČERNÍČEK, Jaroslav a Tomio OKAMURA. Tomio Okamura - Český sen. Praha: Fragment, 2010. ISBN 978-80-253-1052-6.

⁶¹ OKAMURA, Tomio. Umění vládnout. Praha: Fragment, 2011. ISBN 978-80-253-1253-7.

⁶² SVACINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVACINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 148. ISBN 978-80-210-9078-1.

⁶³ OKAMURA, Tomio a Jaroslav NOVÁK VEČERNÍČEK. Umění přímé demokracie: kam dál, Česko?. Praha: Fragment, 2013, s. 6, 10. ISBN 978-80-253-1963-5.

⁶⁴ Tamtéž, s. 6.

nahlížení na politické strany a kritika nezodpovědných a zkorumpovaných elit v kontrastu s nezkaženým lidem je typickým projevem populismu.⁶⁵

2.2 Politické začátky Tomia Okamury

Rodák z japonského Tokia oficiálně nastartoval svou politickou kariéru v říjnu 2012, když jako nezávislý kandidát získal senátorský mandát ve volebním obvodu Zlín. Povzbuzen výsledkem senátních voleb se ještě v tomtéž měsíci rozhodl kandidovat v první přímé volbě, konající se v lednu 2013, na prezidenta České republiky.⁶⁶ Už tehdy se snažil prorazit s myšlenkami radikálních změn v podobě posílení přímé demokracie a větší odpovědnosti politiků.⁶⁷ Z prezidentské volby byl ale vyřazen, když po ověření Ministerstvem vnitra z původních téměř 62 tisíc sesbíraných podpisů zbylo pouhých 35 751.⁶⁸ Škrtnuty byly podpisy, u nichž se nepodařilo zjistit jejich autora.⁶⁹ Petiční arch rovněž zahrnoval podpisy již zemřelých osob.⁷⁰ Okamura se proti tomu ohradil podáním stížnosti k Nejvyššímu správnímu soudu.⁷¹ Požadoval zrušení rozhodnutí ministerstva, odklad konání voleb a změnu zákona o přímé volbě prezidenta.⁷² Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o vyřazení z přímé volby interpretoval jako

⁶⁵ SVAČINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 170. ISBN 978-80-210-9078-1.

⁶⁶ Senátorem za Zlín bude Tomio Okamura, kandiduje i na prezidenta. In: Denik.cz [online]. 20. 10. 2012 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://zlin.denik.cz/zpravy_region/senátorem-za-zlin-bude-tomio-okamura-20121020.html.

⁶⁷ HOTAŘOVÁ, Věra. Nově zvolený senátor Tomio Okamura oznámil kandidaturu na prezidenta. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 20. 10. 2012 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nove-zvoleny-senator-tomio-okamura-oznamil-kandidaturu-na-prezidenta_201210201929_jpiroch.

⁶⁸ Po odpočtu neplatných hlasů byla z prezidentské kandidatury vyřazena i Jana Bobošíková a Vladimír Dlouhý. Bobošíková byla ale po vyhovění její stížnosti u Nejvyššího správního soudu Ministerstvem vnitra zaregistrována.

⁶⁹ MILENKOVIČOVÁ, Ivana. Ministerské počty: Okamurovi dali podpis fiktivní kandidáti, Bobošíkové mrtví. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 23. 11. 2012 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vyskrtnuti-kandidati-nejvic-dopltili-na-podpisy-neexistujicich-lidi.A121123_174521_domaci_im.

⁷⁰ NĚMEC, Jan. Okamurovi se podepsalo i 14 „mrtvol“. Není sám. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 19. 12. 2012 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/okamurovi-se-podepsalo-i-14-mrtvol-neni-sam/r~i:article:766620/>.

⁷¹ KROC, V., M. DRTINA a K. BREZOVSKÁ. Ústavní soud zamítl stížnost Tomia Okamury. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 10. 1. 2013 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ustavni-soud-zamitl-stiznost-tomia-okamury-na-primou-volbu-prezidenta_201301101225_kbrezovska.

⁷² SVAČINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 150. ISBN 978-80-210-9078-1.

„pošlapané ústavní právo více než šedesáti tisíc lidí“.⁷³ Následně se obrátil na Ústavní soud. Po zamítnutí všech námitek a stížnosti na jeho vyřazení ze seznamu kandidátů označil volby za zmanipulované a podvodné.⁷⁴ Mediální pozornost, které se mu díky neúspěšné kandidatuře dostalo, dokázal následně politicky zúročit.⁷⁵

2.3 Úsvit přímé demokracie a jeho vývoj

Přestože ještě v únoru 2013 Okamura na svém blogu odmítal založení vlastní strany, protože dle jeho slov „nemá[m] ambici být předsedou strany a už vůbec ne být premiérem“⁷⁶, 29. dubna oznámil založení hnutí.⁷⁷ To bylo Ministerstvem vnitra o dva měsíce později úspěšně zaregistrováno pod názvem Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury.⁷⁸ Inspirací pro založení hnutí i jeho název se stala kniha Pavla Kohouta *Úsvit*,⁷⁹ v níž autor požaduje reformu Ústavy České republiky. Mezi podporovatele se od počátku kromě Kohouta zařadili i poslanci Radim Fiala (dříve za ODS) a Aleš Roztočil (zvolený za TOP 09).⁸⁰ Za jediný úkol Úsvitu Okamura tehdy označil spojování a podporování osobností z celého spektra společnosti a politiky s cílem podpořit takovou vládu, která společně s ním prosadí ústavní změny ve prospěch posílení nástrojů přímé demokracie. Takováto ústava by zahrnovala „právo občanů v referendu navrhopvat a rušit vybrané zákony, přímou volbu starostů, poslanců a hejtmanů či možnost v referendu přímo volené

⁷³ Z prezidentské volby vyřazený Okamura se obrátil na Ústavní soud. In: Deník.cz [online]. 17. 12. 2012 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/okamura-se-kvuli-vyrazeni-z-prezidentske-volby-obrati-na-ustavni-soud-20121217.html.

⁷⁴ HOUSER, Marek. Okamura nevolil. Nechtěl se prý zúčastnit podvodných voleb. In: Deník.cz [online]. 14. 1. 2013 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/tomio-okamura-nevolil-jsem-nechtel-jsem-se-zucastnit-zmanipulovanych-voleb-20130.html.

⁷⁵ SVACINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVACINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 150. ISBN 978-80-210-9078-1.

⁷⁶ OKAMURA, Tomio. Změna. In: iDNES.cz (blog Tomia Okamury) [online]. MAFRA, © 1999-2021, 26. 2. 2013 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://okamura.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=323351>.

⁷⁷ SVACINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVACINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 151. ISBN 978-80-210-9078-1; Toto nebyla jediná změna názoru Tomia Okamury. Naposledy koncem dubna 2021 se vyjádřil v rozporu se svým výrokiem z roku 2013 ohledně možnosti adopce dětí homosexuálními páry.

⁷⁸ Použití jména v názvu strany Okamura označil jako marketingový tah a zhruba po roce byl název strany zkrácen na Úsvit přímé demokracie.

⁷⁹ KOHOUT, Pavel. Úsvit: Kritika politického systému a návrh nové Ústavy pro Českou republiku. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2012. ISBN: 978-80-87053-78-2.

⁸⁰ KOPECKÝ, Josef. Okamura zakládá hnutí Úsvit. Chce odvolávat politiky a posílit prezidenta. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 29. 4. 2013 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-zaklada-vlastni-politicke-hnuti.A130429_220029_domaci_kop.

*politiky odvolávat.*⁸¹ Nová ústava by obsahovala také „*osobní hmotnou a trestní odpovědnost politiků*“ a jasně by oddělovala moc zákonodárnou od exekutivní. Vládu by řídil přímo volený a občany odvolatelný prezident.⁸² Tyto ústavní změny považoval za lék zásadního problému současné podoby demokracie, který představuje údajná „*chronická nestabilita koaličních vlád*“ či „*korupční propojení exekutivy s podnikatelskou sférou*“.⁸³ Hnutí se dále projevovalo jako euroskeptické s požadavkem daňové a rozpočtové suverenity.⁸⁴ Vinu na „chybném“ hlasování lidu pro vstup do EU nese vláda, která občanům podstrčila lživé informace.⁸⁵ Vedle politických elit se do skupiny hlavních nepřátel dostali i „nepřizpůsobiví“ občané. Výroky na adresu romské menšiny nakonec přiměly Pavla Kohouta k ukončení podpory hnutí. S nástupem migrační krize v roce 2015 začala do popředí prostupovat antiimigrační a antimuslimská rétorika, která se spolu s euroskepticismem brzy stala Okamurovým hlavním tématem. Za své xenofobní výroky a příspěvky se stal Okamura terčem kritiky ze strany poslanců i členů hnutí.⁸⁶

2.4 Propojení Úsvitu s Věcmi veřejnými

Zásah Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu na Úřadu vlády České republiky a dalších místech v zemi v červnu 2013, při němž došlo k zadržení šéfky kabinetu premiéra Petra Nečase Jany Nagyové, vedení armádní tajné služby a mnoha dalších osob, vyústil vládní krizí. V návaznosti na toto dění byl předseda vlády Nečas donucen podat demisi. Prezident Miloš Zeman následně jmenoval úřednickou vládu Jiřího Rusnoka, která však nezískala důvěru Sněmovny.⁸⁷ Následně TOP 09 iniciovala rozpuštění Sněmovny a vyvolání předčasných voleb. Poté, co se 20. srpna poslanci skutečně vyslovili pro konec Sněmovny, zamířila Česká republika směrem k předčasným

⁸¹ Okamura zakládá hnutí Úsvit, chce změnit ústavu. In: Aktuálně.cz [online]. *Economia*, © 1999-2021, 30. 4. 2013, [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/okamura-zaklada-hnuti-uvit-chce-zmenit-ustavu/r~i:article:778342/>.

⁸² Tamtéž, [cit. 2021-02-02].

⁸³ Tamtéž, [cit. 2021-02-02].

⁸⁴ SVÁČINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVÁČINOVÁ. *Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany*. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 172. ISBN 978-80-210-9078-1.

⁸⁵ OKAMURA, Tomio a Jaroslav NOVÁK VEČERNÍČEK. *Umění přímé demokracie: kam dál, Česko?!*. Praha: Fragment, 2013, s. 90. ISBN 978-80-253-1963-5.

⁸⁶ SVÁČINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVÁČINOVÁ. *Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany*. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 172-174. ISBN 978-80-210-9078-1.

⁸⁷ Razie na mocné. In: Aktuálně.cz [online]. *Economia*, © 1999-2021, 19. 7. 2013 [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/razie-na-mocne-2013/r~i:wiki:3806/>.

volbám.⁸⁸

Do konání voleb zbyly pouhé dva měsíce, a tak Úsvit musel začít rychle nabírat velké množství kandidátů a spustit předvolební kampaň.⁸⁹ Pouhých 9 členů hnutí znamenalo nutnost oslovovat a nominovat kandidáty z jiných politických subjektů.⁹⁰ Pro volby do Poslanecké sněmovny se Okamurovo hnutí rozhodlo na samostatných kandidátkách dát prostor všem „*osobnostem, které mohou být přínosem v prosazení přímé demokracie*.“⁹¹ Okamura zároveň nezavrhl na kandidátku umístit úspěšné politiky či lékaře z řad Věcí veřejných.⁹² Někteří členové VV se později skutečně objevili na kandidátních listinách, mezi nimi i Vít Bárta.⁹³ Pár dní poté Okamura na svém blogu informoval o vyjednávání s osobnostmi z různých politických stran, které se rozhodli podpořit kandidátku Úsvitu. Zároveň ohlásil výpomoc s logistikou a organizací voleb ze strany Víta Bárty. Na toto rozhodnutí nahlížel jako na možný důvod zisku menšího počtu hlasů, kandidaturu těchto lidí nicméně obhajoval svým požadavkem mít v klubu takové členy, kteří si pevně stojí za svým přesvědčením⁹⁴ a „*budou schopni odolat vydírání, pomlouvám i křivým obviněním*.“⁹⁵ Za Úsvit nakonec kandidovalo pouhých šest členů, zbylých 336 členů byli nestraníci či členové jiných stran.⁹⁶ Personální propojení s VV pokračovalo i po volbách. Dřívější mediální poradce VV Jan Zilvar se stal tajemníkem Úsvitu. Nejméně šest poslanců Úsvitu si na pozici asistentů zvolilo

⁸⁸ KOPECKÝ, Josef a Jan WIRNITZER. Předčasné volby jsou na dosah. Poslanci sami rozpustili Sněmovnu. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 20. 8. 2013 [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/poslance-ceka-hlasovani-o-tom-zda-se-sami-rozpusti.A130820_094413_domaci_kop.

⁸⁹ SVÁČINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVÁČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 151. ISBN 978-80-210-9078-1.

⁹⁰ ŠÍMA, Pavel. Úsvit. In: ŠÍMA, Pavel, Marcela Králiková a kol. Volební kampaně 2013. Brno: Barrister & Principal, 2014, s. 147. ISBN 978-80-7485-026-4.

⁹¹ Okamura: Naše hnutí bude mít zcela samostatné kandidátky. In: Parlamentní listy [online]. © 2009-2021, 4. 9. 2013 [cit. 2021-2-3]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-voicum/Okamura-Nase-hnuti-bude-mit-zcela-samostatne-kandidatky-284226>.

⁹² Tamtéž, [cit. 2021-02-03].

⁹³ SVÁČINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVÁČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 151-152. ISBN 978-80-210-9078-1.

⁹⁴ OKAMURA, Tomio. Úsvit. In: Idnes.cz (blog Tomia Okamury) [online]. MAFRA, © 1999-2021, 9. 9. 2013 [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: <https://okamura.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=360183>.

⁹⁵ Okamura obsadil kandidátky bývalými poslanci, kteří se prý ubrání vydírání. In: E15.cz [online]. © 2001-2021, 6. 9. 2013 [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/okamura-obsadil-kandidatky-byvalymi-poslanci-kteri-se-pry-ubrani-vydirani-1019155>.

⁹⁶ SVÁČINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVÁČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 152. ISBN 978-80-210-9078-1.

bývalé členy či spolupracovníky VV.⁹⁷

Na začátku roku 2015 vypukly mezi Bártou a Okamurou spory o peníze a vliv ve straně. Mezi oběma frakcemi byla rozpoutána bitva, která mimo jiné vedla k obviňování z pronevěř a vyvádění stranických peněz. Spor skončil odchodem Okamury z Úsvitu poté, co Bárta na svou stranu získal většinu poslaneckého klubu.⁹⁸

2.5 Cesta Úsvitu do Poslanecké sněmovny

Malá politická kampaň Úsvitu byla zahájena už na jaře 2013, kdy štáb hnutí vycítil možnost pořádání předčasných voleb. Hnutí se prostřednictvím Tomia Okamury snažilo oslovit veřejnost svými zákonodárnými iniciativami, tato kampaň zároveň navazovala na předešlé kampaně lídra strany do Senátu a na prezidentskou kandidaturu. Občané na Okamuru nahlíželi až překvapivě nekriticky,⁹⁹ k čemuž napomohla i Okamurova mediální známost a odkazování na nelehký životní příběh,¹⁰⁰ s nímž se ztotožnilo mnoho jeho příznivců, a tak se hlavní strategií k prosazení populistických témat stalo využití osobní popularity lídra. Pro jeho oblíbenost a potenciál bylo také na poslední chvíli do názvu strany připojeno jeho jméno. K propagaci hnutí velmi dobře posloužily levné marketingové nástroje jako setkávání s voliči, které proběhlo ve všech krajích, účast v televizních debatách, a facebookové profily – stranický i Okamurův osobní. Na Facebooku se Okamura během kampaně dokázal v pomyslném žebříčku počtu fanoušku vyšplhat na druhé místo za Karla Schwarzenberga. Díky kombinaci sestávající ze schopnosti vést kontaktní kampaň, rétorickému nadání a expresivnímu slovníku lídra, častému pořádání tiskových konferencí, na do té doby u ostatních stran nediskutovaná témata či pro populisty natolik typickému, nepřetržitému omílání populistických hesel, se Okamura dva týdny před volbami ocitl na pozici nejoblíbenějšího českého politika. Pro zisk 6,88 % si přitom hnutí vystačilo s rozpočtem pouhých 17 milionů korun.¹⁰¹

⁹⁷ VÁLKOVÁ, Hana. Úsvit a VV spojují asistenti i číslo mobilu. Náhoda, tvrdí Okamura. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 15. 12. 2013 [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/usvit-navazuje-na-veci-verejne-vita-barty.A131213_134746_domaci_hv.

⁹⁸ BASTLOVÁ, Marie. Kam zmizel superguru V. B. In: Neovlivni.cz [online]. © 2016, 10. 5. 2017 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://neovlivni.cz/kam-zmizel-superguru-v-b/>.

⁹⁹ ŠÍMA, Pavel. Úsvit. In: ŠÍMA, Pavel, Marcela Králiková a kol. Volební kampaně 2013. Brno: Barrister & Principal, 2014, s. 146. ISBN 978-80-7485-026-4.

¹⁰⁰ Dle jeho slov byl pro svůj smíšený původ šikanován, ale díky své pracovitosti a vytrvalosti se dokázal vzepřít osudu a stát se úspěšným podnikatelem.

¹⁰¹ Například vítěze voleb ČSSD vyšla kampaň na 87 milionů korun, druhé hnutí ANO překročilo dokonce částku 148 milionů korun. ODS, která získala o jedno procento více hlasů než Úsvit, zaplatila téměř 40 milionů korun. ŠÍMA, Pavel. Úsvit. In: ŠÍMA, Pavel, Marcela Králiková a kol. Volební kampaně 2013. Brno: Barrister & Principal, 2014, s. 100-151. ISBN 978-80-7485-026-4.

Voličská základna Úsvitu se ukázala být velmi pestrá, jelikož Úsvit si dokázal získat přízeň celého pravolevého spektra. 28 % voličů Věcí veřejných z minulých voleb přešlo k Úsvitu. Čtvrtinu voličů tohoto hnutí tvořili ti, kteří přešli od ostatních stran z voleb roku 2010. Pro volbu Úsvitu se rozhodlo 15 % dřívějších voličů ODS. Hnutí dokázalo dále získat 13 % od nevoličů a dalších 12 % se rekrutovalo z ČSSD. Šesti procenty Úsvit integroval někdejší voliče TOP 09 a zbylé jedno procento tvořil elektorát KSČM.¹⁰² Tyto volby prokázaly, že se do Poslanecké sněmovny mohou prosadit i zcela noví aktéři. Premiérová účast ve volbách znamenala pro Úsvit velký úspěch, hnutí ANO však dokázalo získat ještě mnohem více mandátů a hned při své první účasti ve volbách do Poslanecké sněmovny zasedlo ve vládě.¹⁰³

Tabulka č. 2: Volby do Poslanecké sněmovny 2013¹⁰⁴

Strana/hnutí	Procentuální výsledek	Počet mandátů
ČSSD	20,45	50
ANO	18,65	47
KSČM	14,91	33
TOP 09	11,99	26
ODS	7,72	16
Úsvit	6,88	14
KDU-ČSL	6,78	14

Ze získaných 14 poslaneckých mandátů obsadili pouze čtyři členové Úsvitu: Tomio Okamura, Radim Fiala, Marek Černocho a Jiří Štetina. Zbylí poslanci byli členové Věcí veřejných, hnutí Občané 2011 a nestraníci. Toto velmi pestré složení nevytvářelo nadějně předpoklady pro soudržné fungování.¹⁰⁵

¹⁰² GREGOR, Kamil. Jak se přesouvají voliči mezi volbami (ekologická inference). In: KohoVolit.eu [online]. 4. 1. 2014 [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <http://kohovolit.eu/cs/jak-se-presouvaji-volici-mezivolbami-ekologicka-inference/>.

¹⁰³ ŠÁROVEC, Daniel. Nástup nových politických stran v ČR od roku 2013: hnutí ANO 2011 a Úsvit přímé demokracie pohledem konceptu novosti. Sociológia. 2018, č. 1, s. 81. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/323178527_Nastup_novych_politickyh_stran_v_CR_od_roku_2013_hnuti_ANO_2011_a_Usvit_prime_demokracie_pohledem_konceptu_novosti.

¹⁰⁴ Vlastní zpracování na základě dat publikovaných Českým statistickým úřadem. Český statistický úřad [ČSÚ]. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 25. 10. - 26. 10. 2013. In: ČSÚ. Volby.cz [online]. © 2017, [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2013/ps?xjazyk=CZ>.

¹⁰⁵ SVACHINOVA, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVACHINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a

2.6 Silné postavení lídra

V čele strany stanul prakticky neodvolatelný předseda, který byl v českých poměrech zcela neobvykle volen na pět let. Jedinou možností pro sesazení předsedy představovalo jeho vyloučení, pro které by musely zvednout ruku tři čtvrtiny členů. To v devítičlenném složení znamenalo hlasování sedmi osob. Většina, v poměru pět ku čtyřem, kterou získala vnitrostranická opozice v únoru 2015, tak nestačila k jeho odstranění. Odchod Okamury ze strany byl výsledkem jeho samostatného rozhodnutí s ohledem na poměr sil ve straně.¹⁰⁶ V rámci stanov předseda působil jako monokratický orgán s velmi rozsáhlými pravomocemi. „*Všeobecná odpovědnost za činnost strany*“¹⁰⁷ mu mohla zajistit nekontrolovatelný vliv nad rozhodováním strany. Lídr měl dominantní postavení jak v rámci kampaně a médií, tak i právo veta pro všechny prvky volební kampaně.¹⁰⁸ Rozsáhlými pravomocemi předseda disponoval i ve finančních záležitostech. Hnutí mohl samostatně zavazovat až do výše 10 milionů korun. Právo veta předsedovi příslušelo i v otázce přijímání nových členů.¹⁰⁹

2.7 Hlavní příčiny rozpadu strany

Propad volebních preferencí Úsvit provázal od roku 2014. Výsledky všech voleb, konaných v tomto roce, skončily pro hnutí zklamáním. První neúspěch zaznamenal Úsvit v lednových doplňujících volbách do Senátu. Protiimigrantsky orientovaná kampaň pro volby do Evropského parlamentu a výběr Kláry Samkové jakožto lídryně kandidátky Úsvitu rovněž nebyly správným krokem. Samková byla obviněna pro podvod, když oklamala Českou spořitelnu koupí dluhu společnosti Komterm přibližně za třetinu ceny právě za peníze dlužné firmě, jejíhož majitele ve skutečnosti zastupovala.¹¹⁰ Kvůli této

jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 154. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹⁰⁶ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 160-163. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹⁰⁷ KOPEČEK, Lubomír a Petra SVAČINOVÁ. Kdo rozhoduje v českých politických stranách? Vzestup nových politických podnikatelů ve srovnávací perspektivě. In: Středoevropské politické studie. Brno: Mezinárodní politologický ústav, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita, 2015, XVII., č. 2, s. 199-200. ISSN 1212-7817.

¹⁰⁸ ŠÍMA, Pavel. Úsvit. In: ŠÍMA, Pavel, Marcela Králiková a kol. Volební kampaně 2013. Brno: Barrister & Principal, 2014, s. 149. ISBN 978-80-7485-026-4.

¹⁰⁹ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 162-163. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹¹⁰ CHALOUPSKÁ, Markéta a Janek KROUPA. Právnička Klára Samková čelí podezření, že oklamala banku, aby tajně pomohla dlužníkovi. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 6. 5. 2014 [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/node/5928249>.

informaci byla Samková dva týdny před konáním eurovoleb nahrazena volební dvojkou Romanem Škrabánkem.¹¹¹ Výsledkem byly pro vstup do EP nedostačující 3 % hlasů. Vzhledem k neexistenci územních struktur skončily debaklem i podzimní komunální volby. V současně s nimi konaných senátních volbách žádný z kandidátů Úsvitu nepostoupil do druhého kola.¹¹²

Za Okamurova předsednictví měl Úsvit pouhých devět členů, kteří byli vybráni z řad jeho přátel a známých. Pro vznik členství bylo dle stanov vyžadováno rozhodnutí konference (nejvyššího stranického orgánu) za přítomnosti všech členů, přičemž se pro přijetí musely vyslovit dvě třetiny z nich plus předseda. Ten zároveň disponoval právem veta.¹¹³ Důvodem pro nepřijímání nových členů byly obavy ze ztráty moci ve straně. Dle Okamurových vyjádření strana hledala způsob, jak přijímat nové členy, jenž by zabránil vměšování černých duší, velrybářů či rozvracečů z jiných stran.¹¹⁴ Uzavřenost strany se dále projevovala neexistencí územních struktur, s jejichž vybudováním nebylo počítáno ani v rámci stanov. Na požadavek zájemců o členství i některých členů hnutí Okamura sliboval v povolebním období změnu stanov, následné vytvoření regionálních struktur a otevření členské základny. K ničemu takovému ale nedošlo, a tak se nestraníci zvolení za Úsvit rozhodli založit novou, otevřenou stranu s názvem Národní zájmy. Vytvoření této strany bylo na návrh poslaneckého klubu a předsednictva Úsvitu schváleno poměrem hlasů 5 ku 4 na celostátní konferenci v únoru 2015.¹¹⁵ Na této konferenci Okamura navrhl přijetí poslance Jaroslava Holíka a svého asistenta Jaroslava Staníka do klubu. Dle slov místopředsedy hnutí Marka Černocho byl tento návrh manipulativní, jelikož jeho schválením by došlo ke změně poměru hlasů ve prospěch Okamury. Pět členů, kteří hlasovali proti, následně Okamura označil

¹¹¹ Samková nepovede Úsvit do eurovoleb. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 10. 5. 2014 [cit. 2021-04-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/samkova-nepovede-usvit-do-eurovoleb-228068>.

¹¹² SVACHINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVACHINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 155-156. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹¹³ Tamtéž, s. 165.

¹¹⁴ DANDA, Oldřich a Jan ROVENSKÝ. Okamurovi stačí devět členů k ovládní Úsvitu. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 16. 3. 2014 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/okamurovi-staci-devet-clenu-k-ovladani-usvitu-222094>.

¹¹⁵ SVACHINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVACHINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 157-168. ISBN 978-80-210-9078-1.

za pučisty.¹¹⁶ Úzká členská základna se tak nakonec stala jedním z důvodů krize Úsvitu.

Další příčina rozpadu spočívala v hospodaření strany. Tajemník strany Zilvar v únoru 2015 uvedl, že „*disponibilní prostředky strany do konce volebního období jsou nula korun.*“¹¹⁷ Z toho důvodu byla zřízena pod vedením poslance Jiřího Štětiny speciální komise, která měla za úkol revidovat výdaje Úsvitu.¹¹⁸ Výsledkem auditu bylo vyloučení Okamury a Fialy z poslaneckého klubu. Za nehospodárné utrácení peněz Úsvitu pod záminkou své osobní propagace strana po Okamurovi požadovala vrátit 760 000 korun. Ten to odmítl. Fiala se dopustil pochybení na pozici revizora, jelikož nevedl žádné záznamy o kontrole hospodaření a svou nečinností tak kryl Okamurovo jednání. S ohledem na konstituci stanov Okamura ani po vyloučení z poslaneckého klubu neopustil post předsedy ve straně.¹¹⁹ Poslanci Úsvitu se rozhodli vytvořit nový projekt po vzoru francouzské Národní fronty. Pozvání „*pučistů*“ pro vstup do této nové strany Okamura odmítl.¹²⁰

Spory v Úsvitu vyústily v květnu 2015 odchodem zakladatele a lídra strany Tomia Okamury spolu s jeho hlavním spojencem Radimem Fialou.¹²¹ Nezávislí poslanci zvolení za Úsvit v květnu založili stranu Národní zájmy, v jejímž čele se ocitl Petr Adam.¹²² V červenci téhož roku došlo ke sloučení Národních zájmů s Úsvitem. Strana upustila od předchozího uzavřeného charakteru a umožnila vstup novým členům.

¹¹⁶ KOPECKÝ, Josef a Pavla KUBIŠTOVÁ. Okamura prohrál svůj Úsvit. Rebelové ho porazili o jeden hlas. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 24. 2. 2015 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-prohral-svuj-usvit-rebelove-ho-porazili-o-jeden-hlas.A150224_115332_domaci_pku.

¹¹⁷ STUHLÍKOVÁ, Lucie. Konflikt v Úsvitu: Okamura byl vyloučen z poslaneckého klubu. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 24. 3. 2015 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/usvit-okamurovi-vratte-760-tisic-a-vystupte-ze-strany/r~ac7ce592d1fb11e496f2002590604f2e/>.

¹¹⁸ SVAČINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 157. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹¹⁹ KOPECKÝ, Josef. Okamuru vyloučili z klubu Úsvitu, hnutí po něm žádá zpět 760 tisíc. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 24. 3. 2015 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamuru-vyloučili-z-klubu-usvitu-hnuti-po-nem-zada-zpet-760-tisic.A150324_094412_domaci_kop.

¹²⁰ WIRNITZER, Jan. Poslanci byli zmanipulováni, říká Okamura k rozkolu v Úsvitu. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 16. 2. 2015 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/online-chat-okamura.A150216_084510_domaci_jw.

¹²¹ VENTUROVÁ, Jitka a Josef KOPECKÝ. Okamura vystoupil z Úsvitu, zakládá hnutí Svoboda a přímá demokracie. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 5. 5. 2015 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-opustil-usvit-zaklada-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie.A150505_101715_domaci_hv.

¹²² „Pučisté“ z Úsvitu zakládají stranu Národní zájmy. In: Idnes.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 19. 5. 2015 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/puciste-z-usvitu-zakladaji-stranu-narodni-zajmy.A150519_123326_domaci_jj.

O tom, že tento subjekt směřuje k zániku, bylo jasno už roce 2017, když se strana po názvem Úsvit - Národní koalice rozhodla nekandidovat ve volbách do Poslanecké sněmovny a umožnila svým členům obsadit místa na kandidátkách jiných stran.¹²³ Později ÚNK provázely další zvraty a následoval rozpad. Na vině byl nesouhlas se směřováním a vnitřním fungováním strany,¹²⁴ nebo ovlivňování dění v Úsvitu ze strany Víta Bárty.¹²⁵ Po neúspěšných volbách do krajů a Senátu hnutí Úsvit zaniklo a v březnu 2018 bylo transformováno na spolek.¹²⁶

¹²³ KOPECKÝ, Josef. Úsvit se rozpadá. Po Lankovi mu dává sbohem i poslankyně Hnyková. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 6. 6. 2017 [cit. 2021-04-30]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/usvit-se-rozpada-po-lankovi-mu-dava-sbohem-i-poslankyne-hnykova.A170606_144126_domaci_kop.

¹²⁴ SVÁČINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVÁČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 160. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹²⁵ Tiskové prohlášení Karla Fiedlera ze dne 1. 3. 2016. In: Parlamentní listy [online]. © 2009-2021, 1. 3. 2016 cit. [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/profily/Ing-Karel-Fiedler-21100/clanek/Tiskove-prohlaseni-Karla-Fiedlera-ze-dne-1-3-2016-67788>.

¹²⁶ SVÁČINOVÁ, Petra. Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVÁČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 57-160. ISBN 978-80-210-9078-1.

3. Svoboda a přímá demokracie

3.1 Vznik hnutí SPD

Oficiální oznámení o založení Svobody a přímé demokracie učinili Okamura s Fialou 5. května 2015. Současně informovali i o odchodu z Úsvitu.¹²⁷ Parlamentní listy upozornily na fakt, že doména SPD.cz byla zaregistrována již v listopadu 2014,¹²⁸ což poukazuje na promyšlení záložního plánu ještě před vypuknutím krize hnutí. „*Jde o vynucený, ale nutný krok. Je to reakce na politický puč, který měl zabránit prosazování programu přímé demokracie v České republice a který měl umenšit politický vliv hlavního nositele tohoto programu Tomia Okamury,*“¹²⁹ komentoval založení nového politického subjektu Radim Fiala. U zrodu nového hnutí stál rovněž Okamurův blízký spolupracovník Jaroslav Staník.¹³⁰ Hnutí bylo zaregistrováno ke dni 2. 6. 2015.¹³¹ Hned od začátku se SPD profilovala jako strana, která bude usilovat o razantní změny, protože podle slov Radima Fialy „*někdo musí být radikální.*“¹³² Tím narážel především na plánované zpřísnění imigračních zákonů, referendum o vystoupení z Evropské unie či postavení islámu mimo zákon.¹³³

První informace o přípravách na založení nové strany poskytly v dubnu 2015 Parlamentní listy, které rovněž spekulovaly o možné spolupráci se Stranou práv občanů spjatou s prezidentem Zemanem. O možném sloučení s SPO měl Fiala jednat za zády poslanců už v dobách Úsvitu. Přestože tyto informace důrazně popřel, byl zbaven postu předsedy poslaneckého klubu, na kterém byl vystřídán Markem Černochem. Spolupráci se Zemanovci odmítal i Okamura,¹³⁴ naopak předseda SPO Jan Veleba ji pro parlamentní

¹²⁷ SVACĪNOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVACĪNOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 180. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹²⁸ Víme první. Tomio Okamura zakládá novou politickou stranu. In: Parlamentní listy [online]. © 2009-2021, 22. 4. 2015 cit. [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/VIME-PRVNI-Tomio-Okamura-zaklada-novou-politickou-stranu-371925>.

¹²⁹ VENTUROVÁ, Jitka a Josef KOPECKÝ. Okamura vystoupil z Úsvitu, zakládá hnutí Svoboda a přímá demokracie. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 5. 5. 2015 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-opustil-usvit-zaklada-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie.A150505_101715_domaci_hv.

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ Kontakt, Svoboda a přímá demokracie (SPD). In: SPD.cz [online]. © 2020, [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: <https://www.spd.cz/kontakt/>

¹³² „Jsme radikální hnutí.“ Okamura má novou stranu – SPD. In: ČT24 – Česká televize [online]. © 1996-2021, 16. 6. 2015 [cit. 2021-01-30]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1537546-jsme-radikalni-hnuti-okamura-ma-novou-stranu-spd>.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Víme první. Tomio Okamura zakládá novou politickou stranu. In: Parlamentní listy [online]. © 2009-2021, 22. 4. 2015 cit. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/VIME-PRVNI-Tomio-Okamura-zaklada-novou-politickou-stranu-371925>.

volby připustil.¹³⁵ O rok později ke spojení Okamurovců a Zemanovců skutečně došlo, když utvořili koalici pro krajské volby v roce 2016.¹³⁶

Tři týdny po registraci Okamura oznámil, že členská základna hnutí čítá 15 členů a zároveň avizoval záměr stát se masovou stranou.¹³⁷ Na první volební konferenci konané v srpnu 2015 byl dle očekávání předsedou hnutí zvolen Tomio Okamura. Místopředsednický post obsadil Radim Fiala.¹³⁸ Funkce v předsednictvu strany získali Jaroslav Holík, Radek Rozvoral a Miloslav Rozner. Všechny tyto muže spojovala loajalita a náklonnost vůči Okamurovi, a to už za dob Úsvitu. Nejinak tomu bylo i v obsazení funkce předsedy rozhodčí komise Otou Ledvinkou. Členství v SPD bylo hned v počátku uděleno rovněž blízkému příteli Okamury Jaroslavu Novákovi Večerníčkovvi.¹³⁹

3.2 Politika nenávisti jako prostředek k získání voličských hlasů

Téma důsledného hájení národních zájmů tohoto „*vlasteneckého*“ hnutí získalo na váze souběžně s vypuknutím masové migrace z oblasti Afriky a Blízkého východu do evropských zemí v roce 2015. Českou republiku migrační krize reálně příliš nezasáhla, větší dopad měla v oblasti mediální a politické. Imigrace se stala hlavním tématem pro SPD, která se v této oblasti od začátku projevovala jako radikální subjekt.¹⁴⁰ Mezi další profilující témata SPD patří euroskeptické a nacionalistické myšlenky. K nim se Okamura s Fialou přihlásili krátce po odchodu z Úsvitu spoluorganizací konference Mír a prosperita pro Evropu, na níž vystoupili zástupci evropské krajní pravice. Mezi nimi byla i předsedkyně francouzské Národní fronty Marine Le Penová. Tato dlouhodobá kritička současné podoby Evropské unie vyzvala k Evropě založené

¹³⁵ Tuto informaci poskytuje pouze srov. MIHALIK, Marcel. Exkluzivně: Okamurova tajná schůzka v restauraci! Šéf Úsvitu pod rouškou noci hledá spojence. In: Blesk.cz [online]. © 2001-2021, 13. 3. 2015 cit. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/307651/exkluzivne-okamurova-tajna-schuzka-v-restauraci-sef-uvitu-pod-rouskou-noci-hleda-spojence.html>.

¹³⁶ Proruský Veleba a populistů Okamura – noví partáci do voleb. In: Echo24.cz [online]. Echo media a. s., © 2021, 2. 5. 2016 [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/wX8yF/prorusky-veleba-a-populista-okamura--novi-partaci-do-voleb>.

¹³⁷ MARTINEK, Jan. Už máme patnáct členů, chceme být masovou stranou, ohradil se Okamura. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 24. 6. 2015 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/uz-mame-patnact-clenu-chceme-byt-masovou-stranou-ohradil-se-okamura-308947>.

¹³⁸ Volební konference hnutí SPD dne 4. 8. 2015 v Praze. In: SPD.cz [online]. © 2020, [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.spd.cz/volebni-konference-hnuti-spd-dne-4-8-2015-v-praze/>.

¹³⁹ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 182. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 179-181.

na spolupráci svobodných národů, což je také jedním z cílů SPD.¹⁴¹ Dalšího konsenzu Okamura s Le Penovou dosahují kupříkladu i v protiimigračně laděné politice.

Už v období krátce po založení Úsvitu se Okamura snažil prorazit s heslem „*Práci našim občanům, ne imigrantům!*” Jelikož ale migrace v tu dobu nebyla v České republice příliš velké téma, setkal se s kritikou veřejnosti. Za nepřizpůsobivé občany a multikulturní problém tak Okamura dočasně zvolil Romy. Postupem času ale začala uprchlická tematika prostupovat do popředí, až v roce 2016 zaujala v rétorice SPD pevnou pozici. Tereza Engelová ve svém článku uvádí, že „*nejdříve se strana soustředila na kontroverzní témata spojená s islámským právem šaria a džihádem. Postupně ale SPD přitvrdila a její kritika se obrátila proti islámu jako takovému.*“¹⁴² Problém spočívá v tom, že Okamura zaujímá negativní postoj vůči všemu, co se nějakým způsobem islámu dotýká, nikoliv jen vůči jeho radikálním projevům. Dle sociologa Daniela Prokopa není hlavním důvodem prosazování protiimigrační politiky strach z islámu, nýbrž snaha o získání co největší části voličů na svou stranu. Prokop zároveň nezavrhl, „*že pan Okamura má skutečně z nějakých projevů islámu strach, ale vzhledem k tomu, že nerozlišuje mezi různými formami islámu a že byl kdysi k minoritám velmi otevřený a že plynule mění tzv. „out-groups“, na které se zaměřuje, od Romů (volby 2013), imigrantů (volby 2014) a muslimů a islámu (od voleb 2016), tak to skutečně vypadá, že to je spíše politická strategie, jak vyburcovat jistou autoritářskou část voličů, než jeho niterná starost.*“¹⁴³

Jelikož toto téma zajišťovalo hnutí notnou dávku pozornosti, netvořila výjimku organizace či alespoň účast na protiimigračních a protiislámských demonstracích.¹⁴⁴ Stejně jako SPD se i Úsvit-Národní koalice veřejně vyhraňoval vůči uprchlické krizi. Vzhledem k rivalitě mezi oběma uskupeními ale probíhaly tyto demonstrace zpravidla odděleně. Akce *Za naši kulturu a bezpečnou zem* či *Demonstrace proti imigraci, kvótám a za vystoupení z EU* byly dvěma z řady protestních akcí, na nichž demonstrující vznášeli

¹⁴¹ Le Penová v Praze citovala Masaryka. Fašistko! Řvali odpůrci. In: Týden.cz [online]. © 2006-2021, 6. 5. 2015 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/le-penova-v-praze-citovala-masaryka-fasistko-kriceli-odpurci_341998.html?showTab=diskutovane_

¹⁴² ENGELOVÁ, Tereza. Strašáci Tomia Okamury. Před muslimy a uprchlíky měl na seznamu Romy a elity. In: HlídacíPes.org [online]. © 2021, 28. 11. 2018 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/menici-se-strasaci-tomia-okamury-pred-muslimy-a-uprchliky-vyzkousel-i-romy-a-elity/>.

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 182. ISBN 978-80-210-9078-1.

své požadavky demise vlády, vystoupení z EU či uzavření hranic.¹⁴⁵ Příznivci hnutí SPD a odpůrci islámu se rovněž sešli při příležitosti 17. listopadu.¹⁴⁶ Ve své pozvánce na MEGA demonstraci svolanou na 6. 2. 2016 Okamura předesílal požadavek vyvolání hlasování o nedůvěře vládě.¹⁴⁷ „*Musíme prosadit absolutní nulovou toleranci propagace a šíření radikální ideologie islámu,*“¹⁴⁸ sdělil ve svém projevu, podpořen přítomností člena Svobodné strany Rakouska (FPÖ) a bývalého europoslance Wolfganga Junga či senátora Jana Veleby. Na rozdíl od multikulturalismu byla slova podpory vznášena směrem k prezidentu Zemanovi. Už během této demonstrace Okamura avizoval další protestní akci, konanou k příležitosti příjezdu německé kancléřky Merkelové.¹⁴⁹ Rovněž k 700. výročí narození Karla IV. zaplnili demonstranti Václavské náměstí. Ve svém projevu Okamura uvedl, že Karel IV. by ve své zemi netoleroval rozkrádání, žádné uprchlíky ani islám. „*Náš dobrý král a císař byl upřímný vlastenec, nikdo v zemi nesměl zastávat úřad bez znalosti češtiny a donutil i německé kurfirty a nejvyšší hodnostáře Svaté říše římské, aby povinně učili své děti česky.*“¹⁵⁰ Na této akci vystoupil se svým projevem rovněž generální tajemník francouzské Národní fronty Ludovic de Danne.¹⁵¹ Sama předsedkyně Národní fronty Marine Le Penová do Prahy zavítala v prosinci 2017, kam dorazila společně s nizozemským politikem Geertem Wildersem¹⁵² a dalšími představiteli frakce Evropa národů a svobody. Zde se sešli na konferenci evropských

¹⁴⁵ HAVLÍK, Vlastimil. Protiislámská politika populistické radikální pravice. In: MAREŠ, Miroslav. Ne islámu!: protiislámská politika v České republice. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2015, s. 143. ISBN 978-80-7325-397-4.

¹⁴⁶ PLÍHAL, Jakub. Foto: Tisícové demonstrace v Praze. Zpívající Okamura, křižáci i lidé dobré vůle. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 17. 11. 2015 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/destem-skrapeny-17-listopad-v-praze-obrazem-politici-poklada/r~8018e6468d1b11e5bfa90025900fea04/r~03a71fb68d1a11e5897e002590604f2e/>.

¹⁴⁷ OKAMURA, Tomio. MEGA DEMONSTRACE 6. 2. 2016. In: SPD.cz [online]. © 2020, [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://www.spd.cz/tomio-okamura-mega-demonstrace-6-2-2016/>; Z důvodu podřízení se EU se Okamura pokusil vyvolat hlasování už v říjnu 2015, jenže pod jeho plán sesazení vlády nesehnal více než tři podpisy, a sice svůj a svých dvou straníků Radima Fialy a Jaroslava Holíka. KOPECKÝ, Josef. Okamura se chystal povalit vládu. Sehnal pro to ale jen tři podpisy. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 6. 10. 2015 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-se-chystal-povalit-vladu-sehnal-pro-to-ale-jen-tri-podpisy.A151006_122205_domaci_kop.

¹⁴⁸ ŽLEBEK, Jan. Na Malé Straně se střetli příznivci a odpůrci migrace, SPD žádá demisi vlády. In: Deník.cz [online]. 6. 2. 2016 [2021-04-17]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/z-vitezneho-namesti-vyrazili-ucastnici-pochodu-proti-islam-u-a-eu-20160206-v48z.html.

¹⁴⁹ Tamtéž.

¹⁵⁰ BENÍŠKOVÁ, Alena. Karel IV. by Česko cizákům neprodal, hřimal Okamura. Tleskal i Brichta. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 14. 5. 2016 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tomio-okamura-spd-demonstrace-vaclavak.A160514_153856_domaci_ale.

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² Wildersova Strana pro svobodu (Partij voor de Vrijheid) se silně vymezuje vůči islámu, muslimům a migrantům. HLOUŠEK, Vít a Lubomír KOPEČEK. Političtí podnikatelé a jejich strany ve srovnávací a teoretické perspektivě. Praha: Grada, 2010, s. 34. ISBN 978-80-247-3192-6.

protiimigračních stran, pořádanou Okamurovým hnutím. Smyslem setkání mělo být hledání nového evropského uspořádání, založené na co největší suverenitě jednotlivých států. Wilders ve svém projevu upozornil na demografickou katastrofu a existenciální krizi a vyzval k zabarikádování oken a dveří před migranty.¹⁵³ I na zahájení kampaně v dubnu 2019 pro volby do Evropského parlamentu se Okamurovi příznivci po tiskové konferenci, již se zúčastnili Le Penová i Wilders, sešli na Václavském náměstí. Zde ovšem došlo ke střetu příznivců a odpůrců SPD.¹⁵⁴ Zatímco protesty z jedné strany se nesly ve smyslu „*ne diktátu Evropské unie, její imigrační politice a islamizaci*“,¹⁵⁵ z druhé strany zaznívalo „*chceme žít v EU, dokonce i s vámi*“ či „*nedej náckům žádnou šanci*“.¹⁵⁶

S ohledem na skutečnost, že téma migrace ve společnosti postupem času rezonuje méně a méně, ubylo i těchto protestních akcí. Vliv ovšem mohla sehrát i omezení zavedená v souvislosti s pandemií Covid-19. Hnutí SPD na tuto problematiku nadále upozorňuje především častým sdílením protiuprchlých příspěvků na sociálních sítích.

3.3 Poučení z Úsvitu?

V návaznosti na předchozí politické zkušenosti se zakládající členové rozhodli pro rozšíření členské základny, jelikož uzavřenost hnutí Úsvit, které i po dvou letech fungování čítalo pouhých devět členů, byla terčem kritiky v řadách poslanců i čekatelů na členství.¹⁵⁷ Na první členské konferenci konané 4. 8. 2015 v Praze byl schválen harmonogram přijetí více než pět tisíc zájemců o členství, kteří měli svou přihlášku podat během pouhých dvou měsíců od vzniku SPD. Odsouhlasen byl také program hnutí.

¹⁵³ VÁLKOVÁ, Hana. Zavírejte dveře migraci, řekl Wilders v Praze. Stovky lidí demonstrovaly. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 16. 12. 2017 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/demonstrace-okamura-le-pen-wilders-uprchlik-konference.A171216_125802_domaci_hv.

¹⁵⁴ KOPECKÝ, Josef. Policie vytláčila odpůrce SPD, kterou přišli podpořit Wilders i Le Penová. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 25. 9. 2019 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-spd-le-penova-wilders-praha-vaclavske-namesti-demonstrace-priznivci-odpurci-eu.A190425_120055_domaci_cern.

¹⁵⁵ KOPECKÝ, Josef. Ohrožují nás islamismus a globalismus. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 25. 9. 2019 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-volby-evropsky-parlament-le-penova-wilders.A190425_124204_domaci_kop.

¹⁵⁶ KOPECKÝ, Josef. Policie vytláčila odpůrce SPD, kterou přišli podpořit Wilders i Le Penová. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 25. 9. 2019 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-spd-le-penova-wilders-praha-vaclavske-namesti-demonstrace-priznivci-odpurci-eu.A190425_120055_domaci_cern.

¹⁵⁷ VENTUROVÁ, Jitka a Josef KOPECKÝ. Okamura vystoupil z Úsvitu, zakládá hnutí Svoboda a přímá demokracie. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 5. 5. 2015 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-opustil-usvit-zaklada-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie.A150505_101715_domaci_hv; V současné době jsou zájemci o členství po dva roky vedeni v registru čekatelů a až po uplynutí této lhůty a následném schválení předsednictvem se stávají členy hnutí.

Jak už vyplývá ze samotného názvu, jedním ze základních programových bodů je prosazování přímé demokracie a s tím související odvolatelnost politiků, čímž navázali na cíle Úsvitu. Hnutí se rovněž vymezilo vůči zvyšování daní a zdůraznilo podporu seniorů, rodin s dětmi a pracujícího lidu.¹⁵⁸ Na rozdíl od Úsvitu SPD slibovala také vybudování regionální struktury ve všech krajích a demokratický dialog členů.¹⁵⁹

3.3.1 Desatero hnutí SPD

Velmi významnou událost pro SPD představovala první celostátní konference uspořádaná v prosinci 2015. Cílem této události bylo stanovení priorit na nadcházející rok 2016, diskuze o postavení ČR v EU či koncept přímé demokracie.¹⁶⁰ Vrcholem tohoto sněmu bylo přijetí programového desatera v následující podobě:

1. *„Chceme radikální změnu politického systému, chceme přímou demokracii, referendum a odvolatelnost politiků*
2. *Osobní, hmotná a trestní odpovědnost politiků*
3. *Chceme zákon o prokázání původu majetku*
4. *Konec zvyšování daní*
5. *Budeme vytvářet nová pracovní místa – podpoříme proto podnikatele a živnostníky*
6. *Nedovolme další okrádání občanů lichvářskou a exekutorskou mafii*
7. *Chceme právo a spravedlnost, chceme stát sloužící občanům*
8. *Nechceme drahý a nefunkční sociální systém, chceme systém podporující všechny slušné lidi – seniory, rodiny s dětmi, zdravotně postižené občany i děti ohrožené bídou*
9. *Chceme budoucnost bez dluhů*
10. *Nechceme být provincií EU, chceme rozvíjet a bránit suverénní Českou republiku“¹⁶¹*

¹⁵⁸ Volební konference hnutí SPD dne 4. 8. 2015 v Praze. In: SPD.cz [online]. © 2020, [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.spd.cz/volebni-konference-hnuti-spd-dne-4-8-2015-v-praze/>.

¹⁵⁹ VENTUROVÁ, Jitka a Josef KOPECKÝ. Okamura vystoupil z Úsvitu, zakládá hnutí Svoboda a přímá demokracie. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 5. 5. 2015 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-opustil-usvit-zaklada-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie.A150505_101715_domaci_hv.

¹⁶⁰ BALUCHA, Martin. Hnutí SPD na své první celostátní konferenci projedná program na příští rok. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 12. 12. 2015 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/hnuti-spd-na-sve-prvni-celostatni-konferenci-projedna-program-na-pristi-rok_201512120243_mkaspar.

¹⁶¹ Programové desatero, které jsme přijali na právě skončené 1. celostátní konferenci našeho hnutí Svoboda a přímá demokracie (SPD). In: SPD.cz [online]. © 2020, 16. 12. 2015 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z:

Tento program je k nalezení na webových stránkách hnutí SPD v detailnější podobě. Pro populistickou politiku však zcela nepřekvapivě absentuje uvedení podrobností, jak proklamovaných cílů dosáhnout.¹⁶²

3.3.2 Stanovy hnutí

Stanovy SPD definují šest orgánů hnutí. Nejvyšším z nich je konference, jejíž zasedání svolává minimálně jednou do roka předseda, druhý stranický orgán. Konference při konsenzu $\frac{3}{4}$ přítomných členů volí a odvolává členy orgánů, s výjimkou výkonného tajemníka. Její usnášenischopnost je dána přítomností nadpoloviční většiny všech členů, pro přijetí usnesení se musí vyslovit více než polovina všech přítomných. Kromě jiných pravomocí rozhoduje konference v případě souhlasu $\frac{3}{4}$ přítomných členů o změně stanov. Tak se také událo v prosinci 2020. Zajímavostí je, že v platnost změněné stanovy vstoupily až o téměř čtyři měsíce později, když 8. dubna 2021 byly zaregistrovány Ministerstvem vnitra.

Předseda zastupuje hnutí navenek a vykonává pozici mluvčího hnutí.¹⁶³ Je volen konferencí na tři roky a mezi jejími zasedáními zodpovídá za činnost strany.¹⁶⁴ Skutečnost, že je jediným statutárním orgánem mu umožňuje uzavírat smlouvy nezávisle na zbytku hnutí.¹⁶⁵ Stanovy ve své nové podobě oproti původním z roku 2016¹⁶⁶ posilují pozici předsedy v případě, že některý z orgánů není obsazen nebo je nečinný. Jeho působnost pak do doby znovuobsazení přebírá sám předseda či pro výkon působnosti tohoto orgánu zmocňuje jiné osoby.

V čele kanceláře SPD stojí již výše zmíněný výkonný tajemník, který mimo jiné „řídí činnost kanceláře hnutí“ a „odpovídá za plnění schváleného rozpočtu Hnutí“.¹⁶⁷

<https://www.spd.cz/programove-desatero-ktere-jsme-prijali-na-prave-skoncene-1-celostatni-konferenci-naseho-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie-spd/>.

¹⁶² Viz Program hnutí SPD. In: SPD.cz [online]. © 2020 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.spd.cz/program-vypis/>.

¹⁶³ Kromě něj ve straně působí ještě tisková mluvčí Barbora Zeťová.

¹⁶⁴ Stanovy politického hnutí: Svoboda a přímá demokracie. In: SPD.cz [online]. © 2020, 19. 12. 2020 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: https://www.spd.cz/wp-content/uploads/2021/04/priloha_893095177_1_SPD-zm%C4%9Bna-stanov.pdf.

¹⁶⁵ SVACÍNOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVACÍNOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 190. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹⁶⁶ Viz Stanovy politického hnutí: Svoboda a přímá demokracie. In: Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/stanovy-politickeho-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie-tomio-okamura.aspx>.

¹⁶⁷ Stanovy politického hnutí: Svoboda a přímá demokracie. In: SPD.cz [online]. © 2020, 19. 12. 2020 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: https://www.spd.cz/wp-content/uploads/2021/04/priloha_893095177_1_SPD-zm%C4%9Bna-stanov.pdf.

Čtvrtý a nejvyšší výkonný orgán představuje pětičlenné předsednictvo, tvořené předsedou Tomiem Okamurou, místopředsedou strany Radimem Fialou a třemi dalšími členy Radovanem Víchem, Jaroslavem Holíkem a Radkem Rozvoralem. Funkční období je stejně jako v případě předsedy tříleté. Velký vliv má v otázkách vnitřního fungování strany, jelikož schvaluje vnitřní předpisy. Zásadní roli hraje i v přijímání nových členů, poněvadž každý uchazeč o členství musí být schválen tímto orgánem. Rozsáhlými pravomocemi disponuje předsednictvo rovněž v oblasti hospodaření strany, jelikož jejímú odsouhlasení podléhá rozpočet a výroční finanční zpráva hnutí. Kromě toho předsednictvo předsedovi předkládá „závazné stanovisko ve všech věcech týkajících se půjček či úvěrů.“ Velmi silné kompetence má i v přípravě voleb, pro něž sestavuje a schvaluje kandidátní listiny, zřizuje volební štáb, jeho odsouhlasení podléhá také volební program a výběr volebních zmocněnců. Dále předsednictvo zřizuje grémium a případně další poradní orgány.¹⁶⁸ Členy grémia jsou předsedové a místopředsedové regionálních organizací, kteří disponují pouze poradním hlasem.¹⁶⁹ Předsednictvo dále vybírá zmocněnce, kteří vykonávají funkci manažera krajů, jejichž úkolem je koordinovat předsednictvo a organizační jednotky. Usnášeníschopnost předsednictva je závislá na přítomnosti čtyř členů, přičemž pro přijetí rozhodnutí musí hlasovat alespoň tři z nich včetně předsedy.¹⁷⁰ Díky této pravomoci může předseda vetovat jakékoliv rozhodnutí a zároveň prosadit každý návrh, pro který získá na svou stranu další dva členy předsednictva. V porovnání s Úsvitem tak ještě došlo k dalšímu posílení jeho pozice.¹⁷¹

Pátý orgán reprezentuje revizor hnutí. Ve svém tříletém mandátu má na starosti především kontrolu hospodaření, programu a programových cílů SPD.

Poslední orgán tvoří tříčlenná rozhodčí komise, jež funguje jako odvolací orgán hnutí a která má na starosti urovnávat spory mezi členy a jednotlivými orgány hnutí.¹⁷²

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 192. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹⁷⁰ Stanovy politického hnutí: Svoboda a přímá demokracie. In: SPD.cz [online]. © 2020, 19. 12. 2020 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: https://www.spd.cz/wp-content/uploads/2021/04/priloha_893095177_1_SPD-zm%C4%9Bna-stanov.pdf.

¹⁷¹ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 192. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹⁷² Stanovy politického hnutí: Svoboda a přímá demokracie. In: SPD.cz [online]. © 2020, 19. 12. 2020 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: https://www.spd.cz/wp-content/uploads/2021/04/priloha_893095177_1_SPD-zm%C4%9Bna-stanov.pdf.

3.3.3 Organizační jednotky

V rámci nižších organizačních struktur hnutí vybudovalo regionální kluby, které vznikají po udělení licence předsednictvem. Nejvyšším orgánem je regionální konference, která volí předsedu regionálního klubu a v závislosti na velikosti kraje dva až šest místopředsedů. Adepti na regionální předsednické a místopředsednické pozice musí splnit další podmínku, kterou představuje schválení jejich kandidatury třemi členy předsednictva včetně předsedy. Takto zvolený předseda zodpovídá za řádné fungování svého regionálního klubu a plnění jeho povinností. V případě, že tomu tak nebude, mohou být on i místopředsedové odvoláni předsednictvem. Hlavním úkolem krajské organizace je plnění programu hnutí. Po udělení souhlasu předsednictva smějí tyto regionální kluby budovat a rušit kluby místní a oblastní. O zániku regionálního klubu může rozhodnout regionální konference nebo předsednictvo.¹⁷³ Podle nové verze stanov v případě zániku regionálního klubu předsednictvo do 60 dnů rozhodne o vzniku nového regionálního klubu, do něž přejdou jednotliví regionální straníci. V případě vyslovení nesouhlasu klubu s přestupem určitého člena jeho členství zanikne. Tato pravomoc může do budoucna velmi ovlivnit složení klubů a způsobit vyřazení „nežádoucích“ osob.

Druhý stupeň organizačních jednotek představují oblastní kluby, jejichž úkolem je plnit program hnutí na oblastní úrovni. V čele těchto klubů stojí oblastní konference, mezi jejímiž zasedáními klub řídí oblastní předseda. Ten je společně s dvěma místopředsedy volen oblastní konferencí, jejíž výběr podléhá schválení předsednictva. Oblastní konference, svolávané předsedou oblastního klubu, se smějí účastnit všichni členové daného klubu, předsednictvo hnutí, rozhodčí komise i výkonný tajemník. Pozvání na tuto konferenci vždy dostává i člen předsednictva místně příslušného regionálního klubu.

Na návrh oblastního klubu zřizuje regionální klub se souhlasem předsednictva nejnižší organizační jednotku hnutí, místní klub. Struktura místních klubů je podobná klubům oblastním. Nejvyšším orgánem je místní konference, kterou svolává místní předseda. Konferencí se mohou účastnit všichni členové místního klubu, některé orgány hnutí a členové předsednictva regionálního a oblastního klubu. Souhlas s obsazením

¹⁷³ Takto byla kupříkladu v roce 2019 zrušena licence Královehradeckému kraji, rozpuštěn byl i moravskoslezský klub.

předsednické a dvou místopředsednických postů uděluje předsednictvo hnutí, v jehož pravomoci je zároveň i odvolání těchto osob.¹⁷⁴

3.3.4 Cesta ke členství

Dle posledního oficiálního údaje z července 2020 mělo hnutí 6459 členů, což znamenalo nárůst přibližně o dva tisíce za pouhý jeden rok.¹⁷⁵ V červnu 2018 přitom Okamura informoval o 13 tisících zájemcích a sedmi tisících členů. Mluvčí SPD Michaela Dolenská tehdy musela Okamurovy výroky uvést na pravou míru. „*Do hnutí SPD je v tento okamžik přihlášeno (podalo přihlášku) 12 331 občanů ČR, z toho je v současnosti 1 401 řádných členů a dalších cca 5 500 členů čekatelů.*“¹⁷⁶ S nepravdivými čísly Okamura nevyšel poprvé. Krátce po založení hnutí na facebookovém profilu informoval o deseti tisících členech hnutí, kteří ve skutečnosti byli pouhými zájemci o členství. Tou dobou členská základna nepřesáhla dvě desítky osob.¹⁷⁷

Zájemci o stranictví jsou vedeni v registru čekatelů a až po vypršení dvouleté čekatelské lhůty a schválení předsednictvem se stávají plnohodnotnými straníky. Stanovy uvádějí, že tato lhůta může být v odůvodněných případech zkrácena či zcela prominuta.¹⁷⁸ V přihlášce, kterou uchazeč podává, musí uvést, jakým způsobem může být pro stranu užitečný. Zde si vybírá z nabídky „*roznášení propagačních materiálů, pomoc s dopravou autem, organizace kontaktních kampaní, výlep plakátů, poskytnutí reklamní plochy, sponzoring atd.*“¹⁷⁹

Stanovy čekatelům umožňují navrhnout kandidáty do voleb či prosazovat a obhajovat své názory v orgánech hnutí, nikoliv však mimo ně. Čekatelům je stejně jako

¹⁷⁴ Stanovy politického hnutí: Svoboda a přímá demokracie. In: SPD.cz [online]. © 2020, 19. 12. 2020 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: https://www.spd.cz/wp-content/uploads/2021/04/priloha_893095177_1_SPD-zm%C4%9Bna-stanov.pdf.

¹⁷⁵ ANO ztrácí členy, Okamura hlásí nárůst. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 9. 7. 2020 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/ano-ztraci-cleny-okamura-hlasi-narust-40330149>.

¹⁷⁶ JANÁKOVÁ, Barbora. Okamura nafukuje počet členů, přes web se mohou hlásit i fiktivní zájemci. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 20. 6. 2018 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/spd-hnuti-pocet-clenu-clenstvi-prukazy.A180614_154025_domaci_bja.

¹⁷⁷ Tamtéž.

¹⁷⁸ Stanovy politického hnutí: Svoboda a přímá demokracie. In: SPD.cz [online]. © 2020, 19. 12. 2020 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: https://www.spd.cz/wp-content/uploads/2021/04/priloha_893095177_1_SPD-zm%C4%9Bna-stanov.pdf.

¹⁷⁹ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 195. ISBN 978-80-210-9078-1.

členům uložena povinnost prosazovat cíle a plnit program hnutí, dodržovat stanovy a vnitřní předpisy, platit členské příspěvky, odpovědně vykonávat své funkce, plnit usnesení orgánů a hájit dobré jméno hnutí.¹⁸⁰ Pokud čekatel neplní své povinnosti, rozhoduje o jeho vyřazení z registru regionální konference nebo centrální předsednictvo. Touto pravomocí získává regionální vedení faktickou pravomoc rozhodovat o složení svého klubu.¹⁸¹ Po splnění výše uvedených podmínek se čekatel stává řádným členem, který na rozdíl od čekatele disponuje právem „*hlasovat, volit a být volen a delegován do orgánů a funkcí Hnutí, „obhajovat a prezentovat své názory navenek“* a „*podílet se na projednávání záležitostí, týkajících se činností Hnutí.*“¹⁸²

V případě, že člen „*porušil stanovy*“, „*poškodil nebo ohrozil dobré jméno a pověst Hnutí*“, „*„ uvedl nepravdivé údaje v přihlášce*“, „*byl po dni vzniku svého členství v Hnutí pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin*“ nebo „*jednal v rozporu s rozhodnutím orgánu Hnutí*“, může být po podání návrhu kteréhokoliv orgánu či skupiny minimálně čtyř členů ze strany vyloučen. Výsledný verdikt přísluší rozhodnutí předsednictva či regionální konference.¹⁸³ Posledním takto vyloučeným se stal bývalý místopředseda pražské SPD Robert Vašíček, kterého předsednictvo vyloučilo za soustavné porušování stanov, když dle jeho slov adresoval předsednictvu satirický dopis, ve kterém upozornil na to, „*že pražské předsednictvo se neschází v rozporu se stanovami, že dochází k porušování stanov a práv členů, že členové jsou zastrašováni, jsou jim odebírány legitimace a jsou vyhazováni na dlažbu,*“ za což vyzval k odvolání celého předsednictva tvořeného Tomiem Okamurou, Radimem Fialou, Radovanem Víchem, Jaroslavem Holíkem a Radkem Rozvoralem. Vašíček dále označil hnutí za nedemokratické, porušující principy právního státu a uplatňující totalitní chování vůči svým členům. Dle jeho slov bylo z SPD vyloučeno mnoho členů v rozporu se stanovami.¹⁸⁴

¹⁸⁰ Stanovy politického hnutí: Svoboda a přímá demokracie. In: SPD.cz [online]. © 2020, 19. 12. 2020 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: https://www.spd.cz/wp-content/uploads/2021/04/priloha_893095177_1_SPD-zm%C4%9Bna-stanov.pdf.

¹⁸¹ SVACÍNOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVACÍNOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 197-198. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹⁸² Stanovy politického hnutí: Svoboda a přímá demokracie. In: SPD.cz [online]. © 2020, 19. 12. 2020 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: https://www.spd.cz/wp-content/uploads/2021/04/priloha_893095177_1_SPD-zm%C4%9Bna-stanov.pdf.

¹⁸³ Tamtéž.

¹⁸⁴ VESELOVSKÝ, Martin. Vyloučený z SPD: Lidi jsou zastrašováni a vyhazováni na dlažbu, Okamura šíří nenávisť. In: DVTV [online]. 14. 4. 2021, [cit. 2021-04-25]. Dostupné z:

I přes existenci regionálních struktur nemají řadoví členové nástroje, jak ovlivnit směřování strany. Okamura ve svém druhém politickém počínu dokázal postavení nejvyšších orgánů, a především sebe sama, ještě více posílit. Členové podléhají rozhodnutím regionálních předsednictev, ty jsou však zcela závislé na pokynech centrálního vedení. Každé usnesení předsednictva může předseda vetovat, čímž si zajistil výsadní postavení. Podobně jako u hnutí ANO je strana se svým lídrem natolik spjatá, že si lze fungování bez jejího předsedy jen stěží představit.¹⁸⁵

3.4 Politický marketing

Politický marketing je ze strany politiků uplatňován za účelem získání přízně potenciálních voličů a s tím souvisejícího zvýšení volebních preferencí. Podle předního světového odborníka na marketing a politiku Bruce I. Newmana „*může být politický marketing definován jako aplikování marketingových pravidel a procedur v politických kampaních, a to jednotlivci i organizacemi.*“¹⁸⁶ Prvním nástrojem politického marketingu je segmentace, čili rozdělení voličů do homogenních skupin. To probíhá na základě vyhodnocení dat z průzkumů trhu. Průzkumy umožňují určit priority voliče a učinit mu tak nabídku, která ho osloví.¹⁸⁷ Po určení segmentů přichází na řadu targeting, který obnáší zacílení kampaně na skupiny voličů. Zde je potřebná znalost kandidáta/strany a jeho/jejích politických soupeřů.¹⁸⁸ Po targetingu následuje takzvaný positioning neboli proces umístění, jehož cílem „*je přimět segmenty volit daného kandidáta/stranu.*“¹⁸⁹

Nejvýznamnější roli v politickém marketingu zaujímá bezpochyby facebooková stránka Tomia Okamury, která z něj po několik let činí nejsledovanější osobnost české politiky na sociálních sítích. V dubnu 2021 profil premiéra Andreje Babiše přesahuje 180 tisíc sledujících, facebookovou stránku Tomio Okamura - SPD však sleduje o celých

<https://www.dvtv.cz/video/vylouceny-z-spd-lidi-v-hnuti-jsou-zastrasovani-a-vyhazovani-na-dlazbu-okamura-siri-nenavist-rika-vasicek>.

¹⁸⁵ SVACHINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVACHINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 201. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹⁸⁶ Slovník politického marketingu: Politický marketing. Institut politického marketingu, 2013 [online]. © 1999-2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/politicky-marketing>.

¹⁸⁷ Slovník politického marketingu: Segmentace. Institut politického marketingu, 2013 [online]. © 1999-2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/segmentace>.

¹⁸⁸ Slovník politického marketingu: Targeting. Institut politického marketingu, 2013 [online]. © 1999-2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/targeting>.

¹⁸⁹ Slovník politického marketingu: Positioning. Institut politického marketingu, 2013 [online]. © 1999-2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/positioning>.

deset tisíc lidí více.¹⁹⁰ Pouhá jednatřicetitisícová sledovanost stranického profilu SPD podtrhuje význam lídra v prezentování myšlenek a názorů na sociálních sítích, nehledě na to, že i tento stranický profil je z většiny zaplněn právě sdílením příspěvků a především pak rozhovorů z Okamurova profilu. Osobní facebookovou stránku Tomia Okamury tvoří především sdílení záznamů z jeho televizních výstupů či přepisy rozhovorů, které v nedávné době poskytl. Zcela typickým prvkem Okamurova facebookové profilu jsou koláže tvořené z fotografií doplněných o text. Tyto koláže zpravidla vysílají negativní zprávu a mnohdy se nezakládají na pravdě. Obsahem jejich sdílení je obvykle slovní útok či pohrdání politickými soupeři, kritika vlády nebo upozorňování na neprospěšnost a škodlivost Evropské unie vůči jejím členským státům. Nenávistné komentáře Okamura šíří v příspěvcích týkajících se migrace a islámu.¹⁹¹ Významný prostor je rovněž věnován sdílení fotografií a názorů zahraničních politiků, kteří jsou členy radikálně pravicových subjektů a jež Okamura označuje jako své přátele. Menší část obsahu je tvořena aktuální činností hnutí a kolážemi šířícími program a priority SPD.¹⁹²

Na veřejnost v minulých letech pronikla informace o cenzuře, kterou hnutí uplatňuje v diskuzích pod svými facebookovými příspěvky. Komentáře, s nimiž hnutí jakýmkoliv způsobem nesouzní, jsou mazány a účty těchto uživatelů blokovány. To i v případě, že se jedná o slušně položené dotazy, jejichž zodpovězení se však členové hnutí chtějí vyhnout. Odstranění se neubrání ani ti, kteří projeví na danou problematiku příspěvkem odlišný názor než jeho autor.¹⁹³

Další aféru v souvislosti s touto sociální sítí vzbudilo oznámení Facebooku, který varoval před zablokováním stranického účtu a účtů Tomia Okamury a Radima Fialy poté, co byly vyhodnoceny jako profily porušující pravidla komunity. Hlavním důvodem bylo vyvěšování nepravdivých informací a obsahu vzbuzujícího nenávist.¹⁹⁴

Krátce na to se v této souvislosti Okamura potýkal ještě s dalším problémem,

¹⁹⁰ Pro porovnání s lídry dalších opozičních subjektů: facebookový profil Ivana Bartoše sleduje v tuto chvíli (tj. 3. 5. 2021) necelých 86 tisíc, šéfa ODS Petra Fialu 60 tisíc, předsedu STAN 45 tisíc, Markétu Pekarovou Adamovou z TOP 09 33 tisíc a lídra KDU-ČSL Marianu Jurečku 31 tisíc lidí.

¹⁹¹ Viz Tomio Okamura. In: Facebook [online]. 21. 4. 2021 [cit. 2021-05-03]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/tomio.cz/photos/a.185333081477515/4147790908565026/>.

¹⁹² Srov. Facebook Tomia Okamury za období 1. 4. - 30. 4. 2021. Tomio Okamura. In: Facebook [online]. [cit. 2021-05-03]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/tomio.cz/posts/1744853898858751>.

¹⁹³ THRAUMB, Jaroslav. Okamurova SPD těžce cenzuruje své odpůrce. Stránka Facebooku to dokumentuje. In: Forum24 [online]. 16. 10. 2017 [2021-04-26]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/spd-tezce-cenzuruje-sve-odpurce-stranka-na-facebooku-to-dokumentuje/>.

¹⁹⁴ VLČKOVÁ, Tereza. Facebook hrozí Okamurovi zablokováním. Blesk z čistého nebe, laje SPD. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 14. 7. 2020 [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/spd-tomio-okamura-radim-fiala-facebook-socialni-site-blokace-uctu.A200714_114916_domaci_vlc.

a sice se smazaným YouTube kanálem. K tomuto razantnímu kroku se server rozhodl, protože lídr SPD „*opakovaně zveřejňoval videa, na kterých byly vyobrazeny násilné a kriminální činy migrantů v západní Evropě a „bojovníků proti rasismu“ v rámci hnutí Black Lives Matter v USA.*“¹⁹⁵ Krátce poté si Okamura zřídil na této platformě nový kanál, na nějž pravidelně přidává záznamy z tiskových konferencí, televizních pořadů, v nichž byl hostem a taktéž několikrát do měsíce vydává tzv. Denní aktuality. Kromě toho Okamura spravuje ještě svůj twitterový profil, jehož obsah tvoří stejné příspěvky jako na Facebooku, jen v menším rozsahu.

Právě taktika být voličům stále na očích je hlavním pilířem permanentní kampaně, kterou hnutí vede. Další prvky představuje setkávání s voliči například u petičních stánků, účast vedení hnutí na velkých akcích, či prezentace na billboardech.¹⁹⁶ Na nich je v absolutní většině v levé přední části vyobrazen Okamura, přičemž jako lídrovi vlasteneckého hnutí mu pozadí billboardu zpravidla příznačně tvoří česká vlajka.¹⁹⁷

¹⁹⁵ AUGUSTA, Jakub. YouTube smazal kanál Okamurovi. Ukazují jen činy migrantů, stěžuje si. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 26. 7. 2020 [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tomio-okamura-youtube-kanal-smazani-facebook-zasady-komunity-svoboda-slova.A200726_101646_domaci_aug.

¹⁹⁶ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 199. ISBN 978-80-210-9078-1.

¹⁹⁷ Nejnověji je takto vyobrazen například s heslem Děti do škol na Pražském okruhu.

4. Volby

4.1 Krajské volby 2016

Na 1. ideové konferenci v prosinci 2015 bylo rozhodnuto o tom, že do prvních krajských voleb hnutí z marketingových důvodů vstoupí s personifikovaným názvem *Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura*. Strana se tak vydala stejnou cestou, jako již s předchozím hnutím Úsvit.¹⁹⁸ V červenci 2019 hnutí vyhodnotilo své postavení na české politické scéně jako dostatečně upevněné a z názvu jméno svého zakladatele vypustilo.¹⁹⁹ Na této celostátní konferenci bylo předsednictvo hnutí pověřeno přípravou účasti a tvorbou programu hnutí pro krajské volby. Zároveň byla vyslovena nutnost uspořádat regionální konference tak, aby do konce května 2016 každý regionální klub disponoval svými reprezentanty.

V sedmém bodu usnesení z první konference se hnutí vyjadřuje k podpoře prezidenta Zemana v otázce „*nelegální imigrace a nebezpečí islamizace*“ jelikož příchod islamistů „*je zásadním bezpečnostním rizikem pro náš stát, národ, svobodu a demokracii.*“²⁰⁰ Svého spojence pro krajské volby tak hnutí poměrně logicky našlo právě ve Straně práv občanů vytvořené v roce 2009 příznivci Miloše Zemana. Přes původní záměr společné kandidatury do poloviny krajů, šly do voleb s výjimkou dvou regionů strany společně. Celkový počet kandidátů dosáhl počtu 631 osob, z nichž 311 kandidovalo za SPD a zbylých 320 za SPO.²⁰¹ SPD měla ve volbách o něco méně kandidátů než její koaliční partner, za to si ale vyjednala lepší výchozí pozici, jelikož na celkem jedenácti kandidátních listinách zaujmul v sedmi případech první místo kandidáti za SPD. Zároveň se tato koalice řídila umístěním svých kandidátů v listinách na přeskáčku, z čehož vyplývá, že ve většině případů SPD zaujala tři z pěti nejlépe volitelných míst.²⁰²

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 182.

¹⁹⁹ Okamura nechal vyškrtnout své jméno z názvu hnutí, SPD je už podle něj známou značkou. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 13. 7. 2019 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/hnuti-spd-svoboda-a-prima-demokracie-nazev-tomio-okamura_1907131747_haf.

²⁰⁰ Usnesení 1. ideové konference SPD. In: SPD.cz [online] © 2020. Dostupné z: <https://www.spd.cz/usneseni-1-ideove-konference-spd/>.

²⁰¹ Ve Zlínském kraji kandidovaly obě strany samostatně, do Pardubického kraje SPO vůbec nekandidovala. ŠÁROVEC, Daniel. Krajské volby 2016 a nové politické strany v České republice. In: Central European Journal of Politics 3 (2): 1–25, 2017, s. 8-10. Dostupné z: http://www.cejop.cz/wp-content/uploads/2018/02/2017_Vol-03_No-02_Art-01_%C5%A0%C3%A1rovec_FINAL.pdf.

²⁰² SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 183. ISBN 978-80-210-9078-1.

Okamura už v lednu 2016 informoval o úsilí najít co nejvíce styčných bodů v programech obou subjektů.²⁰³ První bod se týkal nebezpečí islamizace a nelegální migrace, přičemž oba subjekty nezapomněly vyzdvihnout podporu prezidenta Zemana v tomto směru. Druhou programovou shodu strany našly v přímé demokracii, s důrazem na přímou volbu starostů a hejtmanů.²⁰⁴ Ochrana území, tradic a společenských hodnot je třetí programovou shodou obou subjektů. Čtvrtý a poslední bod se zabýval osvobozením seniorů od koncesionářských poplatků.²⁰⁵ V rámci předvolební propagace strany na billboardech a plakátech prezentovaly své dva hlavní představitele, Okamuru a Velebu, za, pro populisty typického, využití jednoduchých volebních sloganů typu „Zastavíme nelegální migraci“, „Konec poplatků České televizi“, „Zastavíme diktát EU“ a „Podporujeme přímo zvoleného prezidenta“.²⁰⁶

Výsledkem této kampaně, kterou Transparency International u obou stran vyhodnotila jako nejméně transparentní,²⁰⁷ byl nečekaný úspěch.²⁰⁸ Skutečnost, že pro koalice v krajských volbách platí nutnost překročení 5% klauzule, stejně jako pro jednotlivé strany, pomohla spojení „Okamurovců“ a „Zemanovců“ k zisku 32 křesel. K tomu ve Zlínském kraji samostatně kandidující SPD přidala další dva mandáty. Koalice uspěla celkem v devíti z jedenácti krajů, do zastupitelstva se neprobojovala pouze v Jihočeském a Středočeském kraji. Bez mandátů a ziskem 4,72 % voličských hlasů

²⁰³ KOPECKÝ, Josef. Okamuru a „zemanovce“ z SPO spojil před volbami boj proti migrantům. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 19. 1. 2016 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamuru-a-zemanovce-z-spo-spojil-pred-volbami-boj-proti-migraci.A160119_124558_domaci_kop.

²⁰⁴ Daniel Šárovec ve své publikaci upozorňuje na skutečnost, že přímá volba starostů a hejtmanů je projevem nepřímé demokracie. ŠÁROVEC, Daniel. Krajské volby 2016 a nové politické strany v České republice. In: Central European Journal of Politics 3 (2): 1–25, 2017, s. 11. Dostupné z: http://www.cejop.cz/wp-content/uploads/2018/02/2017_Vol-03_No-02_Art-01_%C5%A0%C3%A1rovec_FINAL.pdf.

²⁰⁵ Koalice Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD) a Strana Práv Občanů podepsána. In: Strana práv občanů [online]. © 2011-2020, 4. 6. 2016 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <http://www.stranaprav.cz/news/koalice-svoboda-a-prima-demokracie-%E2%80%93-tomio-okamura-spd-a-strana-prav-obcanu-podepsana-529117.htm>.

²⁰⁶ Viz Billboardy pro krajské volby 2016. In: Strana práv občanů [online]. © 2011-2020, 11. 8. 2016, [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <http://www.stranaprav.cz/galerie/fotogalerie/481.htm>.

²⁰⁷ Proti společnosti Transparency International Okamura dlouhodobě bojuje. V roce 2013, kvůli nespokojenosti s výroční zprávou organizace, v níž TI vyhodnotila jeho prezidentskou kampaň jako nejméně transparentní, na ni podal trestní oznámení a žalobu na její zrušení. ŠULCOVÁ, Helena a David BERNARDY. Okamura žaluje Transparency International kvůli hospodaření, manažer organizace pochybení odmítá. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 11. 7. 2013 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/okamura-zaluje-transparency-international-kvuli-hospodareni-manazer-organizace-pochybeni-odmita_201307112223_dbernardy.

²⁰⁸ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 183. ISBN 978-80-210-9078-1.

skončila samostatně kandidující SPD i v Pardubickém kraji. Největší voličské přízni se koalice těšila na východě republiky. V Olomouckém i Moravskoslezském kraji překonala hranici 7 %, přičemž v prvně jmenovaném získala pět mandátů a v druhém obsadila šest křesel.²⁰⁹ SPD a SPO si zisk 32 postů rovnoměrně rozdělily na poloviny.²¹⁰ Výsledkem povolebního vyjednávání bylo obsazení dvou křesel v radách Karlovarského a Ústeckého kraje, přičemž v obou stanuli nominanti SPO.²¹¹

Obsazení mandátů v krajích SPD ročně vyneslo 4,5 milionu korun ze státní pokladny. Volební úspěch neznamenal pouze překvapivý počet získaných hlasů, ale rovněž ujištění, že skandály, kterými Okamura v minulosti prošel, nehrají pro voliče významnou roli.²¹² Volby rovněž ukázaly, že v protiimigrační rétorice na Okamuru zdaleka nedosahuje žádné jiné uskupení a stal se tak v podstatě jediným perspektivním hráčem mezi antiimigračními subjekty na poli české politiky.²¹³

S ohledem na neúspěch v místech, kde kandidovala SPO samostatně či s jinými regionálními stranami bez SPD, z volebních výsledků vyplynulo, že Zemanovci nehráli v celkovém zisku voličských hlasů tak zásadní roli, aby s nimi SPD kandidovala i do parlamentních voleb v roce 2017.²¹⁴

4.2 Opakovaný senátní neúspěch

Stejně jako krajské volby se 7. a 8. října 2016 konaly i volby do Senátu. Do senátních voleb hnutí SPD vyslalo pouze tři kandidáty, a to v Praze 11, Mělníku a Jihlavě. Žádnému z nich se ale nepodařilo postoupit do druhého kola.²¹⁵

Senátní volby v roce 2018 proběhly společně s volbami do zastupitelstev obcí

²⁰⁹ Krajské volby 2016. In: ČT24 [online]. Česká televize, © 1996-2021, [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/volby/krajske-volby>.

²¹⁰ Volby do zastupitelstev krajů v roce 2016. In: Český statistický úřad [online]. 31. 3. 2017 [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/volby-do-zastupitelstev-kraju-v-roce-2016>.

²¹¹ ŠÁROVEC, Daniel. Krajské volby 2016 a nové politické strany v České republice. In: Central European Journal of Politics 3 (2): 1–25, 2017, s. 17-18. Dostupné z: http://www.cejop.cz/wp-content/uploads/2018/02/2017_Vol-03_No-02_Art-01_%C5%A0%C3%A1rovec_FINAL.pdf.

²¹² SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 184. ISBN 978-80-210-9078-1.

²¹³ ŠARADÍN, Pavel. SPD: Úspěch virtuální reality. In: Deník Referendum [online]. © Vydavatelství Referendum, s. r. o., 2020, 13. 10. 2016 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/23913-spd-uspech-virtualni-reality>.

²¹⁴ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 183. ISBN 978-80-210-9078-1.

²¹⁵ Volby do Senátu Parlamentu v říjnu 2016. In: Český statistický úřad [online]. 30. 12. 2016 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853431/2200261608.pdf/71667e7e-eeb3-4985-8377-064eba7abcb1?version=1.0>.

v prvním říjnovém víkendu. Na podzim roku 2017 se Okamura vyjádřil, že „*Senát je k ničemu*“²¹⁶ a rovněž někteří kandidáti na senátorský post za SPD potvrdili, že by v případě zvolení hlasovali pro jeho zrušení.²¹⁷ Pro prosazení tohoto požadavku byla kandidatura SPD do Senátu nutná, jelikož zrušení horní komory by znamenalo ústavní změnu, pro jejíž odhlasování potřebuje mít hnutí v Senátu své zástupce. Počet kandidátů za SPD se oproti předchozím volbám do Senátu zněkolikanásobil. SPD tentokrát postavila do každého z 27 volebních obvodů jednoho kandidáta. Výsledek byl ovšem stejný, všichni kandidáti se nedostali ani do druhého kola.²¹⁸ Úspěch hnutí neznamenalo ani ve volbách do obecních zastupitelstev. Výsledkem byl zisk pouhých 155 mandátů.²¹⁹

Do senátních voleb v roce 2020 Okamura znovu vstoupil s tématem zrušení horní komory, místo níž navrhoval zavedení všeobecného demokratického referenda. Dle jeho slov se během výkonu senátorské funkce nudil.²²⁰ S výjimkou Strakonice nasadilo hnutí uchazeče do všech ostatních volebních obvodů.²²¹ To, že žádný z kandidátů nepostoupil do druhého kola, pouze stvrdilo dlouhodobý neúspěch SPD v boji o vstup do horní komory Parlamentu. Právě většinový volební systém zapříčiňuje nezdar v Senátu i v případě francouzské Národní fronty.²²² Ta má v horní komoře od roku 2014 z celkových 348 mandátů pouze dvě křesla. S Okamurou šéfku této strany Marine

²¹⁶ BASTLOVÁ, Marie. Okamura: Chceme zrušit Senát a zestátnit Českou televizi a Český rozhlas. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 23. 10. 2017 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tomio-okamura-senat-zruseni-financovani-spd-cesky-rozhlas_1710232153_gol.

²¹⁷ JANÁKOVÁ, Barbora. Někteří kandidáti do Senátu za SPD by hlasovali pro jeho zrušení. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 7. 8. 2018 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/volby-do-senatu-kandidati-spd-ladislav-jakl-tomio-okamura-ivan-david.A180807_150423_domaci_bja.

²¹⁸ Volby do Senátu Parlamentu v říjnu 2018. In: Český statistický úřad [online]. 20. 12. 2018 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61449422/2200261808.pdf/a788e1f2-241b-4079-bfae-bcb977614071?version=1.0>.

²¹⁹ Volby do zastupitelstev obcí 2018. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni>.

²²⁰ DIVIŠOVÁ, Bára. Místo krajů by se ČR měla rozdělit do tří celků, prohlásil v debatě Okamura. In: TN.cz [online]. © 2021, 18. 9. 2020 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/clanek/spd-chce-senat-zrusit-presto-do-nej-kandiduje-ptejte-se-tomia-okamury.html>.

²²¹ Volby do Senátu Parlamentu v říjnu 2020. In: Český statistický úřad [online]. 11. 12. 2020 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/126599566/2200262008.pdf/b532684b-47e7-41a7-8054-9e792da57ef2?version=1.1>.

²²² WIEGEL, Michaela. Rechtsruck in Frankreich – Der Versuch einer Ursachenforschung. In: Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 22. 3. 2017 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/gesellschaft/migration/laenderprofile/245248/2017-rechtsruck-in-frankreich-ursachenforschung>.

Le Penovou spojuje taktéž postoj ke smyslu existence horní komory, jelikož i Le Penová by se jejímu zrušení nebránila.²²³

4.3 Volby do Poslanecké sněmovny 2017

Na čtyřleté funkční období bylo poměrným volebním systémem 20. a 21. října 2017 voleno nové složení Poslanecké sněmovny. S obrovským náskokem na ostatní strany a ziskem téměř 30 % všech voličských hlasů tyto volby ovládlo hnutí ANO, jak ukazuje tabulka číslo 3. SPD ovšem také zaznamenala nemalý úspěch, když se s více než 538 000 hlasů zařadila na čtvrtou příčku za ODS a Piráty. Celkový zisk 10,64 % hlasů hnutí vynesl 22 mandátů v Poslanecké sněmovně. Dvacet dva křesel SPD během následujících čtyř let zajistilo 173 milionů korun na státních příspěvcích.²²⁴ Pro Okamuru tak tyto volby znamenaly druhý úspěšný vstup do dolní komory v řadě, byť pokaždé s jiným politickým subjektem.

Tabulka č. 3: Volby do Poslanecké sněmovny 2017²²⁵

Strana/hnutí	Procentuální výsledek	Počet mandátů
ANO	29,64	78
ODS	11,32	25
Piráti	10,79	22
SPD	10,64	22
KSČM	7,76	15
ČSSD	7,27	15
KDU-ČSL	5,80	10
TOP 09	5,31	7
STAN	5,18	6

Co se týče podpory voličů v rámci krajů, do volebních urn hlasů pro SPD voliči nejvíce vložili ve východní a západní části republiky. To také dokládá tabulka číslo 4. V Karlovarském i Ústeckém kraji strana získala přes 12 % hlasů. Nejvýznamnější část voličů hnutí podpořila v krajích Olomouckém, Moravskoslezském a Zlínském, přičemž

²²³ ŠMÍD, Jan. Národní fronta Marine Le Penové poprvé uspěla v senátních volbách, získala dvě křesla. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 29. 9. 2014 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/narodni-fronta-marine-le-penove-poprve-uspela-v-senatnich-volbach-ziskala-dve-kresla_201409291145_mkaspar.

²²⁴ Volby v datech: Okamura „vydělá“ 173 milionů, průzkumy se před volbami nejvíc spletly u Starostů. In: Hospodářské noviny [online]. © 1996-2021 Economia, a.s., 22. 10. 2017 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-65924530-volby-v-datech-okamura-vydela-173-milionu-pruzkumy-se-pred-volbami-nejvic-spletli-u-starostu>.

²²⁵ Vlastní zpracování na základě dat publikovaných Českým statistickým úřadem. Český statistický úřad [ČSÚ]. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20. 10. - 21. 10. 2017. In: ČSÚ. Volby.cz [online]. © 2017, [cit. 2021-05-03]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2017/ps2?xjazyk=CZ>.

v prvních dvou jmenovaných podíl hlasů pro SPD přesáhl 13,5 %. Všechny tyto zmíněné kraje spojuje v celkovém regionálním srovnání umístění na druhé pozici za hnutím ANO.²²⁶

Tabulka č. 4: Regionální podpora SPD 2017²²⁷

Regiony	Počet hlasů pro SPD v %
Moravskoslezský kraj	13,87
Olomoucký kraj	13,54
Zlínský kraj	12,90
Ústecký kraj	12,59
Karlovarský kraj	12,47
Jihomoravský kraj	11,65
Liberecký kraj	10,95
Plzeňský kraj	10,56
Pardubický kraj	10,14
Královehradecký kraj	10,05
Jihočeský kraj	9,85
Kraj Vysočina	9,60
Středočeský kraj	9,00
Hlavní město Praha	5,81

SPD do voleb nominovala zákonem daný maximální možný počet kandidátů, tzn. 343 osob. Kromě deseti kandidátů, tvořených nestraníky a členy Moravanů, naprostá většina člensky příslušela hnutí SPD, přičemž „*personální napojení kandidátů na původní Úsvit téměř neexistovalo.*“²²⁸

4.3.1 Program a kampaň

Do boje o poslanecké mandáty hnutí vstoupilo s programem, jehož první bod se týkal prosazení přímé demokracie a svobody s požadavkem přímé osobní, hmotné a trestní odpovědnosti soudců, státních zástupců a politiků. U politiků hnutí rovněž usilovalo o způsob přímé volby a odvolatelnosti. Součástí prvního bodu byl i zákon o referendu a zpětné prokázání původu nabytí majetku nad 20 milionů korun. Druhý bod s názvem

²²⁶ Porovnání výsledků voleb 2017. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/volby/parlamentni-volby-2017/porovnavac-vysledku-voleb>.

²²⁷ Vlastní zpracování na základě dat publikovaných Českým statistickým úřadem. Český statistický úřad [ČSÚ]. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20. 10. - 21. 10. 2017. In: ČSÚ. Volby.cz [online]. © 2017, [cit. 2021-05-03]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2017/ps61?xjazyk=CZ&xv=2>.

²²⁸ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 184. ISBN 978-80-210-9078-1.

„*Ne islámu, ne teroristům*“ se věnoval zajištění bezpečné země pro každého občana s požadavkem zákazu islámu, absolutní netolerancí nezákonné migrace a zavedení dvouměsíčního vojenského výcviku. Třetí způsob, jak zlepšit život občanů v ČR, hnutí spatřovalo v ukončení diktátu EU, což v praxi znamenalo prosazení referenda o vystoupení České republiky z EU či nadále nezpříšňovat podmínky pro legální držení zbraní. Čtvrtým způsobem, jak přilákat voliče, byla sociální tematika. Seniorská strana do volebních místností lákala na srovnání výše minimálního důchodu s minimální mzdou. Peněžité podpory měla směřovat zdravotně postiženým, zatímco „*parazitujícím*“ občanům by byla odeprána výplata sociálních dávek. V pátém bodě se hnutí vyhrazuje proti zvyšování daní a růstu byrokracie. Dalším programovým cílem bylo ukončení rozkrádání země, na jejíž přírodní bohatství by měl dohlížet stát. V sedmém bodě strana cílí na dostupnost zdravotní péče a kvalitu vzdělávání, spjatou s bojem proti inkluzi.²²⁹ Celý volební program byl završen odmítnutím lichvářské a exekutorské mafie.²³⁰

Ve srovnání s ostatními parlamentními stranami není SPD jediným subjektem, který má ve svém programu posílení prvků přímé demokracie. O zavedení všeobecného referenda, právu lidu navrhnout a vetovat zákony, podávat návrhy na jejich zrušení k Ústavnímu soudu a v mimořádných situacích iniciovat odvolání politiků hovoří i KSČM.²³¹ Piráti jsou rovněž pro postupné zavádění mechanismů přímé demokracie. Vedle běžného referenda, které by se týkalo otázek každodenního života, prosazují také ústavní referendum, jehož by za přísnějších podmínek bylo využíváno v zásadních otázkách, jakými jsou kupříkladu změny ústavy.²³² Piráti dále požadují přímou volbu a možnost odvolání vysoce postavených státních představitelů či zákonodárnou iniciativu občanů.²³³ Body týkající se daní, podpory rodin a seniorů nebo dostupnosti zdravotní péče, které má SPD ve svém programu, nejsou mezi stranami ničím neobvyklým. Hnutí není samo ani v prosazování euroskeptických myšlenek, jelikož i v tomto ohledu má stejný postoj s komunisty. Ojedinelý je však výskyt osobní, hmotné a trestní

²²⁹ Právě předvolební slogan „*Zdravé školství bez inkluze*“ rozvířil velké debaty ve společnosti, když v září 2020 řidič brněnského dopravního podniku a otec dvou dětí s poruchou autistického spektra odmítl řídit autobus s tímto heslem.

²³⁰ Tomio Okamura. In: Facebook [online]. [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/tomio.cz/posts/1744853898858751>.

²³¹ KSČM a referendum. In: Komunistická strana Čech a Moravy [online]. © 2021, 3. 5. 2017 [cit. 2021-05-05]. Dostupné z: <https://www.kscm.cz/cs/aktualne/medialni-vystupy/temata/kscm-referendum>.

²³² SADÍLKOVÁ, Karolína. Ohlídáme rizika, slibují Piráti a navrhují dva typy referend. In: Pirátská strana [online]. © 2021, 7. 2. 2018 [cit. 2021-05-05]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/pirati-navrhuj-dva-typy-referend.html>.

²³³ Přímá demokracie. In: Pirátská strana [online]. © 2021, [cit. 2021-05-05]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/program/dlouhodoby/prima-demokracie/>.

odpovědnosti politiků, soudců, státních zástupců a exekutivy, o kterou SPD usiluje jako jediná ze všech relevantních subjektů.

V návaznosti na úspěšnou spolupráci v krajích se pro společnou kandidaturu do parlamentních voleb znovu vyslovalo předsednictvo SPO společně i s jejím čestným předsedou Milošem Zemanem. Okamurovo hnutí ovšem chuť do vzájemné spolupráce nesdílelo a v únoru 2017 zveřejnilo své rozhodnutí kandidovat samostatně. Společně s touto informací SPD informovala o skutečnosti, že si na financování kampaně hnutí vzalo půjčku 18 milionů korun, za kterou ručil Okamura společně s Fialou svým majetkem.²³⁴

Kampaň hnutí SPD odstartovala v červenci 2017 s jasným cílem ve volbách překročit dvouciferný výsledek. Na jejím začátku se na transparentním účtu hnutí nacházelo 50 tisíc korun. Zvýšení objemu finančních prostředků měly zajistit příspěvky od dárců.²³⁵ Vedle tohoto účtu ale strana disponovala ještě „*provozním*“ účtem, na nějž byly od kandidátů s nejlepšími výchozími pozicemi připisovány sto tisícikorunové částky za umístění na prvním místě kandidátní listiny. Osoby, umístěné na listině jako druhé v pořadí, na účet shodně zasílaly 50 tisíc korun. Směřování peněz na provozní účet ovšem nezaručovalo jejich využití v kampani.²³⁶ Jednička Královohradeckého kraje, Zdeněk Podal, sdělil, že tento finanční příspěvek nebyl povinný, nicméně na něm vznikla shoda, přičemž „*peníze půjdou zpátky do kraje, tedy na podporu naší volební kampaně.*“²³⁷

Jako nízkonákladový prostředek v rámci předvolební kampaně hnutí využívalo

²³⁴ Okamurovo SPD si vzalo na volební kampaň půjčku 18 milionů korun. In: Aktuálně.cz [online]. *Economia*, © 1999-2021, 14. 2. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/okamurovo-spd-si-vzalo-na-volebni-kampan-pujcku-18-milionu-k/r~991dcb0f2dd11e6bb37002590604f2e/>.

²³⁵ Pro Okamurovu SPD bude úspěch výsledek nad 10 procent. In: Deník [online]. 20. 7. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/pro-okamurovu-spd-bude-uspech-vysledek-na-10-procent-20170720.html.

²³⁶ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. *Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany*. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 185. ISBN 978-80-210-9078-1.

²³⁷ ZÁLESKÝ, Petr. Okamurovce povede správce hradeckého kempu. Nejsme extremisté, tvrdí. In: *iDNES.cz* [online]. MAFRA, © 1999-2021, 21. 9. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: [54](https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/volby-do-poslanecke-snemovny-2017-lidr-spd-zdenek-podal-kralovehradecky.A170916_352345_hradec-zpravy_tuu; Za Podala peníze na účet převedl jeho asistent, bývalý poslanec SPR-RSČ a dřívější výkonný ředitel Sdružení provozovatelů centrálních loterních systémů Petr Vrzáň. Oba politici sice shodně tvrdili, že částka šla z Podalových zdrojů a Vrzáň pouze provedl platební transakci, nad tím, zda tomu tak skutečně bylo, panují pochybnosti. SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. <i>Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany</i>. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 185. ISBN 978-80-210-9078-1.</p></div><div data-bbox=)

své petiční stánky, na nichž usilovalo o sběr podpisů proti přijímání nelegálních imigrantů a podpoře vystoupení ČR z EU.²³⁸ Jako vhodný způsob, jak přijít do styku s potencionálními voliči SPD, Okamura vyhodnotil svou účast na cizích hromadných akcích. O hlasy voličů tak bojoval například putováním po populárních hudebních festivalech nebo poutích, přičemž o své přítomnosti na těchto událostech následně referoval na sociálních sítích.²³⁹ Strana rovněž v září 2017 začala vydávat noviny s názvem Na vlastní oči, jejichž grafická podoba i jazyková forma se velmi blíží bulvárním deníkům.²⁴⁰ Ke zvýšení viditelnosti Okamury rovněž přispěla televize Barrandov, v jejíchž předvolebních debatách se během šesti týdnů vyskytl devětkrát. Analýza, provedená Radou pro rozhlasové a televizní vysílání, se zabývala stížnostmi na protěžování Okamury. Za nejčastější hosty ovšem odhalila zástupce hnutí ANO. Zvláštní podpora Okamury byla vyvrácena a označena za „optický dojem“, jelikož byl jediným reprezentantem hnutí, který do televize chodil.²⁴¹ Mnohem větší sledovanosti ovšem dosáhl pořad *Superdebata: Poslední slovo*, do něhož Okamura taktéž přijal pozvání a který v předvečer zahájení konání voleb na kanálech České televize sledovalo přes 822 tisíc diváků.²⁴²

4.3.2 Kdo jsou voliči SPD?

Podle výzkumu společnosti Median z období října 2017 až března 2018 má 55 % voličů hnutí SPD vzdělání s maturitou, což je čtvrtá nejnižší hodnota ze všech stran.²⁴³ Průměrný věk voličů přesáhl 45 let, přičemž 59 % zastánců myšlenek SPD tvoří muži. Z průzkumu dále vyplynulo, že jednu pětinu Okamurových voličů tvoří senioři a více než čtvrtina

²³⁸ ŠOPFOVÁ, Kristýna. Odmítneme euro a uprchlíky, podepište se. Strany loví voliče u petičních stánků, je to levnější. In: Aktuálně.cz [online]. Eonomia, © 1999-2021, 26. 8. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/strany-se-snazi-ziskat-volice-u-peticnich-stanku-do-snemovny/r~e0df8346883111e7a7fc0025900fea04/>.

²³⁹ ŠTĚTKA, Jan. Okamura loví voliče na festivalech a poutích. Jeho SPD už má sedm tisíc členů. In: Hospodářské noviny [online]. © 1996-2021 Eonomia, a.s., 17. 8. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65848080-okamura-lovi-na-festivalech-a-poutich-uz-ma-7-tisic-clenu>.

²⁴⁰ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 184. ISBN 978-80-210-9078-1.

²⁴¹ POKORNÝ, Marek. Okamura byl v každé druhé debatě na Barrandově. Žádné protěžování, jen optický dojem, zjistila rada. In: Aktuálně.cz [online]. Eonomia, © 1999-2021, 29. 11. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/barrandov-okamuru-podle-vysilaci-rady-neprotezoval-byl-to-je/r~f6b5b450d50d11e7b6830cc47ab5f122/>.

²⁴² Nova Duel přes 900 tisíc, Superdebata přes 800 tisíc. In: MediaGuru [online]. © 2021, 20. 10. 2017 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2017/10/nova-duel-pres-900-tisic-superdebata-pres-800-tisic/>.

²⁴³ Nejnižší podíl má KSČM s 42 % a naopak nejvyšší ODS se 71 %.

hlasů straně připadla od občanů z měst, která mají více než 100 tisíc obyvatel.²⁴⁴

Z analýzy o volatilitě elektorátu mezi jednotlivými stranami v letech 2013 a 2017 vzešlo, že SPD dokázala k volbám roku 2017 přilákat 120 tisíc dřívějších nevoličů a stejné množství na svou stranu získala od KSČM. Přes 70 tisíc nynějších voličů hlasovalo dříve pro sociální demokraty. Jistá fluktuace voličů proběhla mezi ANO a SPD, když v roce 2017 k SPD od ANO přešlo 50 tisíc lidí, zatímco přesunu od SPD k ANO se účastnilo 90 tisíc osob.²⁴⁵

Agentura Median dále pro volební studio České televize v rozmezí 17. - 20. října 2017 zpracovala socioekonomický profil a motivy elektorátu. Z hlediska podpory stran podle typu zaměstnání dosáhla SPD velmi významné podpory 17 % od manuálně pracujících. Největší podporu hnutí získalo od lidí, kteří za „*velmi důležitý*“ faktor označili snahu o změnu. Z výsledků vyplynulo, že voliči ANO a SPD v porovnání s ostatními stranami očekávají pozitivní vývoj spjatý s novou politickou reprezentací. Celkem 63 % voličů SPD předpokládalo v budoucnu zlepšení vnitřní bezpečnosti a 61 % si od povolební situace slibovalo nárůst životní úrovně. Nadprůměrných čísel hnutí dosáhlo i ve zbylých dvou kategoriích, kterými byla korupce a demokracie. Průzkum rovněž ukázal, že heslo „*Ne Islámu, Ne Terorismu*“ silně rezonuje mezi voliči SPD a zároveň má u nich velký mobilizační efekt. Ve srovnání se všemi ostatními stranami SPD nepropadla v žádné z kategorií vnímání politických stran občany. Nejhorší hodnocení získala v kategoriích „*důvěryhodná*“, „*kompetentní*“ a „*naše*“, i tak se ale jednalo o dobrá čísla. Naopak velmi pozitivní ohlasy strana obdržela za charakteristiky „*sociálně citlivá*“, „*bude naplňovat svůj program*“, „*prosazuje veřejné zájmy*“ a „*není součástí stávajících politických struktur a poměrů*“.²⁴⁶

4.3.3 Povolební období

Během několikaměsíčních vyjednávání o vytvoření vládní koalice s hnutím ANO, Okamura opakovaně podotýkal, že mezi těmito dvěma subjekty existují programové shody, které by umožnily vznik práceschopného kabinetu.²⁴⁷ Výsledkem jeho setkávání

²⁴⁴ MEDIAN. Sněmovní volby. [online]. Dostupné z: <http://showme.median.cz/snemovni-volby/#/historie>.

²⁴⁵ ŠKOP, Michal. Přehledně: Kdo komu bral a kam utekly hlasy. Nejvíce „loupili“ ANO a Piráti. HlídacíPes.org [online]. © 2021, 23. 10. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <http://hlidacipes.org/prehledne-bral-kam-utekly-hlasy-nejvic-loupili-ano-pirati/>.

²⁴⁶ MEDIAN. Výzkum pro volební studio ČT. [online]. 22. 10. 2017, [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz/sites/default/files/2010556-vyzkum_median_1.pdf.

²⁴⁷ JANÁKOVÁ, Barbora. Okamura po jednání s ANO: Mohla by vzniknout vláda na základě odbornosti. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 15. 3. 2018 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vlada-povolebni-vyjednavani-ano-babis-kscm-mensinova-vlada-jednani-cssd-ods-sestavovani-vlady-vlada.A180315_081332_domaci_bja.

s vítězem voleb nakonec nebylo společné sestavení koalice, kterou ANO vytvořilo s ČSSD za podpory komunistů. Okamura z povolebního boje ovšem neodešel s prázdnou, jelikož se mu podařilo získat jeden z pěti místopředsednických postů v Poslanecké sněmovně. Jeho stranický kolega Radek Koten byl zvolen do čela bezpečnostního výboru. O tom, že hnutí SPD aspiruje na tento post, Okamura informoval už dříve slovy: „*Chceme mít dohled nad zvyšováním bezpečnosti v České republice. Bezpečnost českých občanů je naší prioritou.*“²⁴⁸ Nad obsazením této pozice právě Kotenem se však vznášelo mnoho otazníků, jelikož v minulosti šířil na Facebooku poplašné zprávy a dezinformace a mimo jiné byl členem skupin *Islám je smrtelné zlo!*, *Přátelé Vladimíra Putina v České a Slovenské republice* nebo *Miloš Zeman je naše volba*.²⁴⁹ Diskutabilní bylo rovněž zvolení Miloslava Roznera předsedou komise pro kontrolu činnosti Národního bezpečnostního úřadu. Pochybnosti ohledně profesních kompetencí se vznášely i nad zvolením Jaroslava Nováka Večerníčka do dozorčí rady Veřejné zdravotní pojišťovny.²⁵⁰ Hnutí SPD má dále svého zástupce i v hospodářském výboru Poslanecké sněmovny, jímž je jeho předseda Radim Fiala. Kromě toho předsedá Fiala i poslaneckému klubu SPD.

Za porušení zákona během předvolební kampaně byla hnutí v roce 2020 Úřadem pro dohled nad hospodařením politických stran uložena dosud rekordní pokuta ve výši 250 tisíc korun, neboť se hnutí dopustilo celkem 17 porušení platné legislativy. Stranická mluvčí Barbora Zeťová na tento verdikt reagovala slovy, „*že pochybení strany vznikla kvůli nepřesnosti zákona. SPD už podle ní zavedla opatření, aby se chyby neopakovaly.*“²⁵¹ Příčinou peněžitého trestu bylo například nezahrnutí části nákladů do zprávy o financování kampaně, nezveřejnění údajů o všech kandidátech hradících

²⁴⁸ Okamura jednal s ANO. Shodli se na předsedovi sněmovny Vondráčkovi. In: Deník. cz [online]. 23. 10. 2017 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/okamura-jedna-s-ano-chceme-prosadi-nas-politicky-program-20171023.html.

²⁴⁹ ZELENKA, Jakub. Podívali jsme se pod ruce Okamurových poslanců. Jejich stopa je dlouhá. A Rusko je opravdový Přítel. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 30. 10. 2017 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/chteji-z-eu-i-nato-a-fandi-putinovi-seznamte-se-s-okamurovym/r~e979ebb8bb2111e7811f002590604f2e/v~sl:169a9c26133863b1d3f4e9bc383e9d66/>.

²⁵⁰ SVAČINOVÁ, Petra. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In: KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018, s. 185. ISBN 978-80-210-9078-1.

²⁵¹ Rekordní pokuta. Hnutí SPD zaplatí čtvrt milionu korun za nezákonné financování kampaně. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 26. 2. 2020 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-financovani-pokuta-dohledovy-urad_2002262320_jak.

náklady kampaně nebo neuvedení zadavatele a zpracovatele tiskovin.²⁵² Nejednalo se ovšem o první pokutu spjatou s touto kampaní. Už za zapírání vlastního e-shopu hnutí dříve obdrželo stotisícovou pokutu a rovněž „za předčasné převedení peněz z volebního účtu na účet provozní“ muselo zaplatit 45 tisíc korun.²⁵³ Kromě toho se okolo hnutí SPD objevily indicie, které vedly k přesvědčení, že se v jeho blízkosti, stejně jako u Úsvitu, pohybují vlivné osobnosti. Jmenovitě například Vít Bárta, který údajně zařídil přes své známé 18milionový úvěr u Fio banky, podnikatel Antonín Charouz, vydavatel novin a 1. místopředseda pražské SPD Jan Čížek, kterého bývalý člen SPD Robert Vašíček označil za penězovoda Okamury, jenž vyvádí peníze ven z hnutí na jinou než politickou činnost, či zákulisní postavy pražské politiky Roman Janoušek a Tomáš Hrdlička, u něhož Okamura popírá, že by ho někdy viděl.²⁵⁴ Dle Vašíčka však právě Hrdlička celé hnutí skrz Jana Čížka ovládá.²⁵⁵ „Tomáš Hrdlička nechce být spojován s hnutím SPD, protože se jedná o společenskou ostudu. Vybral si tedy svého klauna Čížka, který dělá špinavou práci.“²⁵⁶

4.4 Volby do Evropského parlamentu

Volby do Evropského parlamentu probíhaly v termínu 24. – 25. května 2019. SPD z řad svých zástupců vyslala 19 kandidátů, dva další kandidovali jako nezávislí za SPD.²⁵⁷ Nízká volební účast necelých 29 % oprávněných voličů hnutí vynesla zisk 9,14 % hlasů,

²⁵² Hnutí SPD podle dohledového úřadu chybovalo při volební kampani v roce 2017. Hrozí mu vysoká pokuta. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 21. 10. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-kampan-chyby-pokuta_1910211330_zit.

²⁵³ Rekordní pokuta. Hnutí SPD zaplatí čtvrt milionu korun za nezákoně financování kampaně. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 26. 2. 2020 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-financovani-pokuta-dohledovy-urad_2002262320_jak.

²⁵⁴ VESELOVSKÝ, Martin. Vyloučený z SPD: Lidi jsou zastrašováni a vyhazováni na dlažbu, Okamura šíří nenávist. In: DTVV [online]. 14. 4. 2021, [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: [https://zpravy.aktualne.cz/domaci/barta-i-hrdlicka-za-kulisami-spd-se-pohybuj-i-stejni-lide-kte/r~6ecfda06c54111e79704ac1f6b220ee8/v~sl:4eedbf92181a8a39cfaef74b81f79a0c/](https://www.dtvv.cz/video/vylouceny-z-spd-lidi-v-hnuti-jsou-zastrasovani-a-vyhazovani-na-dlazbu-okamura-siri-nenavist-rika-vasicek;PŠENIČKA, Jiří. Bárta i Hrdlička. Za kulisami SPD se pohybují stejní lidé, kteří už uspěli s „věčkaři“ a Úsvitem. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 12. 11. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <a href=).

²⁵⁵ VESELOVSKÝ, Martin. Vyloučený z SPD: Lidi jsou zastrašováni a vyhazováni na dlažbu, Okamura šíří nenávist. In: DTVV [online]. 14. 4. 2021, [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.dtvv.cz/video/vylouceny-z-spd-lidi-v-hnuti-jsou-zastrasovani-a-vyhazovani-na-dlazbu-okamura-siri-nenavist-rika-vasicek>.

²⁵⁶ SLONKOVÁ, Sabina. Vyloučený člen SPD: Stranu prakticky řídí kmotr Hrdlička. In: Neovlivni.cz [online]. 6. 4. 2021, [[cit. 2021-04-26]. Dostupné z: <https://neovlivni.cz/odpadlik-od-okamury-spd-fakticky-ridi-kmotr-hrdlicka/>.

²⁵⁷ Složení kandidátních listin podle politické příslušnosti kandidátů. In: Český statistický úřad [online]. 27. 9. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91840271/2200281901.pdf/56697710-3ab8-47f2-9468-d0fe20b24d4c?version=1.1>.

což pro hnutí znamenalo dosažení dvou mandátů v europarlamentu.²⁵⁸ Prvním zvoleným se stal generál Armády České republiky v záloze Hynek Blaško. Tento současný europoslanec se na kandidátní listině nacházel sice až na osmém místě, čtvrtý nejvyšší počet preferenčních hlasů ze všech kandidátů mu však zajistil úspěch.²⁵⁹ Druhý mandát získala jednička kandidátky Ivan David.²⁶⁰ Na posledním místě kandidátní listiny se s cílem podpořit hnutí původně nacházel sám Okamura, jelikož by se ale v případě zvolení musel vzdát poslaneckého postu, z kandidátky jeho jméno zmizelo.²⁶¹

Reprezentanti SPD se stali součástí nově vzniklé frakce s názvem Identita a demokracie, která nahradila předchozí skupinu Evropa národů a svobody (ENF).²⁶² Mezi 73 europoslanci tohoto nacionalistického uskupení našli své zastoupení vedle krajně pravicových a silně euroskeptických subjektů jako Alternativy pro Německo (AfD), Národního sdružení Marine Le Pen (RN) nebo italské Ligy Mattea Salviniho. Dohromady s dalšími europoslanci z Rakouska, Dánska, Finska, Estonska a Belgie se toto uskupení stalo čtvrtým nejsilnějším mezi všemi frakcemi Evropského parlamentu. Za hlavní cíl si tento nově zformovaný subjekt kladl „ukončit stále těsnější integraci Evropy.“²⁶³ Okamura do frakce vstoupil se základním požadavkem „spolupráce suverénních a svobodných evropských národů.“²⁶⁴

Za získané hlasy SPD na těchto volbách podle odhadu obdržela od státu

²⁵⁸ Politické strany, politická hnutí a koalice postupující do skrutinia, rozdělení mandátů. In: Český statistický úřad [online]. 27. 9. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91840271/2200281903.pdf/e431edd2-4d65-42c4-ba6a-e751a6738ee6?version=1.0>.

²⁵⁹ Jednou z příčin jeho postupu byl silně navštěvovaný dezinformační web Aeronet, který Blaškovi vyjadřoval podporu. HROCH, Jaroslav. Dezinformace před eurovolbami šířila SPD, udělala z toho část volební taktiky, říká analytik. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 27. 5. 2019 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-tomio-okamura-dezinformace-eurovolby-fake-news-falesne-zpravy-volby-aeronet_1905161617_och.

²⁶⁰ Seznam prvních 50 kandidátů podle absolutního počtu přednostních hlasů. In: Český statistický úřad [online]. 27. 9. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91840271/2200281917a.pdf/81f57ac5-335e-40e4-af3a-03366f3c96dd?version=1.0>.

²⁶¹ LEDERER, Benedikt. Okamura nakonec do europarlamentu kandidovat nebude. Nechce přijít o post ve sněmovně. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 19. 3. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/volby-do-evropskeho-parlamentu/okamura-nakonec-do-evropskeho-parlamentu-kandidovat-nebude-nechce-p/r~d37a07924a2911e9ad610cc47ab5f122/>.

²⁶² Priority politických skupin Parlamentu: Identita a demokracie. In: Evropský parlament [online]. 4. 9. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/eu-affairs/20190712STO56963/priority-politicky-skupin-identita-a-demokracie>.

²⁶³ Nacionalisté založili v europarlamentu novou frakci, povede ji Zanni z italské Ligy. In: ČT24 [online]. Česká televize, © 1996-2021, 13. 6. 2019 [2021-04-24]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelivize.cz/svet/2841746-nacionaliste-zalozili-v-evroparlamentu-novou-frakci-povede-ji-zanni-z-italske-ligy>.

²⁶⁴ Tamtéž.

6,5 milionu korun, náklady na kampaň však stranu vyšly na 23 milionů.²⁶⁵ Jen na stranický tisk bylo vynaloženo téměř devět milionů korun. Za koncert skupiny Ortel, která vystoupila na dubnové demonstraci, hnutí zaplatilo 120 tisíc korun.²⁶⁶ Právě tato akce byla oficiální událostí, zahajující kampaň do eurovoleb. Na demonstraci „*proti diktátu EU*“ se SPD dostalo podpory zahraničních hostů z frakce ENF.²⁶⁷ V kampani se SPD vydala cestou šíření dezinformací, ze kterých dle slov analytika Jonáše Syrovátky z Pražského institutu bezpečnostních studií „*udělala část volební taktiky*“.²⁶⁸ Nejproblematičtějším prvkem se ukázaly desítky lživých tvrzení, které hnutí otisklo ve svých novinách.²⁶⁹ Bez povšimnutí nezůstal ani smyšlený twitterový příspěvek, který pražská SPD sdílela na svém Facebooku. SPD zfalšovala komentář Ivana Bartoše, v němž prohlašoval, že během pochodu za legalizaci marihuany „*bezpečnostní složky narušily celou akci tím, že pár účastníkům zabavily trávu, perník, heroin, extázi, pro vlastní potřebu.*“²⁷⁰

Analýza vícero středoevropských think-tanků pod vedením Political Capital s názvem „*Autoritářské stíny v Evropské unii*“ mapuje hlasování europoslanců za rok 2020 v otázkách Ruska a Číny. Z projektu vyplynulo, že hlasování europoslanců SPD je vůči autoritářským režimům a Kremlu výrazně vstřícnější než u všech ostatních stran České republiky zastoupených v EP. Horší výsledek má už pouze KSČM, která disponuje jen jedním mandátem, jenž vykonává Kateřina Konečná. Hlasování této trojice se výrazně odlišuje od celé střední Evropy, jelikož postoje těchto českých reprezentantů z velké části hájí zájmy Kremlu a autoritářských zemí.²⁷¹ Nepochopení také vyvolalo hlasování Ivana

²⁶⁵ Z větších stran vydělají na eurovolbách pouze Piráti a ODS. ANO přišlo o 20 milionů. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 27. 5. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/volby/volby-do-evropskeho-parlamentu-2019-penize-kampan-pirati-ods_1905270241_kro.

²⁶⁶ ČEMUSOVÁ, Tereza a Jan CIBULKA. Babišovy kšiltovky za milion i koncert Ortelu za desetitisíce. Jak strany utrácely před evropskými volbami? In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 28. 8. 2019 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/evropske-volby-naklady-strany-ano-babis-ksiltovky-ortel-spd_1908280600_cib.

²⁶⁷ V centru Prahy se sešli příznivci i odpůrci SPD. Zasáhnout museli těžkooděnci. In: Deník.cz [online]. 25. 4. 2019 [2021-04-25]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/v-centru-prahy-se-sesli-priznivci-i-odpurci-spd-tabory-oddeluje-policie-20190425.html.

²⁶⁸ HROCH, Jaroslav. Dezinformace před eurovolbami šířila SPD, udělala z toho část volební taktiky, říká analytik. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 27. 5. 2019 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-tomio-okamura-dezinformace-eurovolby-fake-news-falesne-zpravy-volby-aeronet_1905161617_och.

²⁶⁹ Tamtéž.

²⁷⁰ „Byl to jen žertovný post na facebooku.“ SPD se ohradila proti předžalobní výzvě Pirátů. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 13. 7. 2019 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-pirati-predzalobni-vyzva-bartos-facebookovy-prispevek-okamura_1907131126_dbr.

²⁷¹ BERGER, Vojtěch. Až na SPD a KSČM čeští europoslanci autoritářům moc nefandí, ukazuje hlasování. In: HlídacíPes.org [online]. © 2021, 14. 12. 2020 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/cesti-europoslanci-autoritarum-spis-nefandi-az-na-spd-a-kscm-ukazuji-statistiky-hlasovani/>.

Davida, který jako jediný ze všech poslanců europarlamentu nehlasoval pro vznik investičního fondu, který měl České republice zajistit 30 miliard korun pro boj s pandemií. Stejně tak ojedinělé bylo jím zavržené poskytnutí peněz zemím, jež se ucházejí o členství v EU. Jako důvod uvedl, že by část těchto peněz zamířila do Turecka, proti jehož vstupu do EU Okamurovci dlouhodobě bojují.²⁷²

4.5 Krajské volby 2020

Dosud poslední volby se konaly 2. a 3. října 2020, při nichž bylo voleno do krajských zastupitelstev a Senátu. O pozice v krajských zastupitelstvech se za SPD ucházelo celkem 645 kandidátů.²⁷³ Od posledních krajských voleb hnutí SPD zaznamenalo výrazné zlepšení, když téměř zdvojnásobilo svůj výsledek z roku 2016 a připsalo si 35 křesel.

Do předvolebního boje hnutí SPD ale vstoupilo se značnými ambicemi. Za cíl si stanovilo získat alespoň 50 zastupitelů a prosadit se v každém regionu. Zároveň SPD chtěla navýšit svůj podíl ve vedení krajů, jelikož po minulých volbách vytvořilo koalici pouze v kraji Ústeckém. „*Hlavní motto kampaně SPD bude, že slušný a pracující člověk musí být na prvním místě a musí dostat více peněz, bezpečí a spravedlnosti,*“ sdělil šéf hnutí po zasedání celostátního grémia.²⁷⁴

V těchto volbách se znovu potvrdilo, že nejvyšší podpory SPD dosahuje ve východních a západních regionech. Nejvíce hlasů, těsně pod 9 %, hnutí získalo v Ústeckém kraji, což pro něj po přerozdělení mandátů znamenalo pět krajských zastupitelů. Dále už se čísla pohybovala pod osmiprocentní hodnotou. Z Olomouckého kraje (7,85 %) hnutí odešlo s pěti mandáty, šest křesel připadlo SPD v Moravskoslezském kraji (7,68 %) a čtyři křesla v novém zastupitelstvu obsadila v kraji Karlovarském (7,25 %). Okamura si největší oblíbenost v těchto krajích vysvětluje panujícími sociálními problémy v těchto místech, které se hnutí snaží vyřešit prosazováním zájmů „*slušných lidí*“ na úkor „*nepřízpůsobivých.*“ Do krajských zastupitelstev v Pardubickém, Středočeském, Jihočeském kraji a na Vysočině se SPD vstoupit nepodařilo.²⁷⁵ Velkým

²⁷² ZÁZVORKA, Jan. Europoslanec z SPD jako jediný odmítl miliardy od EU na boj s koronavirem. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 27. 3. 2020 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/david-europoslanec-hlasovani-koronavirus-spd.A200327_125822_domaci_zaz.

²⁷³ Kandidátní listina: Svoboda a přímá demokracie. In: ČSÚ. Volby.cz [online]. © 2020, [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kz2020/kz123?xjazyk=CZ&xkraj=0&xstrana=16&xv=1>.

²⁷⁴ Okamura: SPD chce získat v krajích aspoň pět desítek zastupitelů. In: Deník.cz [online]. 11. 7. 2020 [2021-04-25]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/spd-okamura-volby-2020.html.

²⁷⁵ Okamura těší dvojnásobný zisk v krajích. V Senátu mají výhodu jiní, řekl. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 3. 10. 2020 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/spd-okamura-krajske-senatni-volby-chce-uspet-ve-vsech-krajich-mistopredseda-radim-fiala.A201003_154316_domaci_lre.

nezdarem ovšem také skončilo plánované vládnutí v minimálně dvou krajských koalicích, jelikož se hnutí nedokázalo domluvit ani v jednom regionu a stalo se tak výhradně opozičním subjektem.

Kampaň pro tyto krajské volby byla Robertem Vašíčkem označena za zcela miniaturní, při níž ale došlo k útratě 43 milionů korun. Vyloučil, že by náklady za „*pár billboardů*“ a stranických novin dosahovaly takovéto částky a upozornil na vyvádění peněz z hnutí na jinou než politickou činnost.²⁷⁶ Na těchto billboardech jako obvykle nechyběl Tomio Okamura, tentokrát ovšem doplněn o vyobrazení kandidáta na hejtmana v příslušném kraji. Zajímavostí, která spojovala všechny tyto billboardy, bylo uvedení regionu, za nímž následovalo „*na prvním místě*“. Výsledkem tak byla „*Vysočina na prvním místě*“, „*Jihočeský kraj na prvním místě*“, „*Liberecký kraj na prvním místě*“ atd.²⁷⁷

4.6 Volby do Poslanecké sněmovny 2021

Nadcházející volby do Poslanecké sněmovny se budou konat ve dnech 8. a 9. října 2021. SPD dosud, to znamená do konce dubna 2021, kdy sledují dění v hnutí, nepředstavila program, se kterým se bude ucházet o mandáty v dolní komoře Parlamentu ČR. Výsledky agentury STEM za duben 2021 ukazují, že pozice SPD v českém stranickém spektru je pevně ukotvená a má znovu velmi dobře nakročeno ke vstupu do Sněmovny. Skutečnost, že SPD si od vypuknutí pandemie ve volebních průzkumech výrazně polepšila, potvrzuje ve volebním modelu s ohlášenými koalicemi²⁷⁸ dosažení 12,8 %. Pokud by strany kandidovaly samostatně, získala by SPD dle výzkumu ještě o desetinu procentního bodu více, čímž by se zařadila na celkovou třetí příčku. Agentura STEM ve svém zjištění dále konstatuje, že SPD případnou především protestní hlasy.²⁷⁹

Přestože intenzivní volební kampaň ještě nebyla zahájena, dá se předpokládat, že se ponese ve stejném duchu, jako kampaně minulé. Programově se strana nejspíše znovu zaměří na své tradiční požadavky jako je posílení nástrojů přímé demokracie

²⁷⁶ VESELOVSKÝ, Martin. Vyloučený z SPD: Lidi jsou zastrašováni a vyhazováni na dlažbu, Okamura šíří nenávist. In: DVTV [online]. 14. 4. 2021, [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: <https://www.dvtv.cz/video/vylouceny-z-spd-lidi-v-hnuti-jsou-zastrasovani-a-vyhazovani-na-dlazbu-okamura-siri-nenavist-rika-vasicek>.

²⁷⁷ GURYČOVÁ, Kristýna. Inventura předvolebních kampaní: zavádějící billboardy, odkazy na koronavirus i propagace konopí. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 11. 9. 2020 [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/volby/volby-hnuti-ano-cssd-stan-top09-kscm-kampan-billboardy_2009110600_kno.

²⁷⁸ První ohlášenou koalici tvoří Piráti a STAN. Druhá koalice s názvem SPOLU je tvořená ODS, KDU-ČSL a TOP 09.

²⁷⁹ Volební preference STEM – DUBEN 2021. In: STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú. [online]. [cit. 2021-04-27]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/volebni-preference-stem-duben-2021/>.

a zavedení hmotné a trestní odpovědnosti politiků. Zároveň by hnutí mělo přinést své řešení aktuálních otázek spjatých nejen s dopady pandemie. Pravděpodobně se neodehrají změny v silné personalizaci kampaně, která je orientována zpravidla na osobu lídra hnutí. Z hlediska politického marketingu můžeme na plakátech a billboardech očekávat českou vlajku, před níž se bude v popředí vyjímat tvář Tomia Okamury. Ten by měl jako obvykle na těchto reklamních plochách za pomoci jednoduchých sloganů sdělovat své plány a požadavky. Pokud to umožní aktuální epidemiologická situace, dojde nepochybně také k přímému setkávání s voliči, které tvoří součást permanentní kampaně. Nehledě na vývoj pandemie se však téměř jistě můžeme spolehnout na ještě větší akcentaci role sociálních sítí ze strany hnutí. Okamurův facebookový profil je každodenně zaplňován novými příspěvky a v předvolebním období Okamura nejspíše ještě zvýší svou snahu být voličům stále na očích. Skutečnost, že se SPD do voleb vydává bez koaličního partnera, stvrzuje její sebevědomí po výsledcích minulých voleb. Ambicí strany není vyhrát volby a pravděpodobně jí nebude ani podílení se na příští vládě, jelikož se nedá očekávat, že by tento populistický subjekt chtěl pro příští volební období opustit opoziční prostor a převzít tak odpovědnost vládnoucích stran.

5. Pod drobnohledem Ministerstva vnitra

Ve čtvrtletních zprávách o extremismu publikovaných Odborem bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky se jméno Tomia Okamury vyskytuje od druhého čtvrtletí roku 2015. On sám, případně hnutí SPD, byl ve zprávách zprvu spojován se stranou Národní demokracie (ND). Tato strana je společně s Dělnickou stranou sociální spravedlnosti pravidelně vyhodnocována jako představitel pravicově extremistické scény v ČR. Ve zprávách během roku 2015 je nejprve zveřejněna Okamurova spolupráce s Národní demokracií,²⁸⁰ ve zprávě za poslední čtvrtletí tohoto roku už je do kooperace s ND zapojena celá SPD.²⁸¹ Pravidelný výskyt záznamů o SPD v těchto zprávách nastává s koncem roku 2017. Politický marketing hnutí je zde ve srovnání s extremistickými stranami vyhodnocován jako kvalitnější a společně s protimuslmskou a protiimigrantskou orientací strany stojí za ziskem více než 10 % voličských hlasů pro SPD ve sněmovních volbách.²⁸²

Xenofobními projevy neextremistických stran se zabývá první zpráva roku 2018, která upozorňuje na únorové zahájení „*trestního řízení pro podezření ze spáchání trestného činu popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia proti třem poslancům hnutí, včetně předsedy Tomia Okamury.*“²⁸³ Okamura společně se svým stranickým kolegou Miloslavem Roznerem nevhodně komentoval události ohledně odkupu vepřína v Letech u Písku, na jehož území byli během 2. světové války svázeni Romové. Z tohoto původně pracovního tábora se v roce 1942 stal koncentrační tábor pro Romy. Prošlo jím přes 1300 romských mužů, žen i dětí, z nichž více než tři stovky zemřely přímo v táboře, z velké části na tyfus. U více než pěti set Romů směřovala další cesta z Let do Osvětimi.²⁸⁴ Okamura uvedl, že tábor nebyl hlídáný a umožňoval volný pohyb osob. Následně svůj výrok poupravil: „*Omlouvám se za moje nepřesné vyjádření*

²⁸⁰ Extremismus. Souhrnná situační zpráva 2. čtvrtletí roku 2015. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 14. 7. 2015 [cit. 2021-04-19], s. 4. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-ctvrtleti-roku-2015.aspx>.

²⁸¹ Extremismus. Souhrnná situační zpráva 4. čtvrtletí roku 2015. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 20. 1. 2016 [cit. 2021-04-19], s. 4. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-4-ctvrtleti-roku-2015.aspx>.

²⁸² Extremismus. Souhrnná situační zpráva 4. čtvrtletí roku 2017. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 29. 1. 2018 [cit. 2021-04-19], s. 4. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-4-ctvrtleti-roku-2017.aspx>.

²⁸³ Extremismus. Souhrnná situační zpráva 1. čtvrtletí roku 2018. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 12. 6. 2018 [cit. 2021-04-19], s. 4. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-1-ctvrtleti-roku-2018.aspx>.

²⁸⁴ Koncentrační tábor v Letech: Základní fakta o údajně „neexistujícím pseudokoncentráku“. In: Reflex [online]. © 2001-2021, 7. 2. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/koncentracni-tabor-lety>.

*k oplocení tábora v Letech u Písku – podle historiků oplocení tábora bylo dřevěné, místy laťkovým plotem, v plotě byly sice díry, ale pravda, byl tam, i když ho po většinu historie nikdo nehlídal.*²⁸⁵ Miloslav Rozner se pro změnu nezdráhal toto místo označit za „*neexistující pseudokoncentrák*“.²⁸⁶ Na oba politiky bylo za jejich výroky podáno několik trestních oznámení. Policie stíhání Tomia Okamury odložila, jelikož jeho slova nebyla vyhodnocena jako trestný čin.²⁸⁷ Odložen byl zprvu i Roznerův případ, státní zástupce ovšem později pro popření holocaustu nařídil zahájit trestní stíhání. Žádost o vydání Roznera k trestnímu stíhání ale zamítla svým hlasováním sněmovna.²⁸⁸ Třetí trestní oznámení v rámci členů hnutí SPD bylo podáno na bývalého tajemníka Jaroslava Staníka, který si za svůj výrok, že „*Židi, homosexuálové i cikáni by měli jít do plynu*“ v prostorách Poslanecké sněmovny vysloužil roční podmíněný trest a peněžitou pokutu 70 tisíc korun.²⁸⁹

První situační zpráva z roku 2019 shrnuje teroristický útok Jaromíra Baldy. Balda v létě 2017 pokácel na dvou místech ve Středočeském kraji stromy na železniční trať s úmyslem vykolejit vlak. Následně v okolí rozházel letáky, které měly vyvolat dojem, že za celý čin jsou odpovědní muslimští imigranti.²⁹⁰ Smyslem akce mělo být zvýšení přízně SPD, kterou Balda vyhodnotil jako jedinou možnost, jak ochránit občany této země. Přesvědčen, že se nacházíme ve smrtelném ohrožení islámem, chtěl celou akcí probudit národ. Přestože se SPD od osoby Jaromíra Baldy distancovala, brzy vyšly najevo

²⁸⁵ Okamura se omluvil za slova o plotě v Letech. Byl tam, ale s dírami, dodal. In: Deník [online]. 2. 2. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/okamura-se-omluvil-za-slova-oplote-v-letech-byl-tam-ale-s-dirami-dodal-20180202.html.

²⁸⁶ Výroky Okamury a Roznera o romském táboře v Letech nejsou trestným činem, policie případ odložila. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021 16. 10. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tomio-okamura-miroslav-rozner-spd-holokaust-lety-u-pisku-vyroky_1810161036_haf.

²⁸⁷ HROCH, Jaroslav. „Neexistující pseudokoncentrák.“ Roznerovy výroky o táboře v Letech u Písku musí znovu prověřit policie. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 3. 12. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-miloslav-rozner-tomio-okamura-lety-u-pisku-koncentracni-tabor_1812032155_och.

²⁸⁸ Roznera kvůli výrokům o táboře v Letech ke stíhání nevydáme, rozhodla poslanci. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 13. 3. 2019 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/miloslav-rozner-vyroky-tabor-v-letech-spd-poslanec-snemovna_1903131629_ako.

²⁸⁹ GRIČOVÁ, Andrea. Staník je vinen. Soud potvrdil extajemníkovi SPD roční podmínku. In: Deník [online]. 19. 9. 2019 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/stanik-je-vinen-soud-potvrdil-extajemnikovi-spd-rocni-podminku-20190919.html>; Za tato slova byl Staník zbaven funkce tajemníka a rovněž mu bylo odebráno členství v hnutí SPD. JANÁKOVÁ, Barbora. Někdejší tajemník SPD je obviněn z popírání genocidy a podněcování nenávisť. In: Idnes.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 21. 2. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/snemovna-trestni-oznameni-obvini-zlociny-proti-lidskosti-spd-stanik.A180221_092817_domaci_bja.

²⁹⁰ Projevy extremismu a předsudečné nenávisť. Souhrnná situační zpráva 1. čtvrtletí roku 2019. Odbor bezpečnostní politiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 23. 4. 2019 [cit. 2021-04-19], s. 4. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-1-ctvrtleti-2019-pdf.aspx>.

spojitosti mezi ním a Okamurovým hnutím. SPD vypomáhal před volbami, podporoval propagaci hnutí a účastnil se stranických akcí. On sám se označil za pasivního člena SPD. Za tento první odsouzený teroristický útok v ČR byl poslán na čtyři roky do vězení.²⁹¹

Další záznam se týká Lubomíra Volného. Po zrušení moravskoslezské organizace SPD, jejímž lídrem byl dříve právě Volný, označil nejmenované členy hnutí za neonacisty, rasisty či násilníky. Okamura ho následně vyzval ke složení poslaneckého mandátu, Volný to ale odmítl.²⁹²

Zpráva se rovněž věnuje střetu Okamury s desinformačním webem Aeronet. Tento vlivný server, podněcující xenofobní nálady a konspirace ve společnosti byl významným médiem pro voliče SPD. Dle spekulací stál za roztržkou mezi Okamurou a Aeronetem právě poslanec Volný, který pravděpodobně vynesl informace o vnitřním uspořádání v hnutí a o napojení Okamury na vlivné podnikatele. Portál následně otočil a na místo článků podporujících myšlenky SPD, začal vydávat texty kritické k představitelům hnutí.²⁹³

Zpráva, shrnující následující čtvrtletí, informuje o hajlování jednoho z účastníků na demonstraci hnutí SPD v dubnu 2019. Na téže akci byla z trestného činu obviněna rovněž žena, ozdobená přívěškem hákového kříže.²⁹⁴ Zpráva se taktéž zabývá poslankyní SPD Karlou Maříkovou. Ta se ve svém facebookovém statusu vyjádřila o muslimských imigrantech jako o invazivních druzích, které postupem času vytlačí původní obyvatele Evropy, a tudíž by jim neměl být povolen vstup do EU. Vzhledem k tomu, že se pro vydání Maříkové vyslovilo jen pět poslanců, je kauza, minimálně po dobu její poslanecké immunity, ukončena.²⁹⁵ Xenofobní nálady a úmyslné vyvolávání pocitu

²⁹¹ SVOBODOVÁ, Ivana. Jak se zrodil terorista. Odsouzený důchodce policii řekl, že je člen SPD. In: Respekt [online]. Economia, 21. 1. 2019 [2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/jak-se-zrodil-terorista-aneb-okamurovci-na-kolejich>.

²⁹² KUČEROVÁ, Tereza. Poslanec Volný vystupuje z SPD. Kvůli neonacistům a rasistům, zdůvodnil. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 15. 3. 2019 [2021-04-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/lubomir-volny-spd-odchod-tomio-okamura-neonaciste-rasiste-nasilnici.A190315_160042_domaci_kuce; Společně s Volným odešel z SPD i Marian Bojko a Ivana Nevludová. Všichni tři dále vykonávají funkci poslance jako nezařazení.

²⁹³ Okamura versus Aeronet. Jejich vztah ochladl po vyloučení poslance Volného z SPD. In: ČT24 [online]. Česká televize, © 1996-2021, 30. 3. 2019 [2021-04-20]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/2774528-okamura-versus-aeronet-jejich-vztah-ochladl-po-vyloucenim-poslance-volneho-z-spd>.

²⁹⁴ Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situační zpráva 2. čtvrtletí roku 2019. Odbor bezpečnostní politiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 8. 8. 2019 [cit. 2021-04-20], s. 4. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-ctvrtleti-2019-pdf-pdf.aspx>.

²⁹⁵ Sněmovna nevydala Maříkovou z SPD ke stíhání za výroky o migrantech. Pro bylo jen pět poslanců. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 27. 5. 2020 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/karla-marikova-spd-vyrok-migranti-obvineni-policie-poslanecka-snemovna-imunita_2005271851_onz.

akutního ohrožení obyvatelstva skrz imigranty a islám, se netýkaly pouze Maříkové, ale i dalších členů hnutí, kteří v tomto směru využívali především vlivu sociálních sítí.²⁹⁶

S nástupem koronavirové pandemie začaly zejména protiimigrantsky orientované skupiny šířit v internetovém prostředí názor, že nákazu přenášejí uprchlíci. Důsledkem koronavirové krize bylo vystupňování kritiky EU a NATO ze strany vlasteneckých hnutí. První zpráva Ministerstva vnitra z roku 2020 uvádí, že „*předseda hnutí SPD prezentoval i názor, že pandemie je v západních zemích zneužívána k zavedení eutanazie seniorů. Cílem má být podle něj jejich likvidace, jakožto zastánců tradičních hodnot, a jejich nahrazení agresivní imigrantskou populací.*“²⁹⁷

Ve spojitosti s SPD je v zatím poslední zveřejněné zprávě z druhého pololetí 2020 poukazováno na skutečnost, že mezi xenofobně orientovanými populistickými subjekty dominuje právě hnutí SPD, které mezi podobně laděnými uskupeními ovládlo se ziskem 6,13 % krajské volby. Zároveň je upozorněno na přítomnost členů hnutí na několika „*vlasteneckých setkáních*“, jichž se účastní „*vyhroceně nacionalisticky orientovaní politici a aktivisté.*“²⁹⁸

Sám Okamura se proti závěrům Ministerstva vnitra opakovaně ohrazuje a hodnotí je jako politicky motivované. Zprávy jsou dle něj výsledkem boje ministra vnitra Jana Hamáčka s politickými oponenty.²⁹⁹ V souvislosti s těmito vyhodnocujícími zprávami bylo v roce 2018 znovu posíleno spojení mezi Okamurou a Zemanem, když se vůči zprávě o extremismu za předchozí rok ohradila Kancelář prezidenta republiky. Hrad uvedl, že „*je nepřijatelné, aby autoři pranýřovali politické a jiné subjekty jen proto, že nesdílejí jejich pohled na určité společenské jevy.*“³⁰⁰

²⁹⁶ Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situační zpráva 2. čtvrtletí roku 2019. Odbor bezpečnostní politiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 8. 8. 2019 [cit. 2021-04-20], s. 6. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-ctvrtleti-2019-pdf-pdf.aspx>.

²⁹⁷ Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situační zpráva 1. pololetí roku 2020. Odbor bezpečnostní politiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 5. 10. 2020 [cit. 2021-04-20], s. 5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-1-pololeti-2020-pdf-pdf.aspx>.

²⁹⁸ Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situační zpráva 2. pololetí roku 2020. Odbor bezpečnostní politiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 24. 2. 2021 [cit. 2021-04-20], s. 5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-pololeti-2020-pdf-pdf.aspx>.

²⁹⁹ Místo neonacistů šíří nenávist SPD, uvádí zpráva o extremismu. In: Seznam Zprávy [online]. Seznam.cz, ©1996-2021, 4. 7. 2020 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/misto-neonacistu-siri-nenavist-spd-uvadi-zprava-o-extremismu-111485>.

³⁰⁰ GOLIS, Ondřej, Tereza ČEMUSOVÁ a Kristýna GURIČOVÁ. Kvůli čemu Hrad nechtěl zprávu o extremismu? Přečtěte si pasáže o hnutí SPD. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 14. 12. 2018 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-tomio-okamura-svoboda-a-prima-demokracie-zprava-o-extremismu-ministerstvo_1812140600_tec.

Je nesporné, že mnohé výroky členů SPD se pohybují za hranou zákonnosti. Osobně se kloním k názoru Ministerstva vnitra z roku 2017, dle kterého se strana nedá považovat za extremistickou, jelikož se otevřeně ani skrytě nehlásí k totalitním ideologiím.³⁰¹ Zcela nepochybně se ale dá označit za xenofobní uskupení, které svým dosahem zcela přesahuje ostatní protiislámské, protiimigrační či protiromské skupiny i jiné extremistické subjekty a které svými radikálními postoji a manipulativní rétorikou ovlivňuje část obyvatelstva, podlamuje důvěru v demokratický systém a vzbuzuje nenávist vůči určitým skupinám společnosti.

³⁰¹ Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2017. Odbor bezpečnostní politiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha, 2018. [cit. 2021-04-20], s. 14. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-extremismu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2017-pdf.aspx>.

Závěr

První, teoretická, část této práce slouží k seznámení s typologiemi populismu, uvádí znaky, kterými se vyznačuje a představuje základní nástroje, jež populisté využívají k přitáhnutí voličů. Jelikož politická orientace obou Okamurových hnutí je projevem pravicového populismu, věnuji zvláštní pozornost i této problematice.

Po shrnutí populistické minulosti České republiky jdu po stopách, které dovedly Tomia Okamuru na vrchol české politické scény. Nejprve mapuji jeho mediální vzestup, který mu usnadnil zisk senátorského křesla a jímž oficiálně započala jeho politická kariéra. Ačkoliv Okamurova prezidentská kandidatura neskončila dle jeho očekávání, cesta tohoto v tu dobu velmi oblíbeného politika směřovala stále výše. Myšlenky přímé demokracie, zavedení trestní odpovědnosti politiků, euroskepticismus a antiimigrační rétorika si našly své příznivce, kteří v roce 2013 pomohli Okamurovi s prvním hnutím Úsvit do Poslanecké sněmovny. Fakticky neomezená moc předsedy nad rozhodováním strany, uzavřenost tohoto subjektu, neexistující regionální struktury a další aspekty nakonec způsobily rozkol ve straně, jehož výsledkem byl odchod předsedy a místopředsedy z hnutí. Další směřování těchto dvou zastánců vlasteneckých myšlenek vedlo v roce 2015 k založení druhého politického subjektu s názvem Svoboda a přímá demokracie, který má však s Úsvitem mnoho společného.

Právě třetí kapitola této práce poskytuje vhled do hnutí SPD. Zde zkoumám vnitřní fungování strany, její politický marketing či následky protiimigračních a protiislámských výroků. Předseda, bez jehož hlasu neprojde předsednictvem žádné usnesení, který je tváří všech kampaní a hlavním propagátorem celého hnutí, si dokázal vydobýt v rámci strany tak pevnou pozici, že si existenci tohoto populistického subjektu bez jeho osoby nelze představit. Slibovaný demokratický dialog při zakládání strany se dle svědectví bývalých členů SPD nekoná, naopak je některými poukazováno na totalitní praktiky ve straně. Hnutí je vyhodnocováno jako netransparentní a podezříváno z napojení na vlivné podnikatele. Přesto si však udržuje vysokou voličskou přízeň.

Tématu voleb se podrobně věnuji ve čtvrté kapitole. Zde představuji všechny volby, které hnutí od doby svého založení absolvovalo. Jednotlivé podkapitoly poskytují náhled do volebních kampaní, definují programové cíle a preference a přibližují povolební vývoj. Zároveň se zabývám otázkou, kdo jsou voliči SPD.

V poslední části této práce zkoumám závěry zpráv Ministerstva vnitra o extremismu. Zde jsou komentovány zcela nevhodné výroky poslanců SPD, teroristický

útok ze strany příznivce SPD či dezinformace šířené právě tímto hnutím.

Skutečnost, že Okamura po opuštění Úsvitu dokázal nejen navázat na předchozí politické úspěchy, ale dokonce je překonat, je zcela nevídaná. Ať se v areálu České republiky či německy hovořících zemí v minulosti od etablované strany dobrovolně či nuceně odtrhl jakýkoliv významný politik, jeho následné počínání se nikdy nedalo srovnávat s předchozím působením na politické scéně. V České republice je toho příkladem odchod Jiřího Paroubka z ČSSD a založení nového subjektu s názvem Národní socialisté, z něhož ale po volebním debaklu a ziskem 0,07 % hlasů v roce 2013 po třech letech předsednictví odešel.³⁰² Z rakouské strany Svobodných (FPÖ) byl v roce 2019 kvůli zpronevěře stranických peněz vyloučen Heinz-Christian Strache, který jí předtím dlouhých 14 let předsedal.³⁰³ Na svou předchozí kariéru se pokusil navázat přechodem do uskupení Aliance pro Rakousko (DAÖ), později přejmenované na Tým HC Strache - Aliance pro Rakousko. Ve volbách do vídeňského zastupitelstva a zemského sněmu v roce 2020 ale strana zcela ztroskotala, když nedokázala překročit 5% volební klauzuli.³⁰⁴ V Německu je jedním z představitelů neúspěšné secese zakladatel národně konzervativní Alternativy pro Německo (AfD) Bernd Lucke. Ten se v roce 2015 rozhodl z AfD vystoupit a založil nový subjekt s názvem Aliance pro pokrok a obrodu (ALFA), který následně musel přejmenovat na Liberálně-konzervativní reformisty (LKR).³⁰⁵ Jen díky přechodu dvou bývalých poslanců AfD do LKR v roce 2020 má tato jinak neúspěšná strana ve spolkovém sněmu alespoň malé zastoupení.³⁰⁶ Frauke Petryová, nástupkyně Bernda Luckeho v AfD, se v roce 2017 po dvou letech vedení rozhodla kvůli radikalizaci strany také odejít. Petryová založila uskupení s názvem Modrá strana (Die blaue Partei). Roku 2019 v zemských volbách v Sasku a Durynsku se ziskem 0,4 a 0,1 %

³⁰² Paroubek odešel z čela strany LEV 21, chce se věnovat rodině a podnikání. In: Hospodářské noviny [online]. © 1996-2021, Economia, a.s., 1. 12. 2014 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-63196800-paroubek-odesel-z-cela-strany-lev-21-chce-se-venovat-rodine-a-podnikani>.

³⁰³ ŠEPTÁK, Miroslav. Na Ibize to začalo, ve Vídni to skončí? In: Demokratický střed [online]. © 2012-2021, 23. 6. 2020 [2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.demokratickystred.cz/na-ibize-zacalo-ve-vidni-skonci/>.

³⁰⁴ SPÖ wohl Sieger – FPÖ vor Debakel. In: Tagesschau [online]. 12. 10. 2020 [2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.tagesschau.de/ausland/wien-landtagswahl-101.html>.

³⁰⁵ HEBESTREIT, Ray. LKR – Bernd Lucke und die Liberal-Konservativen Reformer (LKR). In: Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 3. 5. 2019 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/politik/wahlen/wer-steht-zur-wahl/europawahl-2019/289304/lkr>.

³⁰⁶ Lucke-Partei erstmals in Landtag vertreten – AfD-Abgeordneter wechselt. In: Redaktionsnetzwerk Deutschland [online]. © 1996-2021, 17. 11. 2020 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.rnd.de/politik/lucke-partei-lkr-erstmals-in-landtag-vertreten-afd-abgeordneter-wechselt-UFHRLBVLKR7UBFYOAPFB5A3ESM.html>.

hlasů utrpěli „Modří“ bolestnou porážku, která vedla k jejich zániku.³⁰⁷ V tomto ohledu je tak Okamurův politický talent nezpochybnitelný.

Do dalších sněmovních voleb zbývá méně než půl roku. Očekává se, že pro SPD vhodí do volebních uren svůj hlas voliči, kteří nedůvěřují etablovaným politickým subjektům, za něž hledají vhodné alternativy. A jednu takovou představuje právě SPD. Tak jako Miroslav Sládek neustále útočil na Romy a Němce a Věci veřejné hlasitě brojily proti politickým dinosaurům, Okamura do centra svého dokola omílaného programu postavil hmotnou a trestní odpovědnost, na níž už několik let zarputile láká své voliče. Oblíbená praktika Tomia Okamury, a charakteristický rys populistů, vysvětlovat složité věci jednoduše si také jistě najde své příznivce. Ve volebním průzkumu agentury STEM z dubna 2021 hnutí SPD dosáhlo 12,8 %, čímž mezi stranami s ohlášenými koalicemi zaujímá čtvrté místo.³⁰⁸ Pravděpodobnost, že se hnutí znovu probojuje do Poslanecké sněmovny, je tak vysoká. Jestli v povolebním vyjednávání bude akceptováno jako koaliční partner a bude se poprvé podílet na vládě, ukáže čas. Můžeme však očekávat, že hnutí si bude chtít zachovat svou typicky populistickou vlastnost a než aby převzalo odpovědnost vládnoucích stran, bude raději všemu kriticky přihlížet z opozice. Zároveň už nyní zaznívají stanoviska lídrů ostatních politických subjektů, která vládnutí s SPD předem odmítají. Z toho všeho vyplývá, že další volební období by měl Okamura se svými straníky znovu strávit v opozičních řadách.

³⁰⁷ Blaue Partei von Frauke Petry löst sich auf. In: Der Mitteldeutsche Rundfunk [online]. 5. 11. 2019 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.mdr.de/nachrichten/sachsen/politik/blaue-partei-aufgeloest-100.html>.

³⁰⁸ Volební preference STEM – DUBEN 2021. In: STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú. [online]. [cit. 2021-04-27]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/volebni-preference-stem-duben-2021/>.

Seznam použité literatury a zdrojů

Odborná literatura

FIALA, Petr, ed. Politický extremismus a radikalismus v České republice. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 220. ISBN 80-210-1798-8.

HAVLÍK, Vlastimil a Aneta PINKOVÁ. Populist Political Parties in East-Central Europe. Brno, Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6105-7.

HAVLÍK, Vlastimil. The Economic Crisis in the Shadow of Political Crisis: The Rise of Party Populism in the Czech Republic. In: Kriesi, Hanspeter a Pappas, Takis S. (eds.): European Populism in the Shadow of the Great Recession. Colchester: ECPR Press, 2015.

HLOUŠEK, Vít a Lubomír KOPEČEK. Politické strany: původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3192-6.

CHARVÁT, Jan. Současný politický extremismus a radikalismus. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6.

KOHOUT, Pavel. Úsvit: Kritika politického systému a návrh nové Ústavy pro Českou republiku. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2012. ISBN: 978-80-87053-78-2.

KOPEČEK, Lubomír a Petra SVAČINOVÁ. Vzestup nových politických podnikatelů ve srovnávací perspektivě. In: Středoevropské politické studie. Brno: Mezinárodní politologický ústav, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita, 2015. XVII., č. 2, s. 178-211. ISSN 1212-7817.

KOPEČEK, Lubomír, Vít HLOUŠEK, Roman CHYTILEK a Petra SVAČINOVÁ. Já platím, já rozhoduji!: političtí podnikatelé a jejich strany. Brno: ve spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018. ISBN 978-80-210-9078-1.

KUBÁT, Michal, Martin MEJSTRŮK a Jiří KOCIAN, ed. Populismus v časech krize. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3439-5.

MAREŠ, Miroslav a kol. Ne islámu!: protiislámská politika v České republice. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2015. ISBN 978-80-7325-397-4.

MÜLLER, Jan-Werner. Co je to populismus? Přeložil Markéta HOFMEISTEROVÁ. Praha: Dybbuk, 2017. ISBN 978-80-7438-183-6.

MUSIL, Jiří. Reflections on Czech Populism. In: NEKVAPIL, Václav V. a Maria STASZKIEWICZ, ed. Populism in Central Europe. Praha: AMO - Association for International Affairs, 2007. ISBN 978-80-87092-02-6.

NOVÁK VEČERNÍČEK, Jaroslav a Tomio OKAMURA. Tomio Okamura - Český sen. Praha: Fragment, 2010. ISBN 978-80-253-1052-6.

OKAMURA, Tomio a Jaroslav NOVÁK VEČERNÍČEK. Umění přímé demokracie: kam dál, Česko?. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978-80-253-1963-5.

OKAMURA, Tomio. Umění vládnout. Praha: Fragment, 2011. ISBN 978-80-253-1253-7.

SARTORI, Giovanni. Strany a stranické soutěže. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. ISBN 80-7325-062-4.

ŠÍMA, Pavel. Úsvit. In: ŠÍMA, Pavel, Marcela Králiková a kol. Volební kampaně 2013. Brno: Barrister & Principal, 2014. ISBN 978-80-7485-026-4.

Elektronické zdroje

ANO ztrácí členy, Okamura hlásí nárůst. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 9. 7. 2020 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/ano-ztraci-cleny-okamura-hlasi-narust-40330149>.

AUGUSTA, Jakub. YouTube smazal kanál Okamurovi. Ukazují jen činy migrantů, stěžuje si. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 26. 7. 2020 [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tomio-okamura-youtube-kanal-smazani-facebook-zasady-komunity-svoboda-slova.A200726_101646_domaci_aug.

BALUCHA, Martin. Hnutí SPD na své první celostátní konferenci projedná program na příští rok. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 12. 12. 2015 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/hnuti-spd-na-sve-prvni-celostatni-konferenci-projedna-program-na-pristi-rok_201512120243_mkaspar.

BASTLOVÁ, Marie. Kam zmizel superguru V. B. In: Neovlivní.cz [online]. © 2016, 10. 5. 2017 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://neovlivni.cz/kam-zmizel-superguru-v-b/>.

BASTLOVÁ, Marie. Okamura: Chceme zrušit Senát a zestátnit Českou televizi a Český rozhlas. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 23. 10. 2017 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tomio-okamura-senat-zruseni-financovani-spd-cesky-rozhlas_1710232153_gol.

BENÍŠKOVÁ, Alena. Karel IV. by Česko cizákům neprodal, hřimal Okamura. Tleskal i Brichta. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 14. 5. 2016 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tomio-okamura-spd-demonstrace-vaclavak.A160514_153856_domaci_ale.

BERGER, Vojtěch. Až na SPD a KSČM čeští europoslanci autoritářům moc nefandí, ukazuje hlasování. In: HlídacíPes.org [online]. © 2021, 14. 12. 2020 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/cesti-europoslanci-autoritarum-spis-nefandi-az-na-spd-a-kscm-ukazuji-statistiky-hlasovani/>.

Billboardy pro krajské volby 2016. In: Strana práv občanů [online]. © 2011-2020, 11. 8. 2016, [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <http://www.stranprav.cz/galerie/fotogalerie/481.htm>.

Blaue Partei von Frauke Petry löst sich auf. In: Der Mitteldeutsche Rundfunk [online]. 5. 11. 2019 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.mdr.de/nachrichten/sachsen/politik/blaue-partei-aufgeloest-100.html>.

„Byl to jen žertovný post na facebooku.“ SPD se ohradila proti předžalobní výzvě Pirátů. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 13. 7. 2019 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-pirati-predzalobni-vyzva-bartos-facebookovy-prispevek-okamura_1907131126_dbr.

ČEMUSOVÁ, Tereza a Jan CIBULKA. Babišovy kšiltovky za milion i koncert Ortelu za desetitisíce. Jak strany utrácely před evropskými volbami? In: iRozhlas.cz [online]. ©

1997-2021, 28. 8. 2019 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/evropske-volby-naklady-strany-ano-babis-ksiltovky-ortel-spd_1908280600_cib.

Český statistický úřad [online], [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/katalog-produktu>.

DANDA, Oldřich a Jan ROVENSKÝ. Okamurovi stačí devět členů k ovládnutí Úsvitu. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 16. 3. 2014 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/okamurovi-staci-devet-clenu-k-ovladani-usvitu-222094>.

DECKER, Frank a Marcel LEWANDOWSKY. Rechtspopulismus: Erscheinungsformen, Ursachen und Gegenstrategien. In: Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 10. 1. 2017 [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/politik/extremismus/rechtspopulismus/240089/rechtspopulismus-erscheinungsformen-ursachen-und-gegenstrategien>.

DIEHL, Paula. Populismus und Massenmedien. In: Aus Politik und Zeitgeschichte, 5-6/2012. Bundeszentrale für politische Bildung [online]. Dostupné z: <https://m.bpb.de/system/files/pdf/GXU360.pdf>.

DIVIŠOVÁ, Bára. Místo krajů by se ČR měla rozdělit do tří celků, prohlásil v debatě Okamura. In: TN.cz [online]. © 2021, 18. 9. 2020 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/clanek/spd-chce-senat-zrusit-presto-do-nej-kandiduje-ptejte-se-tomia-okamury.html>.

ENGELOVÁ, Tereza. Strašáci Tomia Okamury. Před muslimy a uprchlíky měl na seznamu Romy a elity. In: HlídacíPes.org [online]. © 2021, 28. 11. 2018 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/menici-se-strasaci-tomia-okamury-pred-muslimy-a-uprchliky-vyzkousel-i-romy-a-elity/>.

Extremismus. Souhrnná situační zpráva 2. čtvrtletí roku 2015. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 14. 7. 2015 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-ctvrtleti-roku-2015.aspx>.

Extremismus. Souhrnná situační zpráva 4. čtvrtletí roku 2015. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 20. 1. 2016 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-4-ctvrtleti-roku-2015.aspx>.

Extremismus. Souhrnná situační zpráva 4. čtvrtletí roku 2017. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 29. 1. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-4-ctvrtleti-roku-2017.aspx>.

Extremismus. Souhrnná situační zpráva 1. čtvrtletí roku 2018. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 12. 6. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-1-ctvrtleti-roku-2018.aspx>.

GOLIS, Ondřej, Tereza ČEMUSOVÁ a Kristýna GURIČOVÁ. Kvůli čemu Hrad nechtěl zprávu o extremismu? Přečtěte si pasáže o hnutí SPD. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 14. 12. 2018 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/zpravy->

domov/spd-tomio-okamura-svoboda-a-prima-demokracie-zprava-o-extremismu-ministerstvo_1812140600_tec.

GREGOR, Kamil. Jak se přesouvají voliči mezi volbami (ekologická inference). In: KohoVolit.eu [online]. 4. 1. 2014 [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <http://kohovolit.eu/cs/jak-se-presouvaji-volici-mezi-volbami-ekologicka-inference/>.

GRIČOVÁ, Andrea. Staník je vinen. Soud potvrdil extajemníkovi SPD roční podmínku. In: Deník [online]. 19. 9. 2019 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/stanik-je-vinen-soud-potvrdil-extajemnikovi-spd-rocni-podminku-20190919.html>

GURYČOVÁ, Kristýna. Inventura předvolebních kampaní: zavádějící billboardy, odkazy na koronavirus i propagace konopí. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 11. 9. 2020 [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/volby/volby-hnuti-ano-cssd-stan-top09-kscm-kampan-billboardy_2009110600_kno.

HARTLEB, Florian. Nach ihrer Etablierung – Rechtspopulistische Parteien in Europa. © 2011, Konrad-Adenauer-Stiftung e. V. ISBN 978-3-942775-24-3. Dostupné z: https://www.kas.de/documents/252038/253252/7_dokument_dok_pdf_22741_1.pdf/56cf7dee-2d95-1894-2771-968c61edebe?version=1.0&t=1539659761174.

HEBESTREIT, Ray. LKR – Bernd Lucke und die Liberal-Konservativen Reformer (LKR). In: Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 3. 5. 2019 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/politik/wahlen/wer-steht-zur-wahl/europawahl-2019/289304/lkr>.

Hnutí SPD podle dohledového úřadu chybovalo při volební kampani v roce 2017. Hrozí mu vysoká pokuta. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 21. 10. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-kampan-chyby-pokuta_1910211330_zit.

HOTAŘOVÁ, Věra. Nově zvolený senátor Tomio Okamura oznámil kandidaturu na prezidenta. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 20. 10. 2012 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nove-zvoleny-senator-tomio-okamura-oznamil-kandidaturu-na-prezidenta_201210201929_jpiroch.

HOUSER, Marek. Okamura nevolil. Nechtěl se prý zúčastnit podvodných voleb. In: Deník.cz [online]. 14. 1. 2013 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/tomio-okamura-nevolil-jsem-nechtel-jsem-se-zucastnit-zmanipulovanych-voleb-20130.html.

HROCH, Jaroslav. Dezinformace před eurovolbami šířila SPD, udělala z toho část volební taktiky, říká analytik. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 27. 5. 2019 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-tomio-okamura-dezinformace-eurovolby-fake-news-falesne-zpravy-volby-aeronet_1905161617_och.

HROCH, Jaroslav. „Neexistující pseudokoncentrák.“ Roznerovy výroky o táboře v Letech u Písku musí znovu prověřit policie. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 3. 12. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-miloslav-rozner-tomio-okamura-lety-u-pisku-koncentracni-tabor_1812032155_och.

CHALOUPSKÁ, Markéta a Janek KROUPA. Právnička Klára Samková čelí podezření, že oklamala banku, aby tajně pomohla dlužníkovi. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 6. 5. 2014 [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/node/5928249>.

CHARVÁT, Jan a Adéla LÁBUSOVÁ. Křehkost demokracie. Praha, 2019. ISBN 978-80-7591-019-6. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/1267/file/krehkost-demokracie.pdf>.

JANÁKOVÁ, Barbora. Někdejší tajemník SPD je obviněn z popírání genocidy a podněcování nenávisi. In: iDnes.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 21. 2. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/snemovna-trestni-oznameni-obvineni-zlociny-proti-lidskosti-spd-stanik.A180221_092817_domaci_bja.

JANÁKOVÁ, Barbora. Někteří kandidáti do Senátu za SPD by hlasovali pro jeho zrušení. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 7. 8. 2018 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/volby-do-senatu-kandidati-spd-ladislav-jakl-tomio-okamura-ivan-david.A180807_150423_domaci_bja.

JANÁKOVÁ, Barbora. Okamura nafukuje počet členů, přes web se mohou hlásit i fiktivní zájemci. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 20. 6. 2018 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/spd-hnuti-pocet-clenu-clenstvi-prukazy.A180614_154025_domaci_bja.

JANÁKOVÁ, Barbora. Okamura po jednání s ANO: Mohla by vzniknout vláda na základě odbornosti. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 15. 3. 2018 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vlada-povolebni-vyjednani-ano-babis-kscm-mensinova-vlada-jednani-cssd-ods-sestavovani-vlady-vlada.A180315_081332_domaci_bja.

„Jsme radikální hnutí.“ Okamura má novou stranu – SPD. In: ČT24 – Česká televize [online]. © 1996-2021, 16. 6. 2015 [cit. 2021-01-30]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1537546-jsme-radikalni-hnuti-okamura-ma-novou-stranu-spd>.

Kandidátní listina: Svoboda a přímá demokracie. In: ČSÚ. Volby.cz [online]. © 2020, [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kz2020/kz123?xjazyk=CZ&xkraj=0&xstrana=16&xv=1>.

KMENTA, Jaroslav a Václav DOLEJŠÍ. Bárta šel do politiky kvůli zakázkám, vyplývá z jeho tajného plánu. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 7. 4. 2011 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/barta-byznys-politika-veci-verejne.A110407_194147_domaci_cem.

Koalice Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD) a Strana Práv Občanů podepsána. In: Strana práv občanů [online]. © 2011-2020, 4. 6. 2016 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <http://www.stranprav.cz/news/koalice-svoboda-a-prima-demokracie-%E2%80%93-tomio-okamura-spd-a-strana-prav-obcanu-podepsana-529117.htm>.

Koncentrační tábor v Letech: Základní fakta o údajně „neexistujícím pseudokoncentráku“. In: Reflex [online]. © 2001-2021, 7. 2. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/koncentracni-tabor-lety>.

Kontakt, Svoboda a přímá demokracie (SPD). In: SPD.cz [online]. © 2020, [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: <https://www.spd.cz/kontakt/>

KOPECKÝ, Josef a Jan WIRNITZER. Předčasné volby jsou na dosah. Poslanci sami rozpustili Sněmovnu. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 20. 8. 2013 [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/poslance-ceka-hlasovani-o-tom-zda-se-sami-rozpusti.A130820_094413_domaci_kop.

KOPECKÝ, Josef a Pavla KUBIŠTOVÁ. Okamura prohrál svůj Úsvit. Rebelové ho porazili o jeden hlas. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 24. 2. 2015 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-prohral-svuj-uvsit-rebelove-ho-porazili-o-jeden-hlas.A150224_115332_domaci_pku.

KOPECKÝ, Josef. Ohrožují nás islamismus a globalismus. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 25. 9. 2019 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-volby-evropsky-parlament-le-penova-wilders.A190425_124204_domaci_kop.

KOPECKÝ, Josef. Okamura se chystal povalit vládu. Sehnal pro to ale jen tři podpisy. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 6. 10. 2015 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-se-chystal-povalit-vladu-sehnal-pro-to-ale-jen-tri-podpisy.A151006_122205_domaci_kop.

KOPECKÝ, Josef. Okamura zakládá hnutí Úsvit. Chce odvolávat politiky a posílit prezidenta. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 29. 4. 2013 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-zaklada-vlastni-politicke-hnuti.A130429_220029_domaci_kop.

KOPECKÝ, Josef. Okamuru a „zemanovce“ z SPO spojil před volbami boj proti migrantům. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 19. 1. 2016 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamuru-a-zemanovce-z-spo-spojil-pred-volbami-boj-proti-migraci.A160119_124558_domaci_kop.

KOPECKÝ, Josef. Okamuru vyloučili z klubu Úsvitu, hnutí po něm žádá zpět 760 tisíc. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 24. 3. 2015 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamuru-vyloucili-z-klubu-uvsitu-hnuti-po-nem-zada-zpet-760-tisic.A150324_094412_domaci_kop.

KOPECKÝ, Josef. Policie vytlačila odpůrce SPD, kterou přišli podpořit Wilders i Le Penová. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 25. 9. 2019 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-spd-le-penova-wilders-praha-vaclavske-namesti-demonstrace-priznivci-odpurci-eu.A190425_120055_domaci_cern.

KOPECKÝ, Josef. Úsvit se rozpadá. Po Lankovi mu dává sbohem i poslankyně Hnyková. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 6. 6. 2017 [cit. 2021-04-30]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/uvsit-se-rozpada-po-lankovi-mu-dava-sbohem-i-poslankyne-hnykova.A170606_144126_domaci_kop.

Krajské volby 2016. In: ČT24 [online]. Česká televize, © 1996-2021, [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/volby/krajske-volby>.

KROC, V., M. DRTINA a K. BREZOVSKÁ. Ústavní soud zamítl stížnost Tomia Okamury. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 10. 1. 2013 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ustavni-soud-zamitl-stiznost-tomia-okamury-na-primou-volbu-prezidenta_201301101225_kbrezovska.

KSČM a referendum. In: Komunistická strana Čech a Moravy [online]. © 2021, 3. 5. 2017 [cit. 2021-05-05]. Dostupné z: <https://www.kscm.cz/cs/aktualne/medialni-vystupy/temata/kscm-referendum>.

KUČEROVÁ, Tereza. Poslanec Volný vystupuje z SPD. Kvůli neonacistům a rasistům, zdůvodnil. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 15. 3. 2019 [2021-04-19].

Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/lubomir-volny-spd-odchod-tomio-okamura-neonaciste-rasiste-nasilnici.A190315_160042_domaci_kuce.

KUNDRA, Ondřej a Ivana Svobodová. Strach a úplatky nad VV. In: Respekt [online]. *Economia*, 7. 3. 2012 [2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2011/14/strach-a-uplatky-nad-vv>.

KUNŠTÁT, Daniel. Důvěra ústavním institucím v prosinci 2012. Centrum pro výzkum veřejného mínění. Tisková zpráva [online], Praha 3. 1. 2012 [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a1482/f9/pi130103.pdf.

LEDERER, Benedikt. Okamura nakonec do europarlamentu kandidovat nebude. Nechce přijít o post ve sněmovně. In: Aktuálně.cz [online]. *Economia*, © 1999-2021, 19. 3. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/volby-do-evropskeho-parlamentu/okamura-nakonec-do-europarlamentu-kandidovat-nebude-nechce-pr~d37a07924a2911e9ad610cc47ab5f122/>.

Le Penová v Praze citovala Masaryka. Fašistko! Řvali odpůrci. In: Týden.cz [online]. © 2006-2021, 6. 5. 2015 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/le-penova-v-praze-citovala-masaryka-fasistko-kriceli-odpurci_341998.html?showTab=diskutovane.

Lucke-Partei erstmals in Landtag vertreten – AfD-Abgeordneter wechselt. In: Redaktionsnetzwerk Deutschland [online]. © 1996-2021, 17. 11. 2020 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.rnd.de/politik/lucke-partei-lkr-erstmals-in-landtag-vertreten-afd-abgeordneter-wechselt-UFHRLBVLKR7UBFYOAPFB5A3ESM.html>.

MARTINEK, Jan. Už máme patnáct členů, chceme být masovou stranou, ohradil se Okamura. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 24. 6. 2015 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/uz-mame-patnact-clenu-chceme-byt-masovou-stranou-ohradil-se-okamura-308947>.

MEDIAN. Sněmovní volby. [online]. Dostupné z: <http://showme.median.cz/snemovni-volby/#/historie>.

MEDIAN. Výzkum pro volební studio ČT. [online]. 22. 10. 2017, [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz/sites/default/files/2010556-vyzkum_median_1.pdf.

MIHALIK, Marcel. Exkluzivně: Okamurova tajná schůzka v restauraci! Šéf Úsvitu pod rouškou noci hledá spojence. In: Blesk.cz [online]. © 2001-2021, 13. 3. 2015 cit. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/307651/exkluzivne-okamurova-tajna-schuzka-v-restauraci-sef-usvitu-pod-rouskou-noci-hleda-spojence.html>.

MILENKOVIČOVÁ, Ivana. Ministerské počty: Okamurovi dali podpis fiktivní kandidáti, Bobošíkové mrtví. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 23. 11. 2012 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vyskrnuti-kandidati-nejvic-doplatili-na-podpisy-neexistujicich-lidi.A121123_174521_domaci_im.

Místo neonacistů šíří nenávist SPD, uvádí zpráva o extremismu. In: Seznam Zprávy [online]. Seznam.cz, ©1996-2021, 4. 7. 2020 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/misto-neonacistu-siri-nenavist-spd-uvadi-zprava-o-extremismu-111485>.

Nacionalisté založili v europarlamentu novou frakci, povede ji Zanni z italské Ligy. In: ČT24 [online]. Česká televize, © 1996-2021, 13. 6. 2019 [2021-04-24]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2841746-nacionaliste-zalozili-v-europarlamentu-novou-fraci-povede-ji-zanni-z-italske-ligy>.

Nejvyšší správní soud pozastavil činnost SPR-RSČ. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 7. 12. 2010 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/nejvyssi-spravni-soud-pozastavil-cinnost-spr-rsc/r~i:article:684993/>.

NĚMEC, Jan. Okamurovi se podepsalo i 14 „mrtvol“. Není sám. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 19. 12. 2012 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/okamurovi-se-podepsalo-i-14-mrtvol-neni-sam/r~i:article:766620/>.

Nova Duel přes 900 tisíc, Superdebata přes 800 tisíc. In: MediaGuru [online]. © 2021, 20. 10. 2017 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2017/10/nova-duel-pres-900-tisic-superdebata-pres-800-tisic/>.

Okamura jednal s ANO. Shodli se na předsedovi sněmovny Vondráčkovi. In: Deník.cz [online]. 23. 10. 2017 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/okamura-jedna-s-ano-chceme-prosadit-nas-politicky-program-20171023.html.

Okamura: Naše hnutí bude mít zcela samostatné kandidátky. In: Parlamentní listy [online]. © 2009-2021, 4. 9. 2013 [cit. 2021-2-3]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Okamura-Nase-hnuti-bude-mit-zcela-samostatne-kandidatky-284226>.

Okamura nechal vyškrtnout své jméno z názvu hnutí, SPD je už podle něj známou značkou. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 13. 7. 2019 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/hnuti-spd-svoboda-a-prima-demokracie-nazev-tomio-okamura_1907131747_haf.

Okamura obsadil kandidátky bývalými poslanci, kteří se prý ubrání vydírání. In: E15.cz [online]. © 2001-2021, 6. 9. 2013 [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/okamura-obsadil-kandidatky-byvalymi-poslanci-kteri-se-pry-ubrani-vydirani-1019155>.

Okamura se omluvil za slova o plotě v Letech. Byl tam, ale s dírami, dodal. In: Deník [online]. 2. 2. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/okamura-se-omluvil-za-slova-o-plote-v-letech-byl-tam-ale-s-dirami-dodal-20180202.html.

Okamura: SPD chce získat v krajích aspoň pět desítek zastupitelů. In: Deník.cz [online]. 11. 7. 2020 [2021-04-25]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/spd-okamura-volby-2020.html.

OKAMURA, Tomio. MEGA DEMONSTRACE 6. 2. 2016. In: SPD.cz [online]. © 2020, [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://www.spd.cz/tomio-okamura-mega-demonstrace-6-2-2016/>.

OKAMURA, Tomio. Úsvit. In: Idnes.cz (blog Tomia Okamury) [online]. MAFRA, © 1999-2021, 9. 9. 2013 [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: <https://okamura.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=360183>.

OKAMURA, Tomio. Změna. In: iDNES.cz (blog Tomia Okamury) [online]. MAFRA, © 1999-2021, 26. 2. 2013 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://okamura.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=323351>.

Okamura versus Aeronet. Jejich vztah ochladl po vyloučení poslance Volného z SPD. In: ČT24 [online]. Česká televize, © 1996-2021, 30. 3. 2019 [2021-04-20]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/2774528-okamura-versus-aeronet-jejich-vztah-ochladl-po-vyloucení-poslance-volneho-z-spd>.

Okamura zakládá hnutí Úsvit, chce změnit ústavu. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 30. 4. 2013, [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/okamura-zaklada-hnuti-usvit-chce-zmenit-ustavu/r~i:article:778342/>.

Okamurovo SPD si vzalo na volební kampaň půjčku 18 milionů korun. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 14. 2. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/okamurovo-spd-si-vzalo-na-volebni-kampan-pujcku-18-milionu-k/r~991dcb0f2dd11e6bb37002590604f2e/>.

Okamuru těší dvojnásobný zisk v krajích. V Senátu mají výhodu jiní, řekl. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 3. 10. 2020 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/spd-okamura-krajske-senatni-volby-chce-uset-ve-vsech-krajich-mistopredseda-radim-fiala.A201003_154316_domaci_lre.

Paroubek odešel z čela strany LEV 21, chce se věnovat rodině a podnikání. In: Hospodářské noviny [online]. © 1996-2021 Economia, a.s., 1. 12. 2014 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-63196800-paroubek-odesel-z-cela-strany-lev-21-chce-se-venovat-rodine-a-podnikani>.

PINK, Michal. Teritoriální homogenita a heterogenita českých senátních voleb 1996-2016. Brno, 2018. Habilitační práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Dostupné z: <https://www.muni.cz/inet-doc/952629>.

PLÍHAL, Jakub. Foto: Tisícové demonstrace v Praze. Zpívající Okamura, křížáci i lidé dobré vůle. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 17. 11. 2015 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/destem-skrapeny-17-listopad-v-praze-obrazem-politici-poklada/r~8018e6468d1b11e5bfa90025900fea04/r~03a71fb68d1a11e5897e002590604f2e/>.

POKORNÝ, Marek. Okamura byl v každé druhé debatě na Barrandově. Žádné protěžování, jen optický dojem, zjistila rada. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 29. 11. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/barrandov-okamuru-podle-vysilaci-rady-neprotezoval-byl-to-je/r~f6b5b450d50d11e7b6830cc47ab5f122/>.

Politické strany, politická hnutí a koalice postupující do skrutinia, rozdělení mandátů. In: Český statistický úřad [online]. 27. 9. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91840271/2200281903.pdf/e431edd2-4d65-42c4-ba6a-e751a6738ee6?version=1.0>.

Porovnání výsledků voleb 2017. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/volby/parlamentni-volby-2017/porovnavac-vysledku-voleb>.

Priority politických skupin Parlamentu: Identita a demokracie. In: Evropský parlament [online]. 4. 9. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/eu-affairs/20190712STO56963/priority-politicky-skupin-identita-a-demokracie>.

Program hnutí SPD. In: SPD.cz [online]. © 2020 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.spd.cz/program-vypis/>.

Programové desatero, které jsme přijali na právě skončené 1. celostátní konferenci našeho hnutí Svoboda a přímá demokracie (SPD). In: SPD.cz [online]. © 2020, 16. 12. 2015 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.spd.cz/programove-desatero-ktere-jsme-prijali-na-prave-skoncene-1-celostatni-konferenci-naseho-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie-spd/>.

Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situační zpráva 1. čtvrtletí roku 2019. Odbor bezpečnostní politiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 23. 4. 2019 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-1-ctvrtleti-2019-pdf.aspx>.

Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situační zpráva 2. čtvrtletí roku 2019. Odbor bezpečnostní politiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 8. 8. 2019 [cit. 2021-04-20], s. 6. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-ctvrtleti-2019-pdf-pdf.aspx>.

Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situační zpráva 1. pololetí roku 2020. Odbor bezpečnostní politiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 5. 10. 2020 [cit. 2021-04-20], s. 5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-1-pololeti-2020-pdf.aspx>.

Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situační zpráva 2. pololetí roku 2020. Odbor bezpečnostní politiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 24. 2. 2021 [cit. 2021-04-20], s. 5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-pololeti-2020-pdf-pdf.aspx>.

Pro Okamurovu SPD bude úspěch výsledek nad 10 procent. In: Deník [online]. 20. 7. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/pro-okamurovu-spd-bude-uspech-vysledek-na-10-procent-20170720.html.

Proruský Veleba a populistická Okamura – noví partační do voleb. In: Echo24.cz [online]. Echo media a. s., © 2021, 2. 5. 2016 [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/wX8yF/prorusky-veleba-a-populista-okamura--novi-partaci-do-voleb>.

Přímá demokracie. In: Pirátská strana [online]. © 2021, [cit. 2021-05-05]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/program/dlouhodoby/prima-demokracie/>.

PŠENIČKA, Jiří. Bárta i Hrdlička. Za kulisami SPD se pohybují stejní lidé, kteří už uspěli s „věčkáři“ a Úsvitem. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 12. 11. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/barta-i-hrdlicka-za->

kulisami-spd-se-pohybují-stejní-lide-
kte/r~6ecfda06c54111e79704ac1f6b220ee8/v~sl:4eedbf92181a8a39cfaef74b81f79a0c/.

„Pučisté“ z Úsvitu zakládají stranu Národní zájmy. In: Idnes.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 19. 5. 2015 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/puciste-z-usvitu-zakladaji-stranu-narodni-zajmy.A150519_123326_domaci_jj.

Razie na mocné. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 19. 7. 2013 [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/razie-na-mocne-2013/r~i:wiki:3806/>.

Rekordní pokuta. Hnutí SPD zaplatí čtvrt milionu korun za nezákonné financování kampaně. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 26. 2. 2020 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spd-financovani-pokuta-dohledovy-urad_2002262320_jak.

Roznera kvůli výrokům o tábore v Letech ke stíhání nevydáme, rozhodla poslanci. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 13. 3. 2019 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/miloslav-rozner-vyroky-tabor-v-letech-spd-poslanec-snemovna_1903131629_ako.

SADÍLKOVÁ, Karolína. Ohlídáme rizika, slibují Piráti a navrhují dva typy referend. In: Pirátská strana [online]. © 2021, 7. 2. 2018 [cit. 2021-05-05]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/pirati-navrhuj-dva-typy-referend.html>.

Samková nepovede Úsvit do eurovoleb. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 10. 5. 2014 [cit. 2021-04-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/samkova-nepovede-usvit-do-eurovoleb-228068>.

Senátorem za Zlín bude Tomio Okamura, kandiduje i na prezidenta. In: Deník.cz [online]. 20. 10. 2012 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://zlin.denik.cz/zpravy_region/senatorem-za-zlin-bude-tomio-okamura-20121020.html.

Seznam prvních 50 kandidátů podle absolutního počtu přednostních hlasů. In: Český statistický úřad [online]. 27. 9. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91840271/2200281917a.pdf/81f57ac5-335e-40e4-af3a-03366f3c96dd?version=1.0>.

SLONKOVÁ, Sabina. Vyloučený člen SPD: Stranu prakticky řídí kmotr Hrdlička. In: Neovlivní.cz [online]. 6. 4. 2021, [[cit. 2021-04-26]. Dostupné z: <https://neovlivni.cz/odpadlik-od-okamury-spd-fakticky-ridi-kmotr-hrdlicka/>.

Slovník politického marketingu: Politický marketing. Institut politického marketingu, 2013 [online]. © 1999-2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/politicky-marketing>.

Slovník politického marketingu: Positioning. Institut politického marketingu, 2013 [online]. © 1999-2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/positioning>.

Slovník politického marketingu: Segmentace. Institut politického marketingu, 2013 [online]. © 1999-2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/segmentace>.

Slovník politického marketingu: Targeting. Institut politického marketingu, 2013 [online]. © 1999-2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/targeting>.

Složení kandidátních listin podle politické příslušnosti kandidátů. In: Český statistický úřad [online]. 27. 9. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91840271/2200281901.pdf/56697710-3ab8-47f2-9468-d0fe20b24d4c?version=1.1>.

Sněmovna nevydala Maříkovou z SPD ke stíhání za výroky o migrantech. Pro bylo jen pět poslanců. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 27. 5. 2020 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/karla-marikova-spd-vyrok-migranti-obvineni-policie-poslanecka-snemovna-imunita_2005271851_onz.

Soud rozpustil republikány, které Sládek dovedl do Sněmovny. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 15. 5. 2013 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/soud-rozpustil-republikany-ktere-sladek-dovedl-do-snemovny-190972>.

SPÖ wohl Sieger – FPÖ vor Debakel. In: Tagesschau [online]. 12. 10. 2020 [2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.tagesschau.de/ausland/wien-landtagswahl-101.html>.

Stanovy politického hnutí: Svoboda a přímá demokracie. In: Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/stanovy-politickeho-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie-tomio-okamura.aspx>.

Stanovy politického hnutí: Svoboda a přímá demokracie. In: SPD.cz [online]. © 2020, 19. 12. 2020 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: https://www.spd.cz/wp-content/uploads/2021/04/priloha_893095177_1_SPD-zm%C4%9Bna-stanov.pdf.

STUHLÍKOVÁ, Lucie. Konflikt v Úsvitu: Okamura byl vyloučen z poslaneckého klubu. In: Aktuálně.cz [online]. *Economia*, © 1999-2021, 24. 3. 2015 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/usvit-okamurovi-vratte-760-tisic-a-vystupte-ze-strany/r~ac7ce592d1fb11e496f2002590604f2e/>.

SVOBODOVÁ, Ivana. Jak se zrodil terorista. Odsouzený důchodce policii řekl, že je člen SPD. In: Respekt [online]. *Economia*, 21. 1. 2019 [2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/jak-se-zrodil-terorista-aneb-okamurovci-na-kolejich>.

ŠARADÍN, Pavel. SPD: Úspěch virtuální reality. In: Deník Referendum [online]. © Vydavatelství Referendum, s. r. o., 2020, 13. 10. 2016 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/23913-spd-uspech-virtualni-reality>.

ŠÁROVEC, Daniel. Krajské volby 2016 a nové politické strany v České republice. In: *Central European Journal of Politics* 3 (2): 1–25, 2017. Dostupné z: http://www.cejop.cz/wp-content/uploads/2018/02/2017_Vol-03_No-02_Art-01_%C5%A0%C3%A1rovec_FINAL.pdf.

ŠÁROVEC, Daniel. Nástup nových politických stran v ČR od roku 2013: hnutí ANO 2011 a Úsvit přímé demokracie pohledem konceptu novosti. *Sociológia*. 2018, č. 1. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/323178527_Nastup_novych_politickych_stran_v_CR_od_roku_2013_hnuti_ANO_2011_a_Usvit_prime_demokracie_pohledem_ko_nceptu_novosti.

ŠEPTÁK, Miroslav. Na Ibize to začalo, ve Vídni to skončí? In: Demokratický střed [online]. © 2012-2021, 23. 6. 2020 [2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.demokratickystred.cz/na-ibize-zacalo-ve-vidni-skonci/>.

ŠKOP, Michal. Přehledně: Kdo komu bral a kam utekly hlasy. Nejvíc „loupili“ ANO a Piráti. HlídacíPes.org [online]. © 2021, 23. 10. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <http://hlidacipes.org/prehledne-bral-kam-utekly-hlasy-nejvic-loupili-ano-pirati/>.

ŠMÍD, Jan. Národní fronta Marine Le Penové poprvé uspěla v senátních volbách, získala dvě křesla. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 29. 9. 2014 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/narodni-fronta-marine-le-penove-poprve-uspela-v-senatnich-volbach-ziskala-dve-kresla_201409291145_mkaspar.

ŠTĚTKA, Jan. Okamura loví voliče na festivalech a poutích. Jeho SPD už má sedm tisíc členů. In: Hospodářské noviny [online]. © 1996-2021 Economia, a.s., 17. 8. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65848080-okamura-lovi-na-festivalech-a-poutich-uz-ma-7-tisic-clenu>.

ŠOPFOVÁ, Kristýna. Odmítneme euro a uprchlíky, podepište se. Strany loví voliče u petičních stánků, je to levnější. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 26. 8. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/strany-se-snazi-ziskat-volice-u-peticnich-stanku-do-snemovny/r~e0df8346883111e7a7fc0025900fea04/>.

ŠULCOVÁ, Helena a David BERNARDY. Okamura žaluje Transparency International kvůli hospodaření, manažer organizace pochybení odmítá. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 11. 7. 2013 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/okamura-zaluje-transparency-international-kvuli-hospodareni-manazer-organizace-pochybeni-odmita_201307112223_dbernardy.

THRAUMB, Jaroslav. Okamurova SPD těžce cenzuruje své odpůrce. Stránka Facebooku to dokumentuje. In: Forum24 [online]. 16. 10. 2017 [2021-04-26]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/spd-tezce-cenzuruje-sve-odpurce-stranka-na-facebooku-to-dokumentuje/>.

Tiskové prohlášení Karla Fiedlera ze dne 1. 3. 2016. In: Parlamentní listy [online]. © 2009-2021, 1. 3. 2016 cit. [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/profily/Ing-Karel-Fiedler-21100/clanek/Tiskove-prohlaseni-Karla-Fiedlera-ze-dne-1-3-2016-67788>.

Tomio Okamura. In: Facebook [online]. 21. 4. 2021 [cit. 2021-05-03]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/tomio.cz/photos/a.185333081477515/4147790908565026/>.

Tomio Okamura. In: Facebook [online]. [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/tomio.cz/posts/1744853898858751>.

Usnesení 1. ideové konference SPD. In: SPD.cz [online] © 2020. Dostupné z: <https://www.spd.cz/usneseni-1-ideove-konference-spd/>.

VÁLKOVÁ, Hana. Úsvit a VV spojují asistenti i číslo mobilu. Náhoda, tvrdí Okamura. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 15. 12. 2013 [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/usvit-navazuje-na-veci-verejne-vita-barty.A131213_134746_domaci_hv.

VÁLKOVÁ, Hana. Zavírejte dveře migraci, řekl Wilders v Praze. Stovky lidí demonstrovaly. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 16. 12. 2017 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/demonstrace-okamura-le-pen-wilders-uprchlik-konference.A171216_125802_domaci_hv.

V centru Prahy se sešli příznivci i odpůrci SPD. Zasáhnout museli těžkooděnci. In: Deník.cz [online]. 25. 4. 2019 [2021-04-25]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/v-centru-prahy-se-sesli-priznivci-i-odpurci-spd-tabory-oddeluje-policie-20190425.html.

Věci veřejné. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 8. 7. 2010 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/politika/politicke-strany/veci-verejne/r~i:wiki:631/>.

Věci veřejné. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 29. 9. 2013 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/wiki/politika/veci-verejne.K455069>.

VELART, Adam. Miroslav Sládek. In: Novinky.cz [online]. © 2003-2021, 1. 9. 2017 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/specially/tema/clanek/miroslav-sladek-40096646>.

VENTUROVÁ, Jitka a Josef KOPECKÝ. Okamura vystoupil z Úsvitu, zakládá hnutí Svoboda a přímá demokracie. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 5. 5. 2015 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-opustil-uvnit-v-zaklada-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie.A150505_101715_domaci_hv.

VESELOVSKÝ, Martin. Vyloučený z SPD: Lidi jsou zastrašováni a vyhazováni na dlažbu, Okamura šíří nenávist. In: DTVV [online]. 14. 4. 2021, [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.dvtv.cz/video/vylouceny-z-spd-lidi-v-hnuti-jsou-zastrasovani-a-vyhazovani-na-dlazbu-okamura-siri-nenavist-rika-vasicek>.

VIKTORA, Antonín. Ministr John: Řídit vnitro se musím teprve naučit. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 24. 8. 2010 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ministr-john-ridit-vnitro-se-musim-teprve-naucit.A100823_223742_domaci_iky.

Víme první. Tomio Okamura zakládá novou politickou stranu. In: Parlamentní listy [online]. © 2009-2021, 22. 4. 2015 cit. [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/VIME-PRVNI-Tomio-Okamura-zaklada-novou-politickou-stranu-371925>.

VLČKOVÁ, Tereza. Facebook hrozí Okamurovi zablokováním. Blesk z čistého nebe, laje SPD. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 14. 7. 2020 [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/spd-tomio-okamura-radim-fiala-facebook-socialni-site-blokace-uctu.A200714_114916_domaci_vlc.

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 25. 10. - 26. 10. 2013. In: ČSÚ. Volby.cz [online]. © 2017, [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2013/ps?xjazyk=CZ>.

Volby do Senátu Parlamentu v říjnu 2016. In: Český statistický úřad [online]. 30. 12. 2016 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853431/2200261608.pdf/71667e7e-eeb3-4985-8377-064eba7abcb1?version=1.0>.

Volby do Senátu Parlamentu v říjnu 2018. In: Český statistický úřad [online]. 20. 12. 2018 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61449422/2200261808.pdf/a788e1f2-241b-4079-bfae-bcb977614071?version=1.0>.

Volby do Senátu Parlamentu v říjnu 2020. In: Český statistický úřad [online]. 11. 12. 2020 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/126599566/2200262008.pdf/b532684b-47e7-41a7-8054-9e792da57ef2?version=1.1>.

Volby do zastupitelstev krajů v roce 2016. In: Český statistický úřad [online]. 31. 3. 2017 [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/volby-do-zastupitelstev-kraju-v-roce-2016>.

Volby do zastupitelstev obcí 2018. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni>.

Volby v datech: Okamura „vydělá“ 173 milionů, průzkumy se před volbami nejvíc spletly u Starostů. In: Hospodářské noviny [online]. © 1996-2021 Economia, a.s., 22. 10. 2017 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-65924530-volby-v-datech-okamura-vydela-173-milionu-pruzkumy-se-pred-volbami-nejvic-spletli-u-starostu>.

Volební konference hnutí SPD dne 4. 8. 2015 v Praze. In: SPD.cz [online]. © 2020, [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.spd.cz/volebni-konference-hnuti-spd-dne-4-8-2015-v-praze/>.

Volební preference STEM – DUBEN 2021. In: STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú. [online]. [cit. 2021-04-27]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/volebni-preference-stem-duben-2021/>.

Výroky Okamury a Roznera o romském táboře v Letech nejsou trestným činem, policie případ odložila. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021 16. 10. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tomio-okamura-miroslav-rozner-spd-holokaust-lety-u-pisku-vyroky_1810161036_haf.

WIEGEL, Michaela. Rechtsruck in Frankreich – Der Versuch einer Ursachenforschung. In: Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 22. 3. 2017 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/gesellschaft/migration/laenderprofile/245248/2017-rechtsruck-in-frankreich-ursachenforschung>.

Wildersova Strana pro svobodu (Partij voor de Vrijheid) se silně vymezuje vůči islámu, muslimům a migrantům. HLOUŠEK, Vít a Lubomír KOPEČEK. Političtí podnikatelé a jejich strany ve srovnávací a teoretické perspektivě. Praha: Grada, 2010, s. 34. ISBN 978-80-247-3192-6.

WIRNITZER, Jan. Poslanci byli zmanipulováni, říká Okamura k rozkolu v Úsvitu. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 16. 2. 2015 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/online-chat-okamura.A150216_084510_domaci_jw.

ZÁLESKÝ, Petr. Okamurovce povede správce hradeckého kempu. Nejsme extremisté, tvrdí. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 21. 9. 2017 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/volby-do-poslanecke-snemovny-2017-lidr-spd-zdenek-podal-kralovehradecky.A170916_352345_hradec-zpravy_tuu.

ZÁZVORKA, Jan. Europoslanec z SPD jako jediný odmítl miliardy od EU na boj s koronavirem. In: iDNES.cz [online]. MAFRA, © 1999-2021, 27. 3. 2020 [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/david-europoslanec-hlasovani-koronavirus-spd.A200327_125822_domaci_zaz.

ZELENKA, Jakub. Podívali jsme se pod ruce Okamurových poslanců. Jejich stopa je dlouhá. A Rusko je opravdový Přítel. In: Aktuálně.cz [online]. Economia, © 1999-2021, 30. 10. 2017 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/chteji-z-eu-i-nato-a-fandi-putinovi-seznamte-se-s-okamurovym/r~e979ebb8bb2111e7811f002590604f2e/v~sl:169a9c26133863b1d3f4e9bc383e9d66/>.

ZENKNER, Petr. On byl první. Populista i politický podnikatel. In: Demokratický střed [online]. © 2012-2021, 5. 6. 2013 [2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.demokratickystred.cz/on-byl-prvni-populista-i-politicky-podnikatel/>.

ZENKNER, Petr. O populismu a lidu. In: Demokratický střed [online]. © 2012-2021, 5. 6. 2013 [2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.demokratickystred.cz/o-populismu-a-lidu/>.

Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2017. Odbor bezpečnostní politiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha, 2018. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-extremismu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2017-pdf.aspx>.

Z prezidentské volby vyřazený Okamura se obrátí na Ústavní soud. In: Deník.cz [online]. 17. 12. 2012 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/okamura-se-kvuli-vyrazeni-z-prezidentske-volby-obrati-na-ustavni-soud-20121217.html.

Z větších stran vydělají na eurovolbách pouze Piráti a ODS. ANO přišlo o 20 milionů. In: iRozhlas.cz [online]. © 1997-2021, 27. 5. 2019 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/volby/volby-do-evropskeho-parlamentu-2019-penize-kampan-pirati-ods_1905270241_kro.

ŽLEBEK, Jan. Na Malé Straně se střetli příznivci a odpůrci migrace, SPD žádá demisi vlády. In: Deník.cz [online]. 6. 2. 2016 [2021-04-17]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/z-vitezneho-namesti-vyrazili-ucastnici-pochodu-proti-islam-a-eu-20160206-v48z.html.

Seznam příloh

Tabulka č. 1: Vývoj HDP v letech 2007-2015	18
Tabulka č. 2: Volby do Poslanecké sněmovny 2013	28
Tabulka č. 3: Volby do Poslanecké sněmovny 2017	51
Tabulka č. 4: Regionální podpora SPD 2017	52